

egységes, de a többség az, hogy az ellenzék fáradt, de a többség harcziás, hogy az ellenzék nem elvi harcot folytat, de a többség a lovagias megtorlás elől sem huzódozik?

Pedig ezt a taktikai vereséget könnyű lett volna elkerülni, ha az ellenzék megszívleli Kossuth Ferenc tanácsát, aki előre megmondotta, hogy egy megtizedelt ellenzékhez csak huszáros gyors támadás vagy kellő időben és kellő helyen indított ostrom illik. Az első legalább a nemzet előtt imponáló, a második pedig komoly győzelemre is vezethet. Éppen azért a Kossuth-párt úgy vélekedett, hogy a felirati vitán és az állami szükségletek elintézésén csak egy rövid, huszáros rohammal kell átesni, aztán pedig erőt kell gyűjteni egy célzatos, megszervezett őszi kampányra. A Justh-párt másként akarta s a néppártban munkatársra akadt. S mit értek el egyesült erővel? Elérték, hogy a választások kritikája megunt téma lett, hogy az új parlament első benyomása a többségre kedvező s hogy a magyar nemzet a törvényhozás termében megint a lovagias ügyek termé helyét látja. Egy elhibázott taktika s egy szervezetlen támadás ennyi kellemtlen eredményt vont maga után. És nagyon kitarató, nagyon komoly és nagyon szervezett ellenzéki munkára lesz szükség, hogy a magyar nemzet a többséget ne mai harcziás magatartása s az ellenzékét ne mai gravitációs panaszkodása szerint ítélje meg. Nem félünk, hogy ez be ne következék. Mert ha a látszat ma kedvezőtlen is, azért a józan nemzet tudja, hogy mit ér ez a többség s mit várhat ettől az ellenzékétől.

Budapest, július 20.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, csütörtökön délelőtt tíz órakor lesz. Napirend: a felirati vita folytatása, illetve, a záróbeszéd. A záró jogán beszélni fog gróf *Apponyi Albert*, gróf

moseán, avagy is török mecseten. Ez a váci kapu a mai Bécsi-utca és Vigadó közötti vonalban volt észak felé. A mosé állott, mint mondám, a szerviták mai bérháza helyén, az ugynevezett gránátos-köz felé. Ezt a török mecsetet kérték el tehát „zu dem vorhabenden Klosterbau...“ Hogy pontosan próbáljuk meghatározni ennek a régi török mecsetnek a helyét, fel kell keresnünk a fráter *Basirius* említett *Vrbarium*-ának 183-ik lapján, amelyen írva áll, hogy „a régi házhely így nézett ki: az első kereszt áll a fal szögletén, mely a *Pascal-féle ház* és az utca — a *Zverehgassl* — felé néz. Innen a város fala alá kell menni, hol tizenkét rőfnyi tér marad szabadon. Itt van a második kereszt. Innen azon ponttól, mely által hátsó falánál a mecseter záratik, kissé álló és balra hajló vonallal, a város falának vége felé menve, ott kell az utolsó határnak lenni. Amiből kitűnik, hogy a rokkantak kórházának (mai központi városház) nagy része a mi telkünkön (a szerviták ajándékozott telkén) építettett. És hogy közvetlen kapunkon kívül vagy a templom melletti ajtó mögött a mai nyilvános uton, tul, a mosénak, vagyis a mi új és első templomunknak kellett állani.“

Ezt az építményt, régi naplók tanúsága, valamint a szájhagyomány szerint 1712-ben még látták.

A szerviták akkori főnöke *Vintcher Simon Mária* azt remélte, hogy az ajándékozott telek elfoglalása valami könnyű szerrel fog menni. Csalódott. A letelepítés ellen elő-

Batthyány Tivadar és *Rakovszky Béla*. Ezenkívül gróf *Khuen-Héderváry Károly* miniszterelnök is reflektálni fog a vitában elhangzottakra. Pénteken megkezdik az *indemnitas* tárgyalását.

Végrehajtók az igazságügyminiszternél. A bírósági végrehajtók orsz. egyesületének nagyobb küldöttsége tisztelegte ma *Radnóti Adolf* elnök vezetésével dr. *Székely Ferenc* igazságügyminiszternél. *Radnóti* felsorolta a miniszternek a végrehajtói kar serezeit, különösen azokat, amelyeket a novella okozott. Kérte, hogy hasson oda az igazságügyminiszter, hogy a bírósági végrehajtókat államosítsák s amíg ez megvalósítható lenne, rendeleti uton történjék a végrehajtók segítése. Végül átnyújtotta a miniszternek az országos egyesület emlékiratát. A miniszter kijelentette, hogy ismeri a bírósági végrehajtók helyzetét, tudja, hogy a segítség szükséges és ezért komoly tanulmány tárgyává teszi a kérdést. Szándékában van a csekélyebb jelentőségű állomásokat nem betölteni, hanem inkább a legközelebbi szomszédos bírósági végrehajtó hatáskörébe beosztani. Híva ugyan az államosításnak, de annak most nehézségei vannak mert az állami költségvetést erősen megterhelné. Biztosította a végrehajtókat jóakarataról és kijelentette, hogy ügyüket mindenkor szíven fogja viselni.

A Ház bizottságai. A képviselőház könyvtári bizottsága pénteken, e hónap 22-én délután öt órakor a képviselőház elnöki fogadótermében ülést tart. — A képviselőház nyolcadik bíráló bizottsága e hónap 23-én délután öt órakor a képviselőház I. számú termében ülést tart, amelynek tárgya *Eitner Zsigmond* és *Pekár Gyula* megbízóleveleinek átvizsgálása.

Néhány észrevétel az új igazságügyi tervezethez.

Budapest, július 20.

Az igazságügyi szervezet és ügyvitel módosítása tárgyában véleményezőcz céljából kibocsátott tervezetet teljesen sikerültnek nem mondhatom, amennyiben annak különösen az ügyvitelt érintő része sok, a gyakorlati szempontokból töves vagy hiányos intézkedéseket tartalmaz. Ezeknek pótlása nézetem szerint nemesak szükséges, de minden nehézség nélkül is keresztülvihető lévén, kötelességemnek tartom az irányadó körök figyelmét ily irányban felhívni.

A bírósági egységessé tétele, a bírói döntés alá kerülő érdekek egyenlősége, kívána-

talengedték a szervitáknak és bizonygatják a maguk jussát, mely szerint hét esztendeje birtokolták őket azt, s azért követelik vissza a gimnázium részére.

Alkalmassint *Kollonics* lépett közbe, mert a jézsoviták nagyhamar elhallgatnak, kapnak is követelésük fejében valamit, tudniillik a *Vizivárosban*, *Budán*, a *dunaparton* lévő kápolnát és az elhagyatott török fürdőket. Pénzt is kértek, még pedig hétszáz forintot kárpótlásul, de „tekintélyes urak“ tanácsára elállottak ettől, azzal a kijelentéssel, hogy ők nemesak a maguk javát kívánják, hanem más szervezetek ügyét is elő kívánják mozdítani.

Cerisola Venerius, császári mérnök, aki 1700-ban *Buda városának* bírója is volt, kimerítte a telket s bőven telt kolostorra, templomra és tógas kertre való térség is.

A régi *Gránátos-utczától* egész a város faláig mérte ki nekik a jó *Cerisola* bécsi, megeresztvén a mérőszalagot a jó Isten nevében. És a mérőpántlika szaladt is. A város fala és a szervita-telek között tizenkét rőfnyi terület maradt, közlekedési czélokra. A város atyái aztán kezdték sokallani az ajándékozott telket, de a szerviták megkapták 1689-ben a ház és telek-okmányt, melynek értelmében, leszámítva azt a telket, mely a mai postapalota területe, — bírják az egész *Sorg János* polgár telkig terjedő s a régi térképen 12 számmal megjelölt fundust. Lzzel a telekkel szemben aztán kaptak még egy fundust, — a mai központi *Városház* helyén.

tossá teszi, hogy a polgári (rendes, kereskedelmi és váltó) perek a törvényszékeknel is egyes bíró által nyerjenek elintézészt. Ennek megvalósítása mi nehézségbe sem ütköznék, mert addig is, míg az új polgári perrendtartás életbe lép, az 1893: XVIII. t-cz. rendelkezési a törvényszéki eljárásban is alkalmazhatók volnának. Lényegesebb módosítás is legfeljebb a feljebbviteli eljárásban válnék szükségessé.

Az elsőfokú bíróságoknak egyes bírósággá alakítását nagyon sok körülmény indokolja. Eltekintve attól, hogy már régen megdőlt az a téves felfogás, miképp a járásbírók és törvényszékeknel nem azonos, egyenlő érdekek kerülnek döntés alá, kétségtelen az, hogy a mai előadói rendszer mellett legtöbbször az előadó véleménye emelkedik határozattá, ami másként nem is lehet, mert az előadó ismeri meg a per anyagát s előadásában is főleg azokat a részleteket emeli ki, amelyeket álláspontjának megerősítésére szükségeseknek tart. Végül miután az egyes bíró ítéleteinek helyességét egy vagy két a jog- és ténykérdésbe egyaránt beleszóllható felelő fórum által kellőképpen ellenőrizhető s így az igazságszolgáltatás egyöntetűsége biztosítható volna.

Nem térhetek ki ezuttal annak megemlítése elől sem, hogy a magyar jogszolgáltatásban a felülvizsgálati eljárás be nem váltott, az be sem válhatott. Speciális viszonyaink, a különböző jogszokások közepette ugyanis egyáltalán nem lehet az igazságszolgáltatás biztonságának veszélyeztetése nélkül a jogkérdést a ténykérdéstől elválasztani. Valószággal abszurdumnak tartom tehát azt, hogy a perek nagy részében végérvényesen döntő, legtekintélyesebb fórum el van zárva attól, hogy a ténykérdéshez hozzányulhasson.

A jegyzőkönyvezésnek bizonyos esetekben mellőzését én is helyesnek tartom. A tervezet eme részével foglalkozni annyiban akarok, amennyiben a tervezetnek a kisebb polgári peres ügyek (ide értve a 40 K aluli fizetési meghagyásokat is) bírói elintézése, illetve kezelésével egyet nem értek. Ugy az elintézés, mint a kezelés egyszerűbb tétele nézetem szerint ezen ügyekre nézve külön lajstrom rendszeresítése által volna elérhető. Ebben a lajstromban azután külön rovatok szolgálnának arra, hogy a tárgyalás lefolyása, az alperes esetleges védekezése, a bizonyítékok s a bizonyítás eredménye, végül a véghatározat bejegyeztesse. Szolgálhatna ebben egy rovat a végrehajtás kérésének, illetve elrendelésének kitüntetésére s esetleg arra is, hogy a felek a tárgyalás ered-

talengedték a szervitáknak és bizonygatják a maguk jussát, mely szerint hét esztendeje birtokolták őket azt, s azért követelik vissza a gimnázium részére.

Alkalmassint *Kollonics* lépett közbe, mert a jézsoviták nagyhamar elhallgatnak, kapnak is követelésük fejében valamit, tudniillik a *Vizivárosban*, *Budán*, a *dunaparton* lévő kápolnát és az elhagyatott török fürdőket. Pénzt is kértek, még pedig hétszáz forintot kárpótlásul, de „tekintélyes urak“ tanácsára elállottak ettől, azzal a kijelentéssel, hogy ők nemesak a maguk javát kívánják, hanem más szervezetek ügyét is elő kívánják mozdítani.

Cerisola Venerius, császári mérnök, aki 1700-ban *Buda városának* bírója is volt, kimerítte a telket s bőven telt kolostorra, templomra és tógas kertre való térség is.

A régi *Gránátos-utczától* egész a város faláig mérte ki nekik a jó *Cerisola* bécsi, megeresztvén a mérőszalagot a jó Isten nevében. És a mérőpántlika szaladt is. A város fala és a szervita-telek között tizenkét rőfnyi terület maradt, közlekedési czélokra. A város atyái aztán kezdték sokallani az ajándékozott telket, de a szerviták megkapták 1689-ben a ház és telek-okmányt, melynek értelmében, leszámítva azt a telket, mely a mai postapalota területe, — bírják az egész *Sorg János* polgár telkig terjedő s a régi térképen 12 számmal megjelölt fundust. Lzzel a telekkel szemben aztán kaptak még egy fundust, — a mai központi *Városház* helyén.

ményét s a véghatározatnak előtűk történt kihirdetését névaláírásukkal igazolják.

Ezt a lajstromot a következőképp vélem megkonstruálandónak:

Lajstromszám	Előzetes helyje	A felek (felperes, alperes) neve, lak-helye	A per tárgya	A tárgyalás eredménye	A véghatározat (ítélet, egyezség, perletétel) kelte, tartalma	A végrehajtás elrendelésének napja	A felek és bíró aláírása
1.	I. 1.	Nagy Péter Szatmár Kis Pál Szatmárzászadány	készpénz-kölcsön 16 K 20 f.	Alperes tagad. Felperes tanukat nevez meg. Tanuk a kölcsön felvételét igazolják.	Ítélet. Alperes köteles 16 K 20 f. tőkét és 8 K 40 f. perkoltséget 8 nap alatt végrehajtás terhével felperesnek megfizetni. A végrehajtás elrendeltetik.	I. 29.	Nagy Péter s. k. Kis Pál s. k. Szatmár, 1910. január 10. N. N. kir. jbró.
2.	I. 1.	Kék Lajos Udvari Pap Péter Udvari	földvétel-ár 0/0. 20 K	Alperes a követelést beismeri.	Egyezség. Alperes kötelezi magát, hogy 20 K tőkét és 8 K 40 f. perkoltséget felperesnek 8 nap alatt végrehajtás terhével megfizet. A végrehajtás elrendeltetik.	I. 29.	Kék Lajos s. k. Pap Péter s. k. Szatmár, 1910. január 10. N. N. kir. jbró.
3.	L. 1.	Nagy János Batiz Kovács Károly Batiz	bérlés-árak 15 K	Alperes állítja a kifizetést Felperes tanúi a kifizetést igazolják. Felperes a pert leteszi.	Végzés. A pert megszünteti s felperest végreh. terhével kötelezi, hogy alperesnek 4 K perkoltséget 8 nap alatt megfizet. — Végrehajtás elrendeltetik.	I. 29.	Nagy János s. k. Kovács Károly s. k. Néviró Széll. Szatmár, 1910. január 10. Széll jbró.

Ennek a lajstromnak rendszeresített s az 1., 3., 5. és 7. rovatokat magában foglaló kivonata azután a nyertes félnek nyomban kiadható volna, aki annak a teljesítési határidő lejártá után egyszerű benyújtása vagy beküldésével a kielégítési végrehajtást szorgalmazhatná. A bemutatott kivonat egyszerű intézkedéssel az illetékes községi előjárásnak adatként ki fogantatás végett s a kezelő nyilvántartaná, esetleg a szükséges sürgetéseket saját hatáskörében eszközölne. Természetes, hogy a végrehajtási jegyzőkönyvnek jóváhagyása s az árverés megtartása céljából az iratoknak újbóli kiadása már bírói (jegyzői) intézkedés tárgyát képezné.

A kisebb polgári, tehát a fenti lajstrom szerint kezelt ügyekben hozott ítéletek indoklását a lajstrom egyéb adatai (a tárgyalás eredménye) pótolják.

Meg kell e helyütt jegyezni, hogy feltétlenül szükséges volna intézkedés arra nézve, vajjon a kisebb polgári peres ügyekben perújításnak van-e helye, mert ebben a kérdésben a bírói gyakorlat eltérő. Az 1893: XVIII. t.-cz. 225. szakaszának rendelkezése szerint feltétlenül helye van. Nézetem az, hogy a perújítást továbbra is megengedhetőnek tartom, azonban csak is az 1881: LIX. t.-cz. 69. szakaszának 2. pontjában meghatározott esetben.

Az igazolást a kisebb polgári peres ügyekben kizárnám azért, mert ezekben a perekben az eljárás lehetőleg egyszerűsítendő s valóban a közérdeket sérti az, hogy a szabályszerű idézés dacára meg nem jelent fél a legtöbb

szőr alaptalan mentésekkel igyekeznek a per befejezését és a végrehajthatóságot meggátolni. Végül mert az igazolás kizárása figyelemmel ezen perekben eldöntés alá kerülő érdekek lényegtelenebb voltára is indokolt.

Végül hiányos a tervezetnek a bírósági jegyzőknél önálló hatáskörrel felruházását s eként a bírák tehermentesítését célzó része is.

A kir. járásbírók hatáskörébe utalt ügyek közül ugyanis egyedül a fizetési meghagyásos ügyek azok, amelyeket teljesen a jegyzőkre lehetne bízni. A többi perenkívüli ügyeknél, így: telekkönyvi, végrehajtási és örökösödési ügyeknél azonban mindig felmerül oly fontosabb, magasabb érdeket érintő intézkedés, amelynél a bíró nem nélkülözhető.

Ezért leghelyesebb megoldásnak azt tartanám, hogy ezekben az ügyekben taxative felsorolandó, egyes a jegyző által tett intézkedések határozatát csak abban az esetben emelkedjenek, ha azokat a bíróság egyik bírója elfogadja, ha azonban a bíró az intézkedést illetően ellenkező véleményben van, a jegyző intézkedésének felrétételével a bíró véleménye emeltesék határozatát.

Ezeket a lényegesebb intézkedéseket a következőkben tartom megállapítandónak:

telekkönyvi ügyekben: ingatlan árverés elrendelése, árverési hirdetmény, kielégítési sorrend megállapítása, kiutalás, előterjesztések és felszólamlások;

végrehajtási ügyekben: vételárfeosztások, kiutalások, előterjesztések;

örökösödési ügyekben: átadás, perreutasi-

a 34. számot, mely elől hatvan, hátul hetvenhat és oldalt balra nyolcvan négyszögöl területű volt. A telek homlokvonala az irgalmassok utcájában volt, amint akkor a szerviták és városház közötti utat nevezték.

A város azonban nemsokára ezt is sokallja. „A területet, melyet a katonaság az új jövevény-papok számára átengedett, a város tulságig nagynak és a polgárság kiterjedhetése tekintetéből alkalmatlannak tartotta. Még hozzájárult az is, hogy a térség fő-utcára néz, melyet szerzeteseknek, szerintük, átadni nem lehet.”

Hosszu huzavona után egyezség jött létre. Eszerint „az uton túl lévő — mai központi városháza — telkéből a városnak engedje át a rend a nagyobb részt. Ennek helyébe aztán kapják a házukkal szomszédos két telket, ugymint a „képfaragó telkét“ meg a Horváth Andrásét. Már most egész négyszöglet birtok, amely ma is nagyrészt az övék.

Ráállott a polgárság erre az alkura, de azzal a kikötéssel, hogy a telek szabályozása tekintetéből a Steierbeckh felé eső köz, az ugynevezett „Zwerchgassel“ a mai Zsibárus-utcának a keleti része, a mai Koronaherceg-utcában fekvő Eschenburger- (később báró Oreczy-féle) ház irányában a Horváth András telkéből szélesbítették. Viszont a szerviták a házuk előtti térségen — amelyet „am Platz“ név alatt ismertek abban az időben — zsinort húzzanak és kiterjeszthessék messzebbre a telküket. Kapjanak azonkívül a

városon kívül is egy fundust, amelyen, peres városi költségen, számukra majort építenek.

Ennek a kikerekítésnek ellenében a szerviták kívánták, hogy a török mosé, kerítésével együtt, az övék maradjon, mert ők annak a környékét rendezni fogják, és beure rendes isteni szolgálatot akarnak tartani, a templom körül pedig temetőt létesíteni, „auch die Begrabniss“ allda ferner haben mögen...“

Valóságban a postapalota építésekor a kert mellett esontvázakra akadtak. Ott volt a régi szervita-temető.

A város ebbe a föltételbe is belement. Viszont kikötötte, hogy az egyik telket, a Horváth Andrásét, váltsa meg a várostól, miután a másikat ugyis ingyen kapják. Mindezt írásba foglalták és az okmány megolvasható a városi levéltárban. Az említett okmányon a város részéről szerepelnek: Neander Beatus, János Mosel Antal János, Lenner Mihály János, városi szenátorok.

Szenátor uraimék aztán nem nagyon respektálták a szervitákkal kötött egyezséget, mert már 1715-ben kitör a háborúság, mivel a város a szerviták fundusán, a mai központi városház helyén, erőszakosan házakat épít. A Servita-rend a sarkára áll, és azt mondja, hogy ők a telkükön való építést meg nem engedik, azt erőszakosan meg fogják akadályozni és a meglevő épületeket levegőbe fogják röpíteni.

Ugy látszik, a kommandans ur annak

tás, részleges átadás, a tényleges birtoklás esetében határozat, kiutalások, végül az örökösödési bizonyítványok.

A telekkönyvi perek ellátása természetesen továbbra is bíráknak volna fentartva, azonban ezen perekre nézve is az 1893: XVIII t.-cz. rendelkezései kiterjesztésével.

Ezen módosítások, illetve hiánypótlások által addig is, míg a végleges rendezés keresztül nem vihető, elérhető volna egyrészt az eljárás egyszerűsítése, másrészt a tulajdonképpen hivatásától elvont bírói kárnak tehermentesítése, amely utóbbi körülmény-jótékony hatása nemcsak a perek gyorsabb befejezésében, de a körültekintőbb, alaposabb ítélezésben s ezzel igazságszolgáltatásunk színvonalának állandó emelkedésében nyilvánulna meg.

Dr. Székely Farkas,
kir. járásbíró.

Khuen-Héderváry beszél.

— Lukács László védi az indemnitást. —

Előadják a horvát konfliktust.

Budapest, július 20.

A képviselőház holnap végre szavazni fog az előtte fekvő hét felirati javaslat fölött, és pedig a munkapárti, a Kossuth-párti, a Justh-párti, a néppárti, a nemzetiségi, a kisgazdapárti s a Bánffy-féle javaslat fölött. Sajnos, semmi kétség sincs, hogy a Láng Lajos előadói javaslatát nagy többséggel fogják elfogadni. A szavazást s a négy záróbeszédet megelőzően gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök fog felszólalni, aki nyilatkozata során ki fog terjeszkedni nemcsak a feliratra, hanem a vita során felmerült összes kérdésekre, így különösen a nemzetiségi kérdésre is, kétségtelesen összhangban gróf Tisza István véleményével. A miniszterelnök délután Ischlbe utazik s az indemnitást a kormány részéről a pén-teken kezdődő tárgyalás alkalmával Lukács László pénzügyminiszter fogja védelmezni az ellenzék jogos támadásaival szemben. Gróf Héderváry a király előtt tisztán a horvát bán lemondásnak körülményeit fogja ismertetni, aminek az eredménye az lesz, hogy a korona a demissziót nem fogja elfogadni. A horvát

idején mégis hagyhatott egy kis puszkaport a mosóban!

Vége is megvette a város tőlük a török mecsetet, s ennek a vételárán építették föl a szerviták tervezett templomukat és kolostorukat. A mecsetért ígért szerint hatezer forintot kaptak volna, annak a fejeében pedig, hogy az ispotályban egyházi funkciókat fognak végezni, a katonai parancsnokság még évi ötszáz forintot is ígért nekik.

Regal altábornagy aztán a hatezer forintot kétezerre szállította le, de viszont a falak köveit átengedte a rendnek s azt is jóváhagyólag tudomásul vette, hogy új templomuk fölépüléseig a mecsetben tartatják isteni tiszteleteiket.

Még az évi ötszáz forintból is lehuztak háromszázat. Az ígért hatezer, illetve kétezer forintból pedig a rend de facto csak 729 forintot kaptak meg. Az egyházi funkciókért az ispotályban aztán kiutaltak nekik évente ötven, mond: ötven forintot.

Vége 1725-ben letették az alapkövet, s 1732-ben felszentelték a templomot. A kolostor már 1722-ben készem állott. A mecset kulcsait aztán a rendfőnök átadta a Károlykaszárnya parancsnokának, de a katonaság még egy ideig a szerviták templomába járt, amíg az invalidus-ház kápolnája elkészült...

Ma büszke palota és ragyogó templom kárpótolja a rendet a régi pöröskölések és küzdelmekért... Ma már nem háborgatja őket senki...

konfliktus elintézését egyébként őszig elodázzák s így a politikai nyári szünetet veszedelem nem fenyegeti.

Minisztertanács.

Ma délután öt órakor a miniszterelnökség budai palotájában gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja résztvett. A jegyzőkönyvet báró Skerlecz Iván miniszteri tanácsos vezette. A minisztertanács, amely este fél nyolc óráig tartott, főleg ügyekkel foglalkozott, s ezenkívül a miniszterelnök a horvát válságról is tett jelentést.

A miniszterelnök ischli útja.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök holnap délután utazik Ischlbe, hol pénteken jelentkezik a királynál. A miniszterelnök útjának egyedüli célja a bán lemondása ügyében jelentést tenni az uralkodónak.

A bankkérdés.

Bécsi jelentés szerint a szakreferensek tárgyalása a bankkérdésben csupán szeptember hónapban fog folytatódni, mivel a nyári szabadságolások már kezdetüket vették. E jelentés következtében a magyar kormány az a szándéka, hogy a bankjavaslatokat már szeptember hónapban előterjeszse, nem valószínű, hogy a tárgyalásokat kell fejezni a két kormány között a tárgyalásokat, ami főként azért fog hosszabb időt igénybe venni, mert a készfizetések kérdésében még mindig igen nagyok a nehézségek. Csak azután kezdődhetnek meg a tárgyalások a bankkal. Ennek következtében bécsi körökben most már azt hiszik, hogy a parlamenti akció a bankkérdésben csupán november havában fog folytatódni.

A horvát válság.

Vinkovics Bozso horvát képviselő egy bécsi lap mai számában vezető cikket írt a horvát válság okairól. A cikk a koalíció álláspontja mellett tör lándzsát. Szerinte a bán lemondását nem fogják elfogadni, minek következtében újabb tárgyalások következnek és remélhetőleg sikerülni fog a megoldás úgy, hogy se győző, se legyőzött ne legyen. A választókra a bán appellálni aligha fog, mert a kormánynak előbb új pártot kellene teremteni, míg a koalíciónak azzal a jelszóval, hogy a kormány nem tartotta be a paktumot, könnyű dolga lenne. Ha pedig a békés megoldás nem sikerülne, más nem maradna hátra, mint hogy a bán ragaszkodni fog lemondásához.

A horvát kérdésben egyébként újabb konkrét esemény nincs. A horvát képviselők legnagyobb része hazautazott, mindössze nyolcan maradtak Budapesten, akik teljesen passzive viselkednek. Az ischli kihallgatástól fordulatot nem remélnek, mert úgy vannak mindannyian értésülve, hogy a felség nem fogadja el a bán lemondását. Tisztában vannak a továbbiakkal is. A horvát képviselők javarésze bélyegszik abba, hogy Araniczky osztályfőnök marad. Az a két-három képviselő, aki legerélyesebben kívánta Araniczky elmozdítását, a koalícióból kilép s ezzel a válság meg lesz oldva. Araniczky marad, Tomasics marad s a horvát képviselők is megmaradnak. Ez a helyzet.

A zágrábi beavatott körökben híre jár, hogy a hivatalos lapnak már vasárnapi száma közölni fogja a felség elhatározását, hogy a bán lemondását nem fogadja el. Tomasics állásában újból megerősítettén, előreláthatólag ismét érintkezésbe fog lépni a horvát-szerb koalícióval anélkül azonban, hogy ezáltal érdemleges tanácskozással történne. A tanácskozások ugyanis ez alkalommal nem lesznek hivatalos jellegűek, hanem csak informatív megbeszélések és csak az őszi hónapok elején indulnak meg azok a tanácskozások, melyeknek célja, a személyes természetű ügyek eliminálásán kívül oly egységes és egyöntetű kormányzati pártot létesíteni, amely a horvát képviselőknek a magyar országgyűlésen a bánnal való együttműködését biztosítja. Ily egységes párt létesítése a koalíció tagjainak túlnyomó többségénél, mint a nemzeti párt tagjainál kedvező fogadtatásra talál.

A horvát képviselők egyrésze az indemnity-ról szóló törvényjavaslatnak tárgyalására csütörtökön este Budapestre érkeztek. A horvát képviselők már legutóbbi értekezletet tartottak, amelynek során foglalkoztak a kormányval szemben tanúsítandó maguktartásával. A horvátok az indemnityt meg fogják szavazni és ezt egy rövid nyilatkozatban közölni is fogják a Házzal, amely nyilatkozatot valószínűleg Popovics Sándor képviselő fogja előterjeszteni, aki a horvátok közt a legjobban beszél magyarul. E nyilatkozatban a horvátok kifejezik majd azon várakozásukat, hogy a magyar kormány tiszteletben fogja tartani a magyar-horvát kiegyezési törvényt és hogy a panaszolt sérelmeket mielőbb megszüntetni kívánja.

A munkapárt értekezlete.

Az országgyűlési nemzeti munkapárt holnap este hat órakor értekezletet tart, amelynek tárgyai: az indemnity törvényjavaslat, az utonjavaslatok, az 560 millió kölcsönről szóló törvényjavaslat, a román kereskedelmi szerződés és az ehhez tartozó pótegyezmény javaslata és a népszámlálásról szóló törvényjavaslat.

A tisztviselők és Berzeviczy.

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének küldöttsége gróf Batthyány Tivadár egyesületi elnök vezetésével ma délelőtt tisztelgett Berzeviczy Albertnél, a képviselőház elnökénél. A küldöttség átnyújtotta a házelnöknek az állami tisztviselők múlt évi szeptember 21-én és 22-én Kolozsváron tartott kongresszusának kérvényét.

Gróf Batthyány beszédében utalt arra, hogy a kongresszus, amelyen más állami polgári alkalmazottai összességének kéréseit terjeszti elő. E kérések közül kiemelte a szolgálati pragmatika sürgős megalkotásának, a tisztviselők státuszrendezésének és a fizetésrendezésének az automatikus előléptetés alapján, a lakáspénzek és a nyugdíjügy rendezésének szükségét s az állami alkalmazottak egyéb kéréseit. Beszédében utalt arra is, hogy a kolozsvári kongresszus az állam polgári alkalmazottai részére a képviselőválasztásoknál a titkos szavazás törvénybeiktatását is kérelmezte.

Berzeviczy elnök válaszában kiemelte, hogy ő, mint állampolgár és képviselő, igen behatóan foglalkozott az állami tisztviselők petitumaival, átvizsgálva a kolozsvári kongresszus határozatait. Úgy látja, hogy azok között alig van olyan, amelyet nagyon méltányosnak nem jelezhetne. A maga részéről, mint képviselő, készséggel fogja a tisztviselők törekvéseit előmozdítani. Beszédét azzal az óhajjal fejezte be, vajha az állam pénzügyi viszonyai minél előbb annyira megjavulnának, hogy a tisztviselők kérései minél selesebb mederben minél előbb megvalósíthatók lennének.

A küldöttség a főrendiház elnökségének is átnyújtotta a kolozsvári kongresszus kérvényét.

A földadó-bizottság.

Az országos földadóbizottság ma délután négy órakor tartotta alakuló ülését Lukács László pénzügyminiszter elnöklésével a pénzügyminisztériumban. Az alakuló ülésen megjelentek Móricz Vincze és Benkó Gyula miniszteri tanácsosok, valamint Förster Alajos királyi tanácsos, mint előadók, dr. Fejér Elemér miniszteri titkár jegyzőkönyvvezető, a bizottságnak a főrendiház által választott tagjai közül gróf Csekovics Endre, báró Inkey Pál, gróf Pallavicini Ede, gróf Zselénzky Róbert, gróf Esterházy László és gróf Károlyi Mihály; a mult képviselőház által választott tagok közül Balogh Mihály, Eitner Zsigmond, Jánoky Madocsány Gyula, Laehne Hugó, Pulnoky Mór, Surmin György, Szemere Huba, Szentivány Gábor és Szilassy Zoltán; a pénzügyminisztérium által kinevezett tagok közül Briebrecher Rudolf, Csmez István, Halassy József, Halper Vladimir, Haydin Károly, Ivancs Lajos, Jeszenszky Andor, Lippich Gusztáv, Ludwig Ferenc, Mátyás Zoltán, Pfeiffer István, Rónay Jenő, Schlesinger Samuel, báró Szoljanovits György, gróf Toldalagi László, Ugron Zoltán és Várhelyi József.

A miniszter megnyitotta az ülést s a határozatképesség konstatálása után fölhívta a megjelent tagokat, hogy az ügyviteli szabályzatban előírt ünnepes fogadalmat tegyék le. Ennek megtörténte után Benkó Gyula miniszteri tanácsos, előadó részletes jelentést olvasott föl az 109. évi V. t.-cz. végrehajtására eddig tett intézkedésekről s az a javaslatot terjesztette a bizottság elé, hogy a három előadó mellé három utazó küldöttség választassék. A bizottság megválasztotta az első utazóküldöttség tagjait Pulnoky Mór, Csmez István és Haydin Károlyt, póttagjává Eitner Zsigmondot (előadó Förster Alajos), a második utazóküldöttség tagjait Ugron Zoltánt, Lippich Gusztávot és Surmin

Györgyöt, póttagjává Ludwig Ferencet (előadó Móricz Vincze), a harmadik utazóküldöttség tagjait gróf Keglevich Gábor, Mátyás Zoltánt és Halassy Józsefet, póttagjává Szilassy Zoltánt (előadó Benkó Gyula).

A miniszter ezután fölívta a megválasztott küldöttségeket, hogy elnökeiket minél előbb válasszák meg, kezdjék meg minél előbb utazásukat s azokat sürgősen befejezve, jelentéseiket terjeszszék az országos bizottság elé.

Végezetül Haydin Károly bizottsági tag fejezte ki köszönetét a miniszternek az adott felvilágosításokért. A miniszter ezután annak bejelentésével, hogy a jelentések beérkezése után a bizottság összehívásáról gondoskodni fog, elnapoltnak jelentette ki a bizottság tanácskozásait és az ülést bezárta.

Nemzetiségi béke.

A hazai román sajtó még mindig élénken foglalkozik gróf Tisza Istvánnak a nemzetiségi kérdés megoldására vonatkozó beszédével, amely az illetékes egyházi és világi körökben sok tervnek szolgált alapul. Metianu János metropolita, az agg főpásztor az utolsó évtizedekben teljesen távol tartotta magát minden politikai akciótól, de ismételtül kijelentette, hogy a legnagyobb örömmel támogat minden törekvést, amely a románok és a magyarok közötti őszinte kibékülést szolgálja. Ilyen értelemben ír a metropolita hivatalos lapja, a nagyszombeni „Telegraphul Român” is, amely legutóbbi számában meleg óhaját fejezi ki, hogy a kormány a nemzetiségi kérdés megoldása céljából ankétot hívjon össze. Ha ugyanis gróf Tisza a béke helyreállítására a nemzetiségi párti képviselőkkel való tárgyalást perhorreszkálja, akkor tegye meg a kormány a kellő lépéseket, hívja össze a román egyházokat és a román nép nevezetesebb vezérferfiit is, akik bizonyára a legjobb igyekezéssel azon lesznek, hogy a minden oldalról kívánt békés egyetértés valóra váljék.

Értesülésünk szerint illetékes helyen meg is van a hajlandóság erre, sőt már legközelebb több kiváló pártokivüli román vezérferfi meghívást is kap a tanácskozássokra, amelyek egyelőre informatív jellegűek lesznek.

Az időközi választások.

Hír szerint Lukács László lemondásával megüresedett körmőcebányai kerületben munkapárti programmal Werner Gyula lép fel, aki a hivatalos jelölt lesz. A függetlenségi párt a választásokra erősen szervezkedik. A körmőcebányaiak közül többen lépéseket tettek Szemere Miklósnak pártokivüli jelöltsége érdekében, azonban Szemere a jelöltséget nem vállalja, hanem minden valószínűség szerint az iglói kerületben fog fellépni.

Székely Ferenc igazságügyminiszter fiával, dr. Székely Aladárral ma este Marosvásárhelyre utazott, ahol az I. kerületben az ifjabb Székelyt holnap jelölik. A képviselőház elnöksége ma értesítette Sopronvármegye központi választmányát, hogy gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter lemondott a szabad-bárándi kerület mandátumáról. Ez ügyben a központi választmány e hó 28-án ülészik, míg a választás augusztus hó 4-én lesz. A nemzeti munkapárt jelöltje gróf Niczky Pál. Ellenjelöltje alkalmasint gróf Zichy Aladár, a néppárt elnöke lesz.

A szerb kereskedelmi szerződés.

Belgrádból táviratozzák: A kereskedelmi szerződések ügyében folytatott tárgyalások még mindig tartanak. Remélik, hogy a tárgyalások két napon belül kedvező eredménnyel befejezést nyernek.

Budapest, július 20.

Az orvosok félárú vasutjegye. Az Országos Orvos Szövetség küldöttsége dr. Kéthly Károly egyet. tanár, udv. tanácsos vezetése alatt tegnap tisztelgett Hieronymi Károly kereskedelmi miniszternél, kérve a félárú vasuti menetjegyekedvezmény megadását a községi és körorvosoknak, továbbá a városi orvosoknak. A miniszter kijelentette, hogy amennyiben ezen orvosok csakugyan rendelkeznek avval az igényjogosultsággal, amelyet a szövetség hangoztat, akkor megadja a kedvezményt. Mindenestre komolyan mérlegelni kell azt a jogosultságot, mert már amugy is túlsokan veszik igénybe az államvasutak menetjegyekedvezményét, annyira, hogy a jövőben a már megadott kedvezmények korlátozásáról is kell hogy szó legyen.

Véget ért a föllirati vita.

— Vihar Justh Gyula körül. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 20.

Ma befejeződött a föllirat tárgyalása, holnap már csak a zárszavakra kerül a sor, s így éppen kerek két hetet vett igénybe ez a meddő vita. Ma a kormánypárt részéről Rónay Jenő, a néppárt részéről Haller István mondtak szűzbeszédet, az utolsó szónok pedig Justh Gyula volt. Természetesen a szélsőbal vezérekeltette a legnagyobb érdeklődést, a jobboldali padok is megteltek, a miniszterek is elfoglalták a bársonyszékeket s úgy hallgatták az ő kiméletlenül osterozó támadásait. De mentől jobban nekihevíült Justh, annál türelmetlenebb és harsogásosabb lett a munkapárt, különösen a választási visszaélések felsorolása hozta izgalmába s indulatba a többséget s a puskaporos levegőben hamarosan megtermett egy lovagias affér is. Justh elkeseredett kis, megtizedelt csapata élén, úgy tetszett, mint Zrinyi Miklós kirohanása Szigetvárból a százezernyi török sereg ellen. Ma igazán olyanok mutatkoztak a munkapárt, aminőnek Kossuth Ferenc jellemezte: az ellenzék ellenzékének. Félkettők befecsközötték Justh, az általános, egyenlő s titkos választójog követelésével, amire a jobboldal helyeslése közepette az elnök, miután senki többet szólani nem kívánt, a vitát berekesztette.

Részletes tudósításunk a következő:

Jelentések.

Berzeviczy Albert elnök az ülést egynegyed 11 órakor megnyitja.

Mihályi Péter jegyző felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét, melyet észrevétel nélkül hitelesítettek.

Elnök bemutatja Isschutz Győző levelét, melyben hatheti és Kossuth Ferenc levelét, melyben nyolczheti szabadságot kérnek.

A ház a kért szabadságot megadja.

Elnök bemutatja az állami tisztviselők közgyűlési kongresszusának gróf Batthyány Tivadar képviselő által beadott memorandumát, amelyben anyagi helyzetük javítását kérik. Jelenti, hogy az V. bíráló-bizottság megalakulván, elnökké Kende Pétert és jegyzővé Molnár Bélát választotta meg. Jelenti továbbá, hogy Németh Károly bíráló-bizottsági tagságáról lemondott, mivel mandátumát kérvénnyel támadták meg.

Ezután Manassy Gyula bíráló-bizottsági tag leteszi az esküt.

Telegy József, a VII. bíráló-bizottság előadója bemutatja gróf Woraciczky János és Sztankovszky Imre képviselőknek a bizottsághoz utasított mandátumáról szóló jelentését. A bizottság rendben találta a mandátumokat, ezért kéri nevezetteknek igazolt képviselőkké való kimondását.

A ház gróf Woraciczky Jánost és Sztankovszky Imrét végleg igazolta.

Mihályi Péter jegyző felolvassa az interpellációs könyvet, amelybe Batthyány Tivadar jegyzett be interpellációt a szekszárdi szőlőbirtokosok segítése tárgyában.

Következett a választójog tárgyalásának folytatása.

A föllirati vita.

Rónay Jenő, Mezössy Béla s Pozsgay Miklós felszólalásával szemben tiltakozik ellene, mintha a képviselőház új tagjait nem éppen olyan joggal illetnének meg, mint a régieket. A gazdasági önállóságnak és az önálló banknak nem barátja, mert félti az országot a megrázkódtatásoktól. Az általános, egyenlő és titkos választói jog hívei nem győzték meg arról, hogy az ilyen jogkiterjesztéssel szemben meg lehet találni a nemzeti hegemonia biztosítékait. A parlament szellemi színvonala is lesüllyedne.

Justh Gyula: A nemzeti színvonal a fő.

Rónay Jenő: A Pop-Csicsó István felszólalása mindennél fényesebb bizonyítéka Tisza István igazságának a nemzetiségi kérdésben. Sajnálja, hogy a baloldalon helyeselték Pop-Csicsónak.

Fölkialtások balról: Mikor igaza volt!

Rónay Jenő csatlakozik a munkapárt föllirati javaslatához. (Helyeslés a jobboldalon.)

Haller István zavarban van a többség politikai irányzata tekintetében. Nem tudja, a régi szabadelvű politikát támasztják-e föl, amely a kis exisztenciák elnyomását és pusztulását rendszerré tette. Ellentéteket lát a munkapárt tagjai között.

Fölkialtások a jobboldalon: Ne fájjon a feje, majd elintézzük egymás között!

Haller István foglalkozik a választásokkal s azok eredményéből azt a következtetést vonja le, hogy a munkapárt képviselő-tagjainak nagy száma aránytalanul kicsi a munkapárti választók száma. Ismerteti a kuriai bírások fogyasztóközlését. Nem hiszi, hogy a kormánypárt a választói jog reformját úgy fogja megoldani, amint azt a nemzet és a haladás érdekei kívánják. A szabadelvű párt valamikor irtózott a választójog kiterjesztésétől, most, hogy felülről kívánják a reformot, mindjárt híve lett; az ilyen fordulat nem ösztönözte meggyőződés következménye. A maga részéről híve az általános, egyenlő és titkos választójognak, nem félti téle a történelmi osztályok pusztulását. A trónbeszéd évtizedek óta ígérnek bizonyos reformokat, de az ígéretet a kormányok nem váltják be. A katolikus autonómia is ezek közé az ígéretek közé tartozik. Azt hiszi, hogy a kormány csak amolyan papir-autonómiát tervez. Richter János tegnapi felszólalásával meggyalázta saját papársait, mikor azokat a leveleket, amelyeket tréfából intéztek hozzá, itt a Házban szemfergató megbotránkosással olvasta föl. (Ellenmondások a jobboldalon.) Hosszasan szól a népközlés elmaradásáról s védelmezi a felekezeti oktatást. Befecsközött beszédét.

Fölkialtások jobbról: Hála Istennek!

Haller István: Ha a tuloldal annyira ö-ül, inkább folytatom.

Molnár János: Helyes, beszélj nekik még egy óráig!

Haller István négy évig tartó karlsbadi kurának mondja a szabadelvű párt passzivitását a koalíció uralma alatt. A néppárt föllirati javaslatát fogadja el.

Az elnök az ülést tíz perczre felfüggeszti. Szünet után.

Az elnök székét Kabos Ferenc alelnök foglalja el.

Justh Gyula beszéde.

Justh Gyula: A tuloldal a felirati vitát teljesen feleslegesnek tartja, amelynek csak a rendi alkotmányban volt értelme. Megengedem, hogy olyan államokban, ahol a népképviseleti rendszer a maga szuverenitásában érvényesül, nem bir nagy jelentőséggel a felirati vita. De nálunk, ahol a népszuverenitás frázis, a felirati vita fontosságát elvitatni nem lehet. Ha megszűnnek sebeink, ha összes érdekeinket szabadon érvényesíthetjük, nálunk is csekély értéke lesz a felirati vitának. De addig nem lehet kisebbiteni jelentőségét. Én is felszólalok tehát a felirati vita során, hogy körvonalazzam álláspontomat. Az országgyűlés felosztása felségjog, de a felosztás korlátai törvényekben vannak megszabva. Ezeket a korlátokat a jelen felosztásnál teljesen figyelmen kívül hagyták. Most csak tiltakozhatunk ez ellen és azon reményünknek adunk kifejezést, hogy jövőben nem lesznek olyan kormányok, amelyek ezt a jogot rabulisztikusan gyakorazzák. (Helyeslés balról.) A képviselőház akaratával szemben a nemzet akaratára hivatkoztak. Joggal elvárhattuk tehát, hogy tiszta választásokat csinálnak. És ha már a nemzet ítéletét provokálták, azon kellett volna lenni, hogy a szabad, független, erős nemzet nyilatkozhassék meg. (Ugy van!) Ha ez így történt volna, mindnyájunknak meg kellett volna nyugodnunk a nemzet akaratában. De nem így történt. Csak a független, szabad nemzet ítélete kelthet megnyugvást. A rabigába vert nemzet ítéletét megnyugvással fogadni nem lehet. Azon, hogy a függetlenségi párt nagy vereséget szenvedett, nem lehet csodálkozni. Irtó hadjáratot indítottak ellenünk. A tiltott törvénytelenéseknek egész láncolatával állottunk szemben. (Ugy van! balról.) A 48-as párt áldozatul esett az orszáknak és korrupciónak. (Nagy zaj a jobboldalon.) Méltóztassanak hangosan közbeszólni, hogy reflektálhassak. Az etetés, itatás egész nyíltan folyt.

Fölkialtások a jobboldalon: Hol!

Justh Gyula: Akárhol történt, törvénytelen volt. És az nem lehet a jobboldalnak a mehetsége, hogy esetleg itt is volt etetés-itatás. A vesztegetés hallatlan mérveket öltött. Nyíltan vesztegettek az utczán.

Fölkialtások a jobboldalon: Konkrét adatokat!

Justh Gyula: Csak tessék várni. A tisztviselőket, akik nem akartak a kormány jármába menni, üldözték, áthelyezték.

Lovász Márton: Még most is csinálják!

Justh Gyula: Szavazatokért haszonbérleti jogot, italméresi jogot ígértek. (Nagy zaj.) A vasutasok, tanítók, tanárok, községi alkalmazottak hallatlan presszió alatt állottak. (Nagy zaj.) Akik ellenállottak, létexisztenciájukat veszélyeztették. Ha ez kevés volt, jött a csendőr, katonaság, rendőr, választási elnök.

Fölkialtások a jobboldalon: Ujvidéken!

Justh Gyula: Voltak kerületek, ahonnan el távolították az ellenzéki bizalmi férfiakat. (Zaj.) Volt választás, ahol az elnök eltávolított annyi választót, amennyi szükséges volt. Ezek a dolgok főispáni utasításra történtek.

Fölkialtások jobbfelől: Hát a koalíció mit ket csinált?

Justh Gyula: A koalíció a választásoknál hatalmi erőszakot nem alkalmazott. (Nagy zaj. Ugy van! a baloldalon.) Néhány választási ténytet akar felsorolni. Felolvassék egy falragaszt, amelyben azt hirdeti a komáromi munkapárt, hogy Szivák Imre közbenjárására, az Erzsébet-hídra személy- és teherforgalomra vámmenteséget engedélyezett a kereskedelemügyi miniszter. (Nagy zaj.)

Fölkialtások a Justh-párton: Gyöalyörű dolgok!

Justh Gyula: Egy tolnamegyei adótárnok igazságtalan áthelyezésének történetét mondja el. (Nagy zaj.) Egy szegény Nyéki nevű makói tanító . . .

Fölkialtások a jobboldalon: Pinczér!

Justh Gyula: Tanító! Ugy látszik, a közbeszólo képviselő ur nem tud különbséget tenni pinczér és tanító között. (Derűtség a baloldalon.) Ezt a tanítót is, mert függetlenségi volt, áthelyezték. (Ellenmondások a jobboldalon.) Kérem, olyan adatokat nem tudok felhozni, amelyek a tulsó oldal tetszését nyernék el. (Tetszés balfelől.) Ez nem is lehet feladatomb. Szabadkán egy vasuti tisztviselő kidugta a függetlenségi lobogót. Követelték, vegye le, tépje szét, zuzzza össze, különben elhelyezik.

Fölkialtás a jobboldalon: Neveket!

Justh Gyula: Szorgálhatok azzal is.

Fölkialtások a jobboldalon: Most kérjük!

Egy kis vihar.

Justh Gyula: Majd akkor, ha nekem tetszik. Szolnokdobokamegyében, a nagyiklodi kerületben a választóktól elzárták a választási helyiséget és hallatlan atrocitásokat követtek el, holott itt két kormánypárti jelölt volt: egy Tisza-áryalatu és egy Khuen-áryalatu. S mert a főispán is a Tisza-párti jelölt mellett volt, a Khuen-párti jelölt szavazóit, bár többségben voltak, a választási elnök nem engedte szavazni. (Derűtség a jobboldalon. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök mosolyog.)

Ugron Zoltán: Meséljen még valamit a Khuen- és Tisza-frakciónról!!

Montbach Imre (a nagyiklodi kerület képviselője fölugrik a helyéről s hangosan kiáltja Justh felé): Nem igaz, amit mond! Hazugság!

Fölkialtások a baloldalon: Rendre! Rendre! Gyalázat, hogy így mer beszélni! (Nagy zaj. Elnök folyton csönget.)

Elnök: Montbach Imre képviselő urat rendreutasítom. (Zaj.) Csendet kérek, különben kénytelen leszek az ülést felfüggeszteni.

Justh Gyula: Nem tudom, hogy hívják a közbeszólo képviselő urat . . .

Fölkialtások: Montbach Imre!

Justh Gyula: . . . de miután az elnöki székéből nem kaptam elégtételt, kénytelen leszek magamnak másképen venni elégtételt. (Óriási zaj a jobboldalon: Rendre! Utasítsák rendre Justhot!)

Elnök: Montbach Imre képviselő urat az előbb rendreutasítottam, a szónok észrevételére tehát nincsen ok. (Ugy van! a jobboldalon.)

Justh Gyula: Az elnöki rendreutasítást nem hallottam a nagy zajban. Miután az megtörtént, ünnepiesen bocsánatot kérek. (Helyeslés.) A berettyóújfalui kerületben egy választótól elvették a tözsdé-árusítási jogot, mert a függetlenségi jelöltet támogatta . . . (Nagy zaj.)

Ertsey Péter: Nem áll! Azért vonták meg az engedélyt, mert sohasem volt megfelelő trafik-készlete.

Justh Gyula: Ismerteti azt a körrendeletet, amely meghagyja a csendőröknek, hogy a Formány jelöltjeit támogassák. (Nagy zaj. Botrány! Gyalázat! fölkialtások balról.) Felolvassa Szilágy megye központi választmányának határozatát a választási visszaélések tárgyában. A katonai parancsnok megtagadta az engedelmséget a választási elnöknek. Csak egy darabka tükröt skartam megmutatni . . .

Fölkialtás a jobboldalon: De nem igaz!

Justh Gyula: . . . amelyben ismertetni akartam, milyen erkölcsnemesítő volt a választás Magyarországon. (Nagy zaj a jobboldalon.) Lehurrogni az igazságot nem lehet. Nagyon sajnálom, hogy mikor ilyen komoly dolgokról van

szó, nem látok a tuloldalon mást, mint egyszerű nevető, másrészt ingerült arcokat.

Ugron Zoltán: Beszéljen a memorandumról, amit beadtak a királynak!

Pálkiáltások a baloldalon: Víz az öregnek! Justh Gyula: Ez a parlament Ausztria rab-szolgája lesz. Lehet-e reményünk...

Pálkiáltás a jobboldalon: Hogy kormányra jussunk? (Derűtség jobbfelől.)

Justh Gyula: Sajnálja, hogy amikor ilyen komoly dolgokról beszél, tuloldalon nevetnek. A választási visszaélések megakadályozására egy mód van: behozni az általános, titkos, egyenlő választójogot. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) A magyarság szupremáciáját ettől nem kell féltetni. Isten mentse meg az országot attól, hogy a jövőben is az önök kezében legyen a választások sorsa. Csak a titkosság segíthet a visszaélések ellen. A kormány békét akar, mi is ezt akarunk. (Helyeslés balról.) De ez a béke csak úgy létesülhet, ha helyreállítjuk az igazságosság uralmát. A gróf Batthyány Tivadar által benyújtott felirati javaslat az igazságosság uralmának a megvalósítását célozza és a hosszú békát, a gróf Batthyány által beterjesztett felirati javaslatot fogadom el. (Eljenzés és taps a szélső-baloldalon.)

A vita vége.

Elnök: Szólásra senki sincs feljegyezve. Itt senki sem kíván szólni, a vitát ezennel bezárom. (Helyeslés jobbfelől.)

Montbach Imre: Személyes kérdésben szólal föl. Kijelenti, hogy a Justh Gyula által felolvasott adatok valótlanok. Nagyiklódon ötszáz-kilencvenötven szavaztak rá, míg a másik jelölt csak nyolcz szavazatot kapott. A választási elnök, akit egyébként nem is ismer, senkit sem gátolt meg a leszavazásban.

Justh Gyula: A felszólaló képviselő ur azt állítja, hogy valótlan adatokat olvastam fel, mégse ezafolta meg a lényegét, azt, hogy a másik párt szavazóit nem bocsátották az urnához. Az ő állítása, hogy a másik jelölt csak nyolcz szavazatot kapott, mellettem bizonyít és így Montbach képviselő ur a koronatanu az én állításaim mellett. (Helyeslés balfelől.)

Elnök: Mielőtt a Ház áttérne az interpellációkra, javasolom, hogy a Ház legközelebbi ülését holnap délelőtt tíz órakor tartsa, amikor a felirati vita záróbeszédeire kerül a sor. (Helyeslés.)

Következnek az interpellációk.

Gróf Batthyány Tivadar interpellációját a földmivelési miniszterhez intézte, amelyben a szekszárdvidéki inségbe jutott szőlősgazdák kamatmentes kölcsönt kér.

Gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszter röviden azt feleli Batthyánynak, hogy kiküldi egy közeget a helyszínére s azoknak jelentése alapján fog eljárni. — Majd felel zámolvi Szabó István interpellációjára, amelyet a győrmegyei Szigetköz árvízveszedelme tárgyában a minap intézett hozzá. A csallóközi ármentesítő társulat számai és zámolvi szivattyutelepeknél vannak nehézségek. A társulat az 1904. évi XIV. tezik alapján alakult 600 ezer koronás állami segéllyel, hogy a belvíz-csatornamunkálatokat elvégeztesse. Felvett a társulat egy jelentősegy kölcsönt is, amelyet nem merített ki. A nehézséget az okozta, hogy a szivattyúk nem működtek, ami a munkálatoknak elvégzését megakadályozta. Az aszói telepről hozattak két új szivattyút, amelyek közül az egyik már üzemben van, a másikat pedig e hónap 27-én helyezik üzembe. A többi felpanaszolt állapotokat tanulmányozás tárgyává fogja tenni.

Szabó István és a Ház a választ tudomásul vették.

Az ülés ezzel háromnegyed kettőkor véget ért.

Budapest, július 20.

A marienbadi találkozó. Gróf Aehrenthal holnap Marienbadba érkezik, hová néhány nap múlva Kiderlenwaechter német külügyi államtitkár is megérkezik, hogy Aehrenthal meglátogassa. Gróf Aehrenthalnak az olasz külügyminiszterrel való találkozását illetőleg még nem határoztak, de valószínű, hogy az olasz külügyminiszter a nyár folyamán Ischlbe megy, hogy a királynak bemutatkozzék és ez alkalommal Aehrenthal is találkozik. A *Giornale D'Italia* ma vezércikkét közölte *San Giuliano* márkai és gróf Aehrenthal küszöbön álló találkozásáról, amely vagy Ischlben, esetleg Marienbadban, vagy talán Salzburgban fog megtörténni augusztus végével. Az idézett lap szerint ez a találkozás rendkívül fontos az osztrák-magyar monarchia és Olaszország viszonyának jövő fejlődésére.

dése szempontjából, mert a két külügyminiszter meg fogja vitatni a két állam között fenforgó véleményeltéréseket, amelyek féreértésekre adtak okot.

Politikai afférek.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 20.

A választási visszaéléseknek a felirati vita folyamán történt feszegetése a politikai afférek egészek sorát eredményezte.

A Ház mai ülésén éles összeszólalkozás volt Justh Gyula és Montbach Imre között. A függetlenségi párt vezére a nagyiklódi választásról beszélt, mire Montbach, Nagyiklód munkapárti követe azt mondta:

— Amit Justh a nagyiklódi választásról beszélt, az szemenszedett hazugság.

Justh nyomban provokáltatta a kormánypárti képviselőt Batthyány Pál és Eszterházy Mihály grófok által. Montbach megbízottai: Eszthly Pál és Keltó Gyula képviselők. A segédek délután négy órakor ültek össze a Nemzeti Kaszinóban. A felek segédei rövid tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy este fél 11 órakor az Országos Kaszinóban találkoznak. A gyöngélkedő gróf Batthyány helyére Lovász Márton lépett. Az esti tanácskozáson Montbach megbízottai kijelentették, miként már délután is, hogy megbízójuk tárgyi tekintetben fentartja állításait, mert nem volt más célja, mint ezafolni s Justhot személyében sérteni nem akarta. Justh megbízottai kielégítőnek találták a magyarázatot s erre a négy megbízott az ügyet a lovasgasság szabályai szerint békésen befejezettnek nyilvánították.

A Szalavszky Gyula főispán és Szmracsányi György néppárti képviselő közt fölmerült ügyben Szmracsányi ma este közölte Perczel Dezsővel és Dániel Gáborral, Szalavszky megbízottaival, hogy megbízottai Mezőssy Béla és Förster Aurél országgyűlési képviselők. A megbízottak holnap délelőtt ülnek össze a képviselőházban.

Marosvásárhelyről jelentik, hogy ma reggel Urmánczy Nándor Kossuthpárti képviselő pisztoly-párbajt vívott dr. Fekete Andor ügyvéddel, a „Székely Napló” szerkesztőjével. Fekete ugyanis az Erdődy-Urmánczy afférből kifolyólag azt írta lapjában, hogy gyáva az, aki úgy sért meg valakit, hogy előre tudja, hogy az illetőnek nem fog elégtételt adni. A párbaj kétszeri golyóváltással, harmincz lépésről folyt le. A felek közül egyik sem sérült meg. Urmánczy segédei dr. ifj. Ugron Gábor volt főispán és dr. Drechsler Béla miniszteri fogalmazó. Fekete segédei dr. Brada Sándor ügyvéd és Szász Ödön hírlapíró voltak. Holnap reggel Urmánczy Szász Ödönnel is megverekezik, aki hasonló cikket írt róla, mint dr. Fekete.

Ugyancsak Marosvásárhelyről táviratozzák, hogy az Erdődy-Bethlen-affér dolgában ma délelőtt ültek össze a megbízottak: Heinrich Aladár dr. (Budapestről) s dr. Brada Sándor (a fővárosban maradt dr. Hajdu Marcell helyett) Erdődy Sándor főispán részéről és Posonyi Gábor törvényszéki elnök s gróf Toldalagi László Bethlen István országgyűlési képviselő részéről. A négy megbízott egy becsületbírósg összehívásában állapodott meg, amely döntően abban a kérdésben, vajjon megszegte-e Erdődy a szavát azzal, hogy a királyi biztos idején az alispán helyettesítésére vállalkozott, noha a szavát írásban adta megveit tisztviselőknak, hogy a királyi biztostól hivatalb nem fogad el; tudvalevően ennek a tárgyalásába az Erdődy-Urmánczy-ügyben fölkerült becsületbírósg nem ment bele.

Az Erdődy-Désy affér megbízottai: Hajdu Marcell dr. s Malonyai Dezső (a Marosvásárhelyre utazott dr. Heinrich helyett), a főispán részéről Hedervány Lehel képviselő s Szász József hírlapíró, Désy Zoltán képviselő részéről holnap délelőtt a képviselőházban fognak tanácskozni s a marosvásárhelyi séma szerint fognak eljárni. Így lát a két legújabb Erdődy-ügyben két becsület-

bírósg fog dönteni s a dolog igazán csak akkor komplikálódna, ha a két döntés homlokegyenest ellenkezne egymással.

A török összeesküvés.

— Tömeges letartóztatások. —

Budapest, július 20.

Csak most, igazító nyomozások és hosszadalmas bonyodalmak után tudódott ki, hogy a néhány hét előtt felfedezett török összeesküvés számai mily messzire nyulnak. A török rendőrség a nyomozás folyamán megállapította, hogy az összeesküvők között van több képviselő, néhány magasabbrangu katonatiszt és számos befolyásos állásban levő hivatalnok. Sőt erős gyanu terelődik egy magas állású személyiség ellen is, akiben vagy Achmed herceget, az exszultán fiát, vagy pedig Hassan herceget sejtik, sőt egy más verzió szerint a volt nagyvezírt. A kormány rendjére a konstantinápolyi rendőrség nagy apparátussal nyomoz az összeesküvés részletei után és már eddig rendkívül sok embert tartóztatott le, köztük hat katonatisztet. Nagy feltűnést keltet dr. Riza Nur beynek, a török parlament egyik legkiválóbb tagjának letartóztatása. Riza Nur a sinopei kerületet képviseli a török kamarában és a mi feltűnése, a komiténak is egyik vezető tagja. Az esetből azt következtetik, hogy a kormány minden melléktékintet nélkül a legnagyobb szigorral és kegyetlenséggel fog eljárni a titkos szövetség felfedezett tagjaival szemben. Mindebből láthatjuk, hogy az új-török uralom még most sem érzi magát eléggé biztonságban és a régi rendszer ismert receptje szerint a rendőrség hatalmával erősíti a maga kétes hatalmát.

A konstantinápolyi összeesküvésről a következő részletes tudósítást adjuk:

A török lapok sok részletet közölnek a leleplezett titkos bizottságról. A komitő két főosztályra oszlott, melyeket Rizamur és Nalyk volt dandárparancsnok vezényeltek, míg a fővezetés egy nagyobb állású személyiségre volt bízva. A rendőrség, amely tegnap ismét több embert letartóztatott, már ismeri a komitének majdnem összes tagjait. A fővezér, Ali Komalt, Abdul Hamid szultán régibbi kénjét nem tartóztatott le, mert Alexandriába szökött. A titkos bizottság a leleplezés előtti utolsó ülésén elhatározta, hogy nagy tüntetést rendez a szenatus helyreállítására jelszóval. A titkos bizottságnak fogságban levő tagjainak vallomása alapján a rendőrség ma éjjel letartóztatatta Riza Nur ellenzéki képviselőt, kit a hadügyi törvényszék azonnal kihallgatott. A bég ugyanis a török parlament legismertebb tagjainak, jelenleg a sinopei kerületet képviseli, a komiténak egyik vezető tagja volt. Azelőtt a bécsi katonai orvos-akadémián katonanorvos és magántanár volt. A bég éppen lakásán tartózkodott, midőn egyszerre házára esendőrség fogta körül és egy tiszt behatolva a lakásba, kijelentette előtte, hogy letartóztatja. A bég azonnal vállalkozott, hogy a titkos szövetség megalakításában tevékeny részt vett és hogy Serif pasával levelezett. Házkutatás alkalmával számos kompromittáló levelet találtak lakásán, melynek kapcsán a bégnek Skutteriban lakó barátait katonai felügyelet alá helyezték. A rendőrség utasítást kapott, hogy több Konstantinápolyban lakó képviselőt szigorúan megfigyeljen, mert a jelek arra vallanak, hogy azok is összeköttetésben állnak a titkos szövetséggel. A megfigyelték között számos előkelő név van, köztük két arabs képviselő. A vidéken is számos letartóztatások történtek. A kormány kijelentette, hogy a titkos szövetség összes terveit ismeri s a legnagyobb erővel rajta lesz, hogy azokat a törekvéseket ártalmatlanná tegye. Riza Nur bég letartóztatása az albanok és a demokraták körében nagy feltűnést és izgalmat keltett. Az esetből azt következtetik, hogy a kormány minden melléktékintet nélkül a legnagyobb szigorral és kegyetlenséggel fog eljárni a titkos szövetség felfedezett tagjaival szemben.

Husni volt sejk ül-izlam audienciát kért, amit azonban a porta megtagadott.

A „Tanin“ szerint a titkos szövetség tulajdonképeni vezére egy nagyon magas személyiség. Ugy hírlík, hogy ez a gyanu vonatkozhat valamelyik *császári hercegre*, de nem *Abdul Hamid* fiára. *Achmed* hercegre, hanem *Asis Hassan* pasa, egyiptomi hercegre, a *khedive* unokaöccsére és *Serif* pasa rokonára.

Ugy látszik, hogy ez a gyanu nem tarthatja magát, bár bebizonyosodott, hogy az ifju-török komité *Hassan* herceget, akit a török trónörökös törzsorvosához, dr. *Behaeddin Sakisba* és a komitéből kilépett számos arabs taghoz barátság fűzött, régen gyűlölte és a bagdadi 6-ik hadtesthez való kinevezését is megakadályozta. A komité *Hassan* herceget tartja a nagy egyiptomi propaganda vezérének.

A hajóraj.

Fiume, július 18.

A „Habsburg“ fedélzetén,

Aminthogy a szárazföldi hadseregben szükség van ellenőrző, földérintő és kémlelő-szolgálatot végző csapatokra, éppen úgy a haditengerészetben is vannak ilyenféle célokat szolgáló hajók, amelyek cél és szolgálat tekintetében teljesen meg egyeznek a szárazföldi hadsereg hasonló hivatást teljesítő részeivel s mindegyik megfelel az utóbbiak közül valamelyiknek.

Igy — hogy rang és nagyság szerint sorrendet tartunk — a földérintő-szolgálatra vannak hivatva a *csirkálók*, a kémlelésre a kis *torpedónaszádok*, az üldözésre, amit szárazföldön a huszárság, vagy általában a lovasság végez, pedig a *torpedónaszádok*. Ezeket kivül vannak *pilótahajók*, *vontató gőzösök*, *örhajók*, *kaszárnya- és kórházhajók*, valamint többféle *iskolahajók*.

Mintthogy mindezek hadihajók s minthogy ezek nélkül a csatahajók vajmi keveset dolgozhatnak akár ütközetben, akár manőverben, mind-egyikről röviden itt adom azt, amit tudunk szükséges.

A csirkálók.

Nagyság és gyorsaság tekintetében nem sokkal maradnak a csatahajók mögött a csirkálójók, amelyeket béke idején állomáshajói vagy partvédelmi szolgálatra szoktak befogni.

A csirkálójók jóval gyengébben vértézett hadihajók, mint a csatagőzösök, amit azzal kell magyarázni, hogy az ütközetben amugy is csak másodrangú szerepük lévén, személyes támadásra csak igen ritka, jobbára már csak a végső esetben használják; inkább mint kisegítő-hajók szolgálnak a nagy csatahajók segítségére.

Vértézetük 10—30 cm. vastagságú aczélemezek között aránylagosan váltakozik, amely ugyanolyan elrendezéssel van elhelyezve a hajón, mint a csatahajókon. Ágyuzatuk is jóval gyengébb, mint a csatahajóké s különösen gyorstüzelő- és revolverágyukból áll egész ágyukészletük.

Amivel azonban vértetés, alak és fegyverzet dolgában elmaradnak a nagy hajók mögött, azt kárpótolják gyorsaság és fűrgeség tekintetében, amelyben igen nagy előnyük van a csatahajók fölött s így tudják csak teljesíteni tulajdonképeni szolgálatukat, a csirkálást, a földérintést.

Menetsebességük óránként 24—26 tengeri mértföld (1 tengeri mértföld — 1.8517 km.) s természetesen, hogy ennek a sebességnek megfelelően hajótömegüket is jóval erősebb a csatahajókéhoz.

Mivel újabbban a velük csak egy ranggal följebb lévő csatahajókat valóságos uszó váraknak építik, a csirkálók is mind nagyobb és nagyobbak lesznek. A gép- és fegyvertechnika haladása, fejlődése ezeken is megmutatja föltarthatatlan térhódítását.

A torpedóvadász.

A torpedóvadászok, vagy másképen torpedóúzők, torpedórombolók — mint már a nevük is elárulja — a torpedók, torpedónaszádok üldözésére, összerombolására, *esőtlövésére* vannak hivatva.

S tekintettel erre a fontos és egyúttal igen

veszélyes szolgálatra, gépezetük olyan hatalmas erő kifejlesztéssel dolgozik, amelynek révén a kis hajók valóságban repülnek, nem is usznak a víz felszínén. Óránkénti sebességük 25—36 tengeri mértföld között váltakozik, amire ugyancsak szüksége is van, mert a torpedónaszád fűrges és szoros, utólérése csak ilyen sebesség mellett vállalható.

A torpedóvadászok páncélzata igen gyöngye. Mivel a gyors száguldásban minden vértetés és nehézfegyverzet erősen gátolná, egyszerűen vannak vértéztve. Az ütközetben a szerepük jóformán semleges, így a csatavonalat alkotó hadihajókon tul, jóval azok háta mögött van a helye, künn a veszélyes ágyutűzőn, ahol gyenge bordázata csakhamar pozdorjává töretnék.

Fegyverzetük néhány gyorstüzelő ágyu és mitrailleuse, amelyek a torpedónaszádok összelövésére, tönkretetésére valók.

A torpedóvadászok csinos, keskeny és hosszú hajócskák, amelyeknek hosszúsága mintegy 40—50 méter, szélessége pedig 3—4 méter. A víz fölé csak mintegy 2 méternyire emelkedik ki a hajótest, tehát az óceánhulámok kényök-kedvök szerint enyelegethetnek vele.

A torpedónaszád.

Ezek apró, vértéztetnélküli, csupán torpedókilencirozásra szolgáló hajócskák, amelyeknek hivatása az, hogy az ellenséges hajóhadat fölkutassa és nyugtalanítsa, abban zavart támaszpon és éjszaka idején, amikor „minden esendes“, közelébe férközve az ellenséges hadihajónak, kilőjék arra torpedójukat.

Hajdanta, mintegy 2—3 évszázaddal ezelőtt, a torpedónaszádok voltak a haditengerészetnek a legfélelmetesebb fegyverei. Ma azonban már nem így áll a dolog. Amint a nagy hadihajók fényszórókat kaptak éjszakai kémlelésre, leleplezésre s gépezetüket gyorsabb hajtóerejükkel cserélték föl: a torpedónaszádok rettegést korszaka is elérkezett alkonyulatához. Természetes, hogy sokat vesztettek régi értékükből a naszádok, mert a messzire elhordó és gyorstüzelő revolver-ágyuk üldöklő tüzelése teljesen lehetetlenné teszi az ellenséges hadihajónak olyan távolságban való megközelítését, ahová a kilőtt torpedó löveg biztosan elmegy és annyi ereje van, hogy nagy súlylyal ütközhetik belé a hajó vértéztébe, amelyen aztán fölrobban.

Nappal teljességgel ki van zárva az, hogy a torpedónaszád egy ellenséges hadihajót megközelíthessen. Szerepük most már éjszakra toldott át, amidőn a sötétség leple alatt könnyebben, de nem minden veszély nélkül, közelíthetik meg a hadihajókat. De még így is ki vannak téve annak a veszélynek, hogy az ellenség éber legénysége valahogyan fölfedezze az eldalgó, lappangó közelítő naszádokat és összelövi gyorstüzelő-ágyuival.

Mindenképpen veszélyes tehát a kis torpedónaszád helyzete. Azonban ez a veszély nemcsak az ütközetben van meg, hanem — mivel apró, a vízből alig méternyire kiemelkedő hajócskák — nagyobb viharban könnyen megeshetik az, hogy egy hullám fölborítja. S éppen ezért rendkívül ügyeskező kormányosra van szükség a torpedónaszádokon.

Mivel a torpedónaszád elveszítette régi félelmetességét és így a használatban már csak éjszaka vál be, a modern hadi tudomány nem hagyta magát sarokba szorítani: Egy zseniális francia mérnök révén ma már nappal is lehet torpedótámadásokat intézni az ellenség ellen, még pedig a tenger alól, a tengeralatt járó torpedónaszáddal, amely nincsen kitéve annak, hogy fölfedeztetik és összelövetik. Ennek leírását azonban — tekintve annak hosszadalmasságát — csak külön fejezetben adhatom.

A különféle hadihajók.

A flotta fontosabb, számottevő tagjait már ismerttettem. Most rátérek a különféle, többnyire kikötői és segédszolgálatot végző hajókra.

A *vontató gőzösök* a megsérült vagy a még mindig szolgálatot teljesítő vitorlás-hadihajóknak (többnyire már csak iskolahajók) szélesmederbe való vontatására, megsérült hadihajók segítségére és általában tehervontatási célokra használatnak. Vértéztet- és ágyunélküli, kiérdemesült hadihajók

ezek, amelyek többnyire csak a hadikikötőkben vesztegelnek.

A *pilótahajók* a veszélyesebb tengerszorosok és idegen hadihajók kalauzolására, utbaigazítására alkalmaztatnak. Többnyire apró, csekély személyzettel ellátott hajócskák.

Az *örhajók* a hadikikötők ki- és bejáratai előtt veszteglő, nagyhangu ágyukkal ellátott, régi hadihajók, amelyeknek csak abból áll a védelmi szerepük, hogy a hadikikötőbe betörő ellenséget feltartóztatják és ágyuikkal fellármázzák a kaszárnyák és hadihajók legénységét. De az is az „ügykörükbe“ tartozik, hogy naponta *délben* a pontos időt és *reggel* az alarmot egy-egy ágyulövésrel jelzik.

A *kaszárnyahajók* a hadikikötőkben veszteglő, leszerelt és régen kimustrált, öreg csatahajókból és csirkálókából kerülnek ki, amelyekben a szárazföldi kaszárnyákban helyet nem kapó legénység lakik.

Ugyanílyen szolgálatot végez a *kórházhajó*, amelyben pedig a kórházakból kiszorult beteg tengerészkatonák ápoltnak.

Az *iskolahajók*: tanító-hajók, amelyekben a tengerészjelöltek, az ujoncz-legénység és az altisztek tesznek kisebb-nagyobb turákat a gyakorlati kiképzés céljából. Többnyire a hazai és az ehtz legközelebb eső vizekben tartózkodnak. — Többféle iskolahajó van, ugymint: tüzér-, vitorlás- stb., aszerint, milyen célra szolgáló legénység, illetve emberanyag kiképzése szükséges.

A fent leirt hajókon kívül vannak még segédhajók igen szép számban. Igy: *csiszternahajók*, amelyek a szükséges ivóvizet szállítják a hajórajra, ha az nem tudott valamely ökből elegendő vizet elraktározni. — *Szállítóhajók*, amelyek a szenet viszik a hajórajhoz. — *Aknalerakóhajók*, amelyek a torpedónak rombolásban édes testvérét, a tengeralatti vagy uszóaknákat rakják le. — *Műhely- vagy szerzőmőhajók*, amelyekben mindenféle mesterember és szerszám van, hogy az esetleges haviariákat, amelyek a gépezet vagy a vértéztet körül merültek fel a nyílt tengeren, kijavítsák. — *Betegszállítóhajók*, amelyekben az ütközetekben megsérült legénységet szállítják ki valamely legközelebbi kikötőbe. — *Yachtok*, amelyeken előkelő személyiségeket szállítanak; uralkodókat stb. — *Szivattyúhajók*, amelyek a hadihajókba behatolt vizet rövid idő alatt erős gépekkel kiszivattyúzzák, — stb. stb.

Ilyen segédhajókból áll egy-egy haditengerészet flottája, amely utóbbiak közül azonban egy sem harcra képes, ütközetben számbajövő hajó, hanem csak mint mellékes szolgálatot végző, kisegítő hajó, amelynek fontosságát és szükségességét mi sem jellemzi jobban, mint az a tény, hogy mindig jobban és jobban szaporítják létszámukat.

Horváth Rezső.

KÜLFÖLD.

A spanyol forrongás. Madridi távirat szerint *Bilbaóban* nötte-nő az elégedetlenség, de mivel a szocialista párt nem helyesli a bányamunkások mozgalmát és csak szolidaritásból támogatja, remélhetőleg sikerülni fog a rendet fenntartani annál is inkább, miután a kormány elismerte a sztrájk jogát. A csapatok minden gyárat megszállva tartanak és gépfegyvert állítottak föl. — A spanyol menekültek, katonaszökevények és forradalmárok, számszerint hatszázan, akik a marokkói háboru elől szöktek, ma visszatértek Spanyolországba s nem lesz bántódásuk. Egy radikális képviselő 15.000 pesetát adott a visszatérőknek utiköltségre.

A görög konfliktus. A védőhatalmak hadihajói tegnap délután *elhagyták a canei kikötőt*.

Alkotmányharc Kinában. Charbinból táviratozzák: A kínai kormány szigorú büntetés terhe mellett eltiltotta a gyűléseket az alkotmány behozataláért és a sajtónak erről semmit sem szabad közölnie. A lakosság körében nötte-nő az elégedetlenség és a titkos szövetségek napról-napra szaporodnak. Temérdek forradalmi proklamáció érkezik Japánból, amelyeket a nép között terjesztenek.

A diákok agítálnak a leghevesebben a nép között. A régensherceg a parlamenti liga mindkét kérvényét visszautasította, amelyekben az alkotmányt sürgették. A liga elhatározta, hogy mihielyt a tartománygyűlés megnyílik, harmadik petíciót fog intézni a régensherceghez és ha annak sem lesz eredménye, akkor a lakosságot fel fogja szólítani, hogy tagadja meg az adófizetést.

Szaid Abdulla gyilkosai. Teheránból táviratozzák: A nacionalisták által terjesztett hírekkel kapcsolatban, hogy Szaid Abdulla meggyilkolását oroszok tervezték, abból a célból, hogy az orosz csapatoknak Perzsiában való jelenlétét igazolják, az orosz követség követelte a forgalomban levő hírek energikus megzafolását. Az orosz követ figyelmetetett arra, hogy mennyire szükséges Szaid Abdulla igazi gyilkosait kinyomozni.

KÖZIGAZGATÁS.

Orvosok és betegpénztárak. A nagykarolyi, valamint a beregszászi pénztári orvosok egyhangulag elhatározták, hogy csak a szövetség útján tárgyalnak a kerületi pénztáraikkal a szerződéses orvosi viszony tárgyában, szigorúan maradván azon az alapon, amelyet a törvény megszab.

Főszolgabíró nem lehet lapszerkesztő. Szombathelyről jelentik: Tuboly Lajos, sárvári főszolgabíró, „Sárvári Járás Hírlap” című lapot indított, melyből már három szám jelent meg. Amidőn tegnap Vasvármegye alispánjához a főszolgabírónak a lap megindításáról szóló bejelentése megérkezett, az alispán a bejelentést tudomásul nem vette és a főszolgabírót a lap további szerkesztésétől eltiltotta, minthogy a főszolgabíró hivatalos állásánál fogva lapszerkesztő nem lehet. Ezzel indokolta az alispán határozatát. Az alispán a két állást összeférhetetlennek azért tartja, mert a főszolgabíró hivatali hatalmánál fogva alantassára, valamint a lap előfizetéseire és hirdeteisire vonatkozólag hivatalos hatalmánál fogva pressziót gyakorolhat. Ezenkívül az alispán elrendelte a lap hivatalos rész című rovatának beszüntetését, mivel a vármegye ügyviteli szabályzata csak egy hivatalos lapot ismer.

Tolna vármegye törvényhatósági bizottsága Simontsits Elemér alispán elnökletével ma tartotta Szekszárdon rendes nyári közgyűlését. Az alispán jelentésében kiemelte, hogy a főispán dr. Dragits Imre járási orvost tiszti főorvossá nevezte ki, majd azután rátért a megye közgazdasági viszonyaira. Az eddig ismert esélyési eredmény szerint a megyében az árpa és a rozs családásokat okozott, a zab termése csekély kivétellel gyenge, míg a szőlőkben a peronospora és a kőd okozott igen nagy károkat. A bizottság Tihanyi Domokos kir. tanfelügyelőnek nyugalmába vonulása alkalmából, különösen a magyarosítás terén szerzett kiváló érdemeiért teljes elismerését fejezte ki. Elhatározta a közgyűlés, hogy feliratot intéz a kormányhoz az iránt, hogy a Tolnáról elhelyezett 12. uhlánuszred helyébe egy másik lovas-ezredet helyezzenek, hogy a vármegye által 284.000 korona költséggel épített laktanya üresen ne maradjon. Feliratot intéznek továbbá a budapesti—borsznai vasút kiépítése tárgyában a kereskedelmi kormányhoz.

Bács-Bodrog vármegye közgazgatási bizottsága Vojnits István főispán elnökletével ma tartotta rendes havi ülését. Az ülésen a megyei főorvos bejelentette, hogy a megye közegészségügyi viszonyai kielégítőek és a hevenyfertőző-kórok számarányában jelentékeny csökkenés állott be. Miután még Popp György pénzügyigazgató tett jelentést a megye pénzügyi helyzetéről, mely szerint az elmúlt hóban egyenes adóban 250.969.67 korona, bélyeg és illetékdobban 158.690.58 korona, fogyasztási adóban pedig 95.555.99 korona folyt be, a bizottság folyó ügyeket intézett el.

Csanád vármegye törvényhatósági bizottsága ma rendkívüli közgyűlést tartott Makón, amelyen felolvasták a belügyminiszternek azon leiratát, mely szerint nem járul hozzá a köz-éjgyezői nyugdíj-intézmény alapszabály-módosításának azon részéhez, hogy az eddigi 5 százalék hozzájárulását a jegyzők részére 2%-ra szállítják le. Elhatározta a közgyűlés, hogy megfestetik a közgyűlési terem részére Mészáros Sándor és Návay Tamás volt főispánok erekpéjét. A közgyűlés jóváhagyta Nagylak község azon határozatát, mely szerint községi bíróvá csak az választható, akinek legalább 20.000 korona vagyona van. A közgyűlés ezután folyó ügyeket intézett el.

Talpig vasban

vagy

operálják György herceget

Egy párisi szanatóriumban vakbéloperációt fognak végezni a garázda György hercegen, Szerbia egykori trónörökösén. Az operációt így képzelmek.

Tanár (vasba öltözködik): Igy ni, kollega ur, most adja ide a karvasakat, azután a mellvértet és a sisakot... Én, azt hiszem, biztonságban vagyok. Ön mit ölt magára?

Tanársegéd: Nekem van egy vívómaszkom.

Tanár: Kevés lesz, mert a herceg revolvergolyókkal dolgozik.

Tanársegéd: Van egy bevált csefogatásom. Mutatok neki primet, azután balról beugrom és az orra alá tartom a kloroformos szivacsot.

Tanár: Jól van... Hat markos medikus jöjjön, hogy lefogja a beteget, másik hat itt várjon a mellékteremben, hátha megebesül közülünk valaki, a szolgákat biztosítani kell életre, a kórházat tüzre és rombolásra. Itt van két levél, ezt baj esetén adják a feleségemnek és az anyámnak. A betéteim a Credit Lyonnais-ben vannak, a praxisomat vegye át dr. Magnart...

Tanársegéd: Igenis, tanár ur.

Tanár: És most hozzák le a beteget.

Pánczéliba öltözött szolgák hozzák a herceget.

A léposóházban durrog a revolver és a golyók élesen csapnak a pánczélokba. A herceg kíséretében levő szerbek mind halottak már, úgy hozzák őket koporsókban. A herceget a műtőasztalra helyezik.

Tanár (miután két revolvergolyót kapott és egy dobott széklet kiparizott): Csöndesen hercegem, csak semmi izgalom.

A herceg (ordít): Mit akartok kutyák?... Nesze, ebédjeltek ölmet. (Kilencz lövés dörög.)

Tanár: Fenségednek vakbélgyulladás van... Operálni kell...

A herceg: Hazudsz, te gazember, egész jól látok a beleimmel... El innen (agyonlövni a hat medikust.)

Tanár (int a segédnek): Most.

A herceg (észrevései a tanársegédet): Ezt a betyárt el innen... ráhagok a fejére... (A legnagyobb revolverrel célba veszi.)

Tanársegéd (primet mutat, azután balról beugrik és az orra alá tartja kloroformos szivacsot):

A herceg: Zsivány... halj meg... zsi... zsi... zsi... zsi... zsi... elalszik.

(Fölvágják a hasüreget és megtalálják benne — Ausztria-Magyarországot, amelyet György herceg az annexió idején stórötül-böröstől megevett.)

Ray.

TÁVIRATOK.

A levélbotrány után.

Newyork, július 20. A „Tacoma” északamerikai ügyunaszádot ötven tengerész-katonával Cap Craciaba küldte a kormány, hogy az amerikai alattvalóknak védelmére legyen Madriz nicaraguai elnök ellen és szükség esetén a katonákat szállítsa partra.

Bebel a revizionisták ellen.

Berlin, július 20. A bádeni szociáldemokraták afférje szóba fog kerülni a legközelebbi szocialista kongresszuson és maga Bebel lesz az előadó. Az affér ilyenformán rendkívül el fog mérgesedni, mert Bebel fanatikus ellensége a revizionistáknak.

Kegyelem politikai eliteltéknek.

Belgrad, július 20. Hírlik, hogy Montenegró királysággá való proklamálása alkalmából valamennyi politikai elitelt amnesztiát fog kapni az az a megszorítással, hogy a megkegyelmezettek kötelesek elhagyni az országot.

Szerbiai hadgyakorlatok.

Belgrad, július 20. Az őszi nagy hadgyakorlatokra nagy előkészületek vannak folyamatban. A hadgyakorlatokon a katonai attasékon kívül még külön orosz-török és bolgár tiszti küldöttségek is jelen lesznek.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		Jul. 20.	Jul. 19.	Jul. 18.
Buza	helyben	112 $\frac{3}{4}$	114	115 $\frac{1}{4}$
	júliusra	121	121	122 $\frac{1}{4}$
	szeptemberre	112 $\frac{3}{4}$	—	112
	decemberre	114 $\frac{1}{4}$	111 $\frac{1}{8}$	114 $\frac{1}{8}$
Tengeri	júliusra	72	71	71 $\frac{1}{2}$
	szeptemberre	71	70	70 $\frac{1}{2}$
Chicago.				
Buza	júliusra	109 $\frac{3}{8}$	108 $\frac{3}{8}$	110 $\frac{1}{4}$
	szeptemberre	107 $\frac{1}{4}$	105 $\frac{3}{8}$	107 $\frac{3}{8}$
Tengeri	júliusra	60 $\frac{1}{4}$	59 $\frac{1}{2}$	59 $\frac{1}{8}$

Newyork, július 20. Gyapot Newyorkban, helyben 16.10 (15.95). Gyapot júliusra 16.31 (16.30). Gyapot szeptemberre 14.06 (13.97). Gyapot New-Orleansban helyben 15.25 (15.25). Petroleum Stand white Newyorkban 7.65 (7.65). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.65 (7.65). Petroleum Refined in Cases 10.05 (10.05). Petroleum Credit Blancs at Oil City 130 (130). Zsir Western steam 12.25 (12.20). Zsir Roho és Brother 12.50 (12.45).

Chicago, július 20. Zsir, júliusra 11.62 (11.55). Zsir szeptemberre 11.72 (11.57). Szalonna ssort clear 13.12 (13.12). Sertéshus szeptemberre 20.65 (20.35).

Terjed a tifusz.

— Ujabb megbetegedések és halálozások. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 20.

Terjed a tifusz és úgy látszik egyelőre feltartóztatatlan. A hatóságok tapogatózása arra vall, hogy járványtámadás ellen kellőleg előkészülve nincsenek. De a járvány terjedésének okát kipuhatták, az élelmiszerpiacok szállítják bőségesen a tifoidát, a tifusz bacillusát. A pesti piacokon rakásra rothadó és poshadó élelmiszerek büze, különösen a krisztinavárosi templom mellett lévő Darányi-téren ontja a betegség csiréit, épp úgy, mint a többi piac. Hasonló tifusztelepek: a külvárosi házak pocsétás udvarai, mint amilyen a Gömb utcza 6. szám alatt terjeszkedik. Miazmás, kontagiumos levegő mindenütt, mely azokból az udvarokból beszállong a tömeglakásoknak forróságban nyitott ablakain keresztül.

Ma tizenegy újabb megbetegedés és két halálozás történt. A hatóságok munkája legnagyobb részben arra irányul, hogy a főváros tejkereskedőit ellenőrizze. Tegnap éjszaka a kilenczedik kerületi előjáróság rendezett nagy tejrazziát és megállapította, hogy Freud és Társa tejkereskedő-cég a Kálvária-utczában levő raktárában megfertőzött tejet tartogat. Freudék Fehérmegyében vásárolják össze a tejet, vasuton szállítják be a fővárosba, de jégnek sehol semmi nyoma. Jég hiányában a tej elromlik és a közönség a baktériumokkal sűrűn telített tejfel inficizálja magát. A bakteriológiai intézetben dr. Vas Bernát, az intézet igazgatója vizsgálja meg a lefoglalt tejet és a vizsgálat befejezése után jár el a hatóság a lelkiismeretlen kereskedők ellen.

Dr. Magyarevits Mladen tisztifőorvos jelenleg Bécsben tartózkodik. Csak holnap jön vissza és távollétében dr. Szalay Béla tisztiorvos helyettesíti. Dr. Szalay elmondta, hogy rövidesen sikerül elfojtani a veszedelmet. Minden esztendő meghozza a járványt, de az idén váratlanul jött. Rendszerint augusztus végén szokott a tifusz járványszerűen fellépni, most pedig már július elején tetőpontján állott a tifuszveszedelem. Nem lehet megjósolni, hogy mikor lesz vége.

A városházán egyébként titkolják a lehetőség szerint a tifusz terjedésének arányait, így akarják a nagyközönséget megnyugtanni. Wigh József tanácsjegyző, a közegészségügyi osztály vezetője így nyilatkozott:

— Keressük a baj okát és ha ezt megtaláltuk, hiszem, hogy egyszerre elfojtjuk a járványt. Miután a tifuszbacillus majdnem kizárólag nyelés útján inficizál, minden erélyünket a tej, az élelmiszerek és az italok ellenőrzésére összpontosítjuk. Megtettük a legszélesebb körű intézkedéseket és a kedvező eredmény már ma is érezhető. Még egy kis idő és rendben leszünk.

Vége a kizárásnak

— Béke a vasiparban. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 20.

Általános örömet kelt az a hír, hogy a kizárásnak falra festett ördögét legostá a békés közlekedés. Nem lesz kizárás, sem sztrájk s rövidesen ujult erővel folytatják a munkát a dolgozók. Ma délelőtt nevezetes és döntő fordulatot hozott a munkások és munkáltatók: harszába az a békéltető tárgyalás, amely az ipari főfelügyelő Szilágyi Dezső-téri hivatalos helyiségében folyt le a sangerhauseni gépgyár igazgatósága és munkásainak képviselői között Magyarits Ágoston műszaki főtanácsos, ipari főfelügyelő elnöklésével. Az értekezleten olyan megegyezést sikerült létrehozni, hogy most már teljesen biztosra vehető, hogy augusztus elsején nem kerül sor az általános kizárásra s helyre áll a béke a küzdő felek között és pedig azért, mert a kölcsönös engedékenység alapjára helyezkedtek.

Az értekezleten Erb, a sangerhauseni gépgyár igazgatója, a gyár rézműves munkásainak hat képviselője s a kis rézművesek képviselője vett részt. A tanácskozást mely reggeli kilencz órától délután egy fél óráig tartott, Magyarits Ágoston műszaki főtanácsos és ipari főfelügyelő vezette.

Ismeretes dolog, hogy az egész mozgalom a sangerhauseni gépgyárban támadt, ahol huszonegy rézműves sztrájkba lépett. Ennek következménye volt, hogy a gyár mind a kétszáz munkását kizárta. A feldolgozatlanul maradt anyagot és félbemaradt munkát a sangerhauseni gyár más gyárakba küldötte, ott azonban a munkások nem voltak hajlandók feldolgozni, mire aztán ezek a gyárak is bajba jutottak rézműves munkásaikkal. A mai békéltető tárgyaláson tehát első sorban arra kellett törekedni, hogy a sangerhauseni gyár vezetői és munkásai között megtörtensék a békülés alapfeltételeit. Ez sikerült is és pedig első sorban azért, mert mind a két félben hajlandóság mutatkozott a hatalmi kérdések kikapcsolására.

A munkások azután több irányban számottevő eredményt értek el. Így elérték azt, hogy minimális bértűket a sangerhauseni gyár 9 százalékkal emelte. Ez a minimális bér vonatkozik olyan munkára, amelyet nem lehet akkordban végezni, például a szerelésre.

Kérték a rézművesmunkások, hogy ne vegyen föl a gyár túlságos mértékben insokat. Kérésüket azzal indokolták, hogy a mesterséget egészen kitartani nehéz, sokan nem is tanulhatják meg s így a rézműves munkára nem alkalmasak. A másik baj hogy az ilyenfajta emberek aztán mint napszámosok állnak munkába és 7—8 korona helyett 2 korona 40 fillérért dolgoznak. A munkások az igazgatóság részéről megkapták azt az elvi kijelentést, hogy a sangerhauseni gyár insokat csak a szükséghez mérten fog fölvenni.

A munkások el akarták még érní azt is, hogy szombaton egyhuzamban legyen a munkaidő s ilyenképen délután három órára legyen vége. Erre nézve az igazgatóság megígérte, hogy délután öt órákor véget ér a munkaidő és megkezdődik a kibéltetés. Ha azonban a munkások előterjesztett fhejtásuk dolgában a Gyáriparosok Országos Szövetségéhez beadványt intéznek, a sangerhauseni gyár a maga részéről támogatni fogja a kérést, hogy szombaton az összes gyárakban három órára legyen vége a munkaidőnek.

Kifogásolják a munkások azt is, hogy a sangerhauseni gyárban nincsen munkás-ruhaszekrény. Erre nézve azt a megnyugtató választ kapták, hogy eddig is, míg a gyár ősszel új telepére költözik, megkapják a szükséges szekrényeket.

Végeredményben még azt a kívánságot nyilvánították a rézművesek képviselői, hogy a sztrájk miatt senkinek bántódása ne essék és senkit el ne bocsássonak. Erre nézve is teljesen kedvező választ kaptak illetékes helyről.

A munkások teljesen megnyugodva távoztak s az értekezlet eredményét közölni fogják a többi gyárakban dolgozó társaikkal is. A rézművesek holnap munkába állanak.

Minthogy azonban a sangerhauseni gépgyárban megindult sztrájkmozgalom megtorlása végett más gyárak is elbocsátották rézműveseiket, a sangerhauseni gépgyár rézművesei elvállalták, hogy ezekkel a sztrájkoló munkásokkal is érintkezésbe lépnek és szombatig közölni fogják az iparfelügyelőséggel a velük folytatott tárgyalások eredményét.

Ez azonban már csak formai lépés és nem lényegbe vágó dolog. Miután az egész összeütközés alapja a sangerhauseni gépgyárban támadt, most, hogy ennek munkásai tisztába jöttek munkaadójukkal, olyan irányba terelődött az egész mozgalom, melynek megszünte már csak egy-két nap kérdése.

A Magyarországi Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete is ennek a mai tárgyalásnak eredményétől tette függővé a mára hirdetett parciális kizárást, amely a megegyezés folytán elmarad

*

Az Építőmesterek Szövetségének taktikázása még mindig tart. El akarták hitetni a közönséggel és a hatósággal, hogy a fővárosi lakások építésénél elegendő munkást alkalmaztak. Holott mindössze néhány kisiparos dolgozik vállalkozásuknál. Ezeket is csak nagy nehezen tudták munkába fogni. Persze így a munka lassan megy, a főváros pedig majd hadakozhatik ellenük a bíróság előtt. A kártérítési pör nem marad el, amint ez kitűnik dr. Zuna Béla tisztí ügyész nyilatkozatából.

Véleményem teljesen egyezik azzal a jogi véleménnyel, amelyet a felügyelő-bizottság szombati ülésén a polgármester ur nyilvánított. A főváros szerződésai a sztrájkot és bojkottot nem ismerik el vis majornak, a vállalkozók tehát annál is inkább késedelemben vannak, mert a főváros közbejárására a egédek a fővárosi munkákat el akarták végezni a régi feltételek mellett, a mesterek azonban kellek nekik nem fogadták vissza a segédek. Erre a jogállásra alapítható a főváros kártérítési iránti követelése. A munkáskizárásról, mint vis majorról természetesen szó sem lehet.

Bárczy István polgármester naponta ellenőrizteti a mesterek munkáját. Konstatálták megbizottai, hogy a munka sehogysem halad előre. A főváros szívesen átvállalná az építkezést, de a mesterek nem egyeznek ebbe bele. Előrelátható, hogy augusztus elsejére nem készülnek el a fővárosi házak s a hatóság megindítja a kártérítési pört a mesterek ellen.

UJDONSÁGOK.

A portarturi kikötő,

* * *

Néhány nap óta Port-Artur, a világ legelső hadikikötője hivogatóan nyitja meg a kapuit a kereskedelmi hajók számára. A híres öbölben, melyet meredek sziklafal zár körül, azóta kormos, piszkos, fekete szénszállító hajók tanyáznak, fedélzetükön füstös képű japánlegénységgel. Ezek közül a füstös képű legények közül többen alighanem látták már egyszer a port-arturi kikötőt, akkor, amikor még nem volt ide ilyen barátságos a behajózás. Akkor, amikor révkalauz hajók helyett rejtett aknáknál és alattomos torpedónaszádok lesték a gőzösökre s barátságos zászlójelek helyett a szembekerülő hajók ágyulövéseket váltottak egymással. A sárga legények akkor a fölkelő nap lobogójával ékített acél hajókon érkeztek a nyílt tenger felől s elég durva és ildomtalan módon erőszakoskodtak, hogy az uszó váraikkal a csendes tükrű főkikötőbe bejussanak. Hogy bejutottak, az volt az ő önfeláldozásuk, csodával határos hősiességük. És be kellett, hogy jussanak, mert különben ma más volna a kikötő képe. Akkor is hemzsege a kikötő a szénszállító hajóktól, a hajó fedélzetén azonban apró, fürgé sárga emberkék helyett nagy nehézkes muszákok mozognának, a kikötő a szénszállító hajóktól, a hajó fedélzetük helyett ezíril betűk függnének. S orosz főtiszték mázsalnák a szentet, természetesen mindig jócskán ellopva belőle és szénért

befolyó árt Tokió helyett Szentpétervárra címelnék.

A kikötő bejárata előtt elsüllyedt orosz hajók tehát csak rövid hónapokra zárták el a kikötő száját, voltaképpen sok száz főnyi legénységükkel és sok milliányi értékükkel egyetemben azért kellett elsüllyedniök, hogy ez a kikötőszáj megnyitassék. És kinn a szárazföldön is azért pusztult el közel egy milliányi ember, hogy a felkelő nap zászlója lengjen azoknak a hajóknak az árboconán, amelyek a port-arturi kikötőben befordulnak s a munkadényi és fushumi szénbányák jövedelmét Korea és Mandzsuria sok egyéb haszonhajtásával egyetemben a japán tőkés könyvelje el és ne az orosz tőkés. Az orosz muzsik és a japán kuli, hogy ha az egyiknek ferde is a szeme, sárga is a bőre, alapjában véve egyforma hivatása porszeme az emberi szocietásnak. Akkor, amikor az országok ugynevezett nemzetközi érdekei (amelyek mindig valamilyen tőkés csoport érdekei) összeütközésbe kerülnek, a tőkés katonamundérba öltözteti, csatatérre küldi őket. Az orosz muzsik és a japán kuli elhiszik, hogy ők egymásnak ellenségei: ölik, vágják, szurják egymást. Azután, amikor az egyik már győzött, a másik pedig megfutamodott, a kuli leveti a fényes hősi murdért, csakányt, targonczát fog és a vérell áztatott hősi földön neki fog szentet bányászni, hajóira targonczázní, napi két korona napszámért.

NAPIREND. Naptár: csütörtök, július 21. — Róm. kath. Dániel pr. — Prot.: Dániel. — Görög-orosz: július 8. Prokóp vt. — Zsidó: Thamusz 14. — A nap kel reggel 4 óra 23 perczkor, nyugszik este 7 óra 47 perczkor. — A hold kel este 7 óra 51 perczkor, nyugszik éjjel 2 óra 45 perczkor.

A miniszterelnök mint belügyminiszter fogad délután 5 órákor. — A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órákor. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órákor.

Országos papiros-, tanszer- és iskolaszert-kiállítás a városligeti Iparcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődíj 40 fillér. — Petőfi-ház (ereklje-muzeum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona. keddi napokon ingyenes. — Nemzetközi amatőr fényképkiallítás a városligeti Műcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Művészeti nyári képvására. (Váci-utca 9. szám.) Nyitva 10—1-ig. Belépődíj 40 fillér. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Könyves Kálmán nyári kiállítása. (Nagymező-utca 37—39. szám.) Nyitva hétköznap 9—6-ig. — Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítása. (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Házipari Szövetség kiállítása. (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitva levő múzeumok: A Nemzeti Múzeum állat-tára 9—2-ig. A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Földtani intézet múzeuma 10—1-ig. — A Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Az Aquinumi Múzeum egész nap. — A Ráth György Múzeum 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum 10-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitva levő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—1-ig. — Az Egyetemi könyvtár 9—12-ig. — A Fővárosi könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tantervkiallítás 3—6-ig.

— **Császárok találkozása a tengeren.** Pétervári távirat után jelenti egy kopenhágai újság, hogy Vilmos császár augusztusban a finn vizeken találkozni fog a czárral. A czár Vilmos császárhoz a császárnak Bergenben való tartózkodása alatt rendkívül szívélyes hangu táviratot intézett, amelyben felhívta a császárt, hogy északi útjának a befejezése után találkozzanak. A czár ajánkozott, hogy a német vizekig elébe megy a császárnak; Vilmos császár erre azt válaszolta, hogy szívesen tesz eleget a czár óhajának, de ő a maga részéről azt indítványozza, hogy a találkozást a finn vizeken tartásák meg, hol a czár ilyenkor czirkáló uton van.

— **Kossuth Ferencz utazása.** Kossuth Ferencz ma délután a 2 óra 35 perczkor induló gyorsvonattal több heti kurára Bécsen keresztül Wiesbadenbe utazott.

— **A szerb külügyminiszter nyaralása.** Milovanovic külügyminiszter vasárnap este utazik Marienbadba. Távollétében Pasics miniszterelnök fogja helyettesíteni.

— **A miniszterelnök kihallgatása.** Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök holnap nem ad kihallgatásokat.

— Vilmos császár Bécsben. Szeptember 20-án érkezik két napi tartózkodásra Bécsbe Vilmos császár, miután 17-étől 19-ig Bélyén Frigyes főherceg vadaskertjeiben vadászott. A német császár bécsi tartózkodása idején fogja megülni negyedszázados jubileumát a 7. osztrák-magyar huszárezred, amelynek Vilmos császár a tulajdonosa. Az ezred tisztikarának küldöttsége báró Schönberger ezredes vezetésével Schönbrunnban fog tisztelegni az ezredtulajdonosnál és díszkardot nyújt át. Berlinben azt híresztelik, hogy a német szövetséges fejedelmek Ferencz József király 80 éves születésnapjára közösen fogják üdvözölni az uralkodót Schönbrunnban, mikor Vilmos császár is ott lesz.

— Új kardinálisok. Rómából jelentik, hogy a konzisztóriumot, amelyet már ismételtelen elnapoltak, novemberre hívták össze. Új bíborosokként a bécsi nunciust, Granito di Belmonte herceget, Bisletti vatikáni majordomust, della Chiesa bolognai püspököt, a külföldiek közül pedig Bonno westminsteri püspököt emlegetik. Kivülök valószínűleg még két spanyol püspököt, továbbá egy portugál és egy francia püspököt neveznek ki bíborosá.

— György herceg betegsége. Belgrádból jelentik, hogy György herceg vakbélgyulladásban veszedelmesen megbetegedett. Bajáról eddig semmit sem tudtak és néhány újság élesen támadja a kormányt, amelyet azzal vádolnak, hogy szándékosan titkolla el a herceg baját. A Devni Liszt azt írja, hogy György herceg már Milánóban megbetegedett és engedelmet kért arra, hogy baját Belgrádban gyógyíttathassa, de a kormány ezt a kérését megtagadta. A műtét már most sürgős lett s a herceg egy párisi szanatóriumba megy, ahol a műtétet végre fogják hajtani.

Belgrádból jelentik nekünk: A tiszték között nagy rémületet keltett az a hír, hogy György herceg vakbélgyulladása aggasztó. Tegnap éjszaka a tisztikaszinóban több magasrangú tiszt kezdeményezésére sürgős táviratot fogalmaztak meg a Párisban időző herceghez és megkérték, hogy adjon hírt állapotáról. Ma délután érkezett meg Párisból György herceg válasza, amely így hangzott:

Mélyen meghat a tiszték részvéte s minden egyes bajtársnak tiszta szívből köszönöm szives érdeklődését. Egészségem nem volt a legjobb, de aggodalomra nincsen ok. Vichyben a fürdő jót tett, de fájdalmaim nem multak el, ha enyhültek is. Remélem, hogy az itteni orvostekintélyek ki fognak gyógyítani. Kérem a mindenhatót, adjon erőt, hogy hazámnak mint egészséges katona szolgálhassak. Bajtársi üdvözléssel, György.

Mikor a táviratot felolvasták, a tiszték lelkesen éltették György herceget.

— Roosevelt felolvasó-körutón. Roosevelt Tivadar, az amerikai köztársaság népszerű exelnöke, nem rejtvegeti Európában, az európai fejedelmi udvaroknál szerzett tapasztalait. Roosevelt október 2-án körutra indul az Unió nyugati részébe, 71 városban fog felolvasást tartani „Az európai uralkodóházakról” és „A köztársasági forma áldásairól”. A felolvasó-körut október 25-éig fog tartani.

— Az orvosok és természetvizsgálók miskolczi nagygyűlése. Miskolczi táviratozzák: A magyarországi és természetvizsgálók augusztus 21-én Miskolcson tartják az évi nagygyűléstükét gróf Andrássy Gyula elnöklésével. A nagygyűlésre érkező vendégeket Miskolc város nagy ünnepélyességek között készült fogadni. Az ezt előkészítő helyi bizottság ma alakult meg dr. Szentpály István polgármester elnöklése alatt. Elhatározta a bizottság, hogy a gyűlés alkalmából könyvet ad ki, amely Miskolczt és környékét írásban és képen fogja ismertetni, amelyet a gyűlésen résztvevő valamennyi tag meg fog kapni.

— Felrobbant a Zeppelin gyára. Friedrichshafenből jelentik, hogy az ottani Zeppelin-féle karboniumgyárban a robbanást — amelyről már adtunk hírt — az idező elő, hogy az acetilén egy esőben melyet nem hűtöttek le eléggé, meggyuladt. A württembergi király és királyné, kik épp Friedrichshafen kastélyukban nyaralnak, részletes jelentést kértek a katasztrófáról. Az a munkás, kit a robbanás megölt, özvegyet és tizenkét árva hagyott hátra. A többi súlyosan megsebesült munkás is legnagyobb részben családapa.

— Emmer Kornél meghalt. Nagymultu, kiváló magyar jogász halálát jelenti egy bécsi távirat. Dr. Emmer Kornél nyugalmazott kuriai bíró, volt országgyűlési képviselő tegnap a bécsi Loew-féle szanatóriumban meghalt. Emmer 1845-ben született Nagyszombatban, amely város husz év múlva kiskövetté választotta. Csakhamar kitűnt jogi képzettségével és már 1872-ben a budapesti törvényszék bírója lett. Harminczéves korában képviselőjévé választotta Nagyszombat, két cikluson keresztül hű is maradt hozzá, de 1887-ben kibukott s ekkor újra a bírói pályára ment. Előbb táblai, majd kuriai bíró lett, de a politika újra visszahódította. Bánffy alatt győzte le gróf Zichy Nándort Nagyszombatban. Angolosan sima arca, hatalmas ivü homloka már külsőleg is a parlament egyik legérdekesebb tagjává tette. Mint szónok elegáns és hatalmas volt. Különösen az igazságszolgáltatás terén szerzett érdemeket. Temetése, végakaratához képest, Döblingben lesz holnap, csütörtökön.

— Ehrlich és a házassalándók. Ehrlich Pál tanárhoz, a frankfurti világhíres orvostudóshoz érdekes kérdéssel fordult egy budapesti hetilapnak, a „Házasság- és Családjogi Szemlé”-nek a szerkesztője. Táviratilag kérdezte meg a vérbajjelenes szérum feltalálóját, hogy mit szól a házassalándók előzetesen kötelező orvosi megvizsgálásához? A vérbaj gyógyításának nagy fölfedezője mit tehetett egyebet, tengerényi dolga közben kitérően ezt az aktát is ellátta s így válaszolt:

— Helyeslem, hogy a vérbaj, amíg teljesen kigyógyítva nincs, abszolút házassági akadályul szolgáljon és hogy a házasságkötés előtt orvosi egészségi bizonyítvány követeltessek. Ez azonban a gyakorlatban ellenkezéssel találkozhatik és épp ezért nehezen lesz keresztülvihető. Egy életbiztosító kötvény könnyebben követelhető s talán sok vonatkozásban mint kisegítő eszköz szolgálhatna. Ehrlich.

Az említett lap azonkívül köriratokat is küldött szét, amelyekben névszavazásra hívja fel az ország egész közönségét, hogy közöljék véleményüket, vajjon kötelező legyen-e az orvosi vizsgálat és hogy mily betegségek és mely indokok miatt legyenek házassági akadályok? A kérdés szép, de vajjon hogyan fognak eligazodni a feleletek között? Mert a társadalom t. i. egészségesekből és betegek közül áll. Élni és boldognak lenni pedig a betegek is akarnak. Miután a kérdést hozzájuk is intézték, felelni is fognak s ha az egészségesek másként felelnek, kérdés, van-e joguk itélkezni felettük. Ehrlich tanár mindenestre a legbőlesebben felelt: ő meggyógyítani akarja őket. A nevezett lap kérdése ezek szerint, különösen ahogyan a tudós frankfurti tanárhoz intézte, némileg mintha inaktuális lenne.

— Az egyetemről. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a kultuszminiszter a budapesti királyi magyar tudományegyetemen az 1910—11. évre dr. Réczey Imre nyilvános rendes tanárnak a tudományegyetem rektorává, dr. Hanuy Ferenc tanárnak a hittudományi, dr. Doleschall Alfréd tanárnak a jog- és államtudományi, dr. Tángl Ferenc tanárnak az orvostudományi, dr. Békefi Renig tanárnak a bölcsészettudományi kar dékánjává, dr. Hoór Károly tanárnak pedig az orvostudományi kar jegyzőjévé történt megválasztását, továbbá K. Jónás Ödön tanárnak az 1910—11. évre a József-műegyetem rektorává, Hauszmann Alajos tanárnak pedig a műegyetem prorektorává történt megválasztását jóváhagyta és a nevezetteket e minőségükben a mondott idő tartamára megerősítette.

— Nagy vasuti szerencsétlenség. Angliában, Rosarea állomásnál (Irland) történt vasuti katasztrófáról, amelyről már megemlékeztünk, egy mai londoni távirat jelenti, hogy a vonat, mely tele volt katolikus zarándokokkal, mihelyt Rosarea állomást elhagyta, nagyon lejtős pályán haladt. Minthogy a mozdonyban valami hiba esett, a gépezet nem tudta a vonatot megfékezni, mely egyre fokozódó sebességgel rohant a lejtős pályán lefelé, míg végre egy előtte haladó személyvonatba ütközött. A személyvonat legutolsó kocsija teljesen összetört. Több utas a vonatból a vágányórára ugrott és súlyosan megsebesült. A könnyebben megsebesültek száma meghaladja a százat.

— XIII. Leó pápa emléke. Rómában XIII. Leó pápa halálának hetedik évfordulója alkalmából ma a Sixtus-kápolnában gyászmise volt, amelyen a pápa, számos bíboros, valamint a diplomáciai kar tagjai voltak jelen.

— Magyar aviatikus halála. Néhány nappal ezelőtt Berlinből érkezett jelentések alapján megírtuk, hogy Pfizner Sándor magyar származású gépészmérnök és aviatikus Marbleheadban, Amerikában, állítólag öngyilkosságot követett el, mert repülési kísérletei nem sikerültek. Hírünkkel kapcsolatban Pfizner Sándor testvéröccsese most kijelenti, hogy bátyja nem lett öngyilkos és erre oka sem volt, hanem a marbleheadi fürdőhelyen csónakázás közben véletlenül a vízbe fullt. Ehhez képest tehát a gépészmérnök halálához fűzött egyéb kombinációk is alaptalanok, mert Pfizner Sándor az aviatika terén elég szép eredményeket ért el és csak betegeskedése gátolta meg abban, hogy a budapesti aviatikai meetingen részt vegyen. A szerencsétlenül járt gépészmérnök a bars megyei Csátán született 1880-ban; iskoláit Magyarországon végezte, 1905 óta Amerikában élt, ahol a múlt évben szerkesztette meg új rendszerű monoplánját, amelyvel december 31-én szállott fel először.

— Port-Artur kereskedelmi kikötő. Az oroszok egykori büszke várának kikötőjét a minap avatták föl kereskedelmi kikötővé. Erről a kikötőről és váráról azt hitték az emberek, hogy bevehetetlen, olyan megközelíthetetlenül és erősen állta helyét mindaddig, amíg a japánok megmutatták, hogy semmi se lehetetlen. A japánoknak a kikötővel gazdasági céljai vannak. Mukden és Fushun mellett óriási kőszénbányákat nyitottak, amelyekben naponként hater tonnával is több szenet fejtenek. Ilyen mennyiség elszállítására pedig a dalny-i vagy dairen-i kikötő kicsinek bizonyult, ezért alakították át a portarturit kereskedelmi kikötővé. A természet szinte ideális kikötőt teremtett Port-Arturban. A sziklák meredeken emelkednek ki a tengerből Port-Artur körül s elzárják a kikötőt a külső világ szeme elől. Aki a szabad tengeren hajózik, nem is veszi észre, hogy kikötő közelében van, olyan keskeny nyílás vezet a belsejébe. A nyíláson belül pedig hatalmas, szálfémes tó terül el, amelyen még nem is olyan régen, méltóságosan himbálóztak az orosz flotta óriásai. Most szenet szállító hajókkal van tele a kikötő. A városban igen kevesen laknak a háború óta; olyan, mintha kihalt volna. A kínaiak is külön kolóniát alkotnak. Most azonban valószínű, hogy Port-Artur ismét be fog népesülni. A turisták is fel fogják kertesni, mert Port-Artur a Kelet egyik leggyönyörűbb helye. — A híres kétszázharom méteres dombról remek kilátás nyílik Mandzsuria termékeny földjére. — A domb lábánál nyúlik el a város, amelyet a japánok az orosz-japán háborúban majdnem fáradtság nélkül rombadöntöttek a kis magaslatról. A domb tetején emlékmű áll: a japánok ide tették huszezer elesett társukat. A domb körül hegyek magaslanak; de ezekre engedelem nélkül nem szabad felmászni. A japánok még az orosz erődöket is meghagyták rajtuk, sőt még meg is erősítették őket. A háború idejéből egy-két rombadöntött házon meg ágyuroneson kívül alig látni valamit. Az épületeket újra fölépítették a japánok s az utakat kijavították. A kis muzeumban, amelyet a japánok a háború emlékére rendeztek be Port-Arturban, már több tárgy emlékeztet az oroszok vesztességére. Nagyon érdekes a muzeum összedőlése: óriás ágyúk mellett piczi selyemcipők, amelyent az orosz tiszték feleségei viseltek, vannak kiállítva és nem hiányzik a selyemharisnya sem. Majd írógépek és térképek sorakoznak, fölválva orosz egyenruhák és kardokkal. Egy fényképgyűjtemény is ékeskedik a falon: csupa szép aszszony képmása. Valószínűen egy gavallér orosz tiszt hódításainak emléke. A japánok mindent összegyűjtöttek ott abban a muzeumban.

— Mezőgazdasági sztrájk Olaszországban. Rómából táviratozzák nekünk, hogy Romagnában nagy a veszedelem. Luzzatti miniszterelnök tegnap fogadta a földművesmunkások agrárszövetségének küldöttségét, hogy megismerje a munkások panaszait. A nagybirtokosok semmi áron sem akarnak engedni, a mezei munkások pedig sztrájkolnak. Ha sikerülni fog más vidékekről sztrájktróket szerezni, akkor véres zavargások lesznek. A hadügyminiszter hat lovasezredet rendelt Romagnába, magnába.

— Titokzatos merénylő. Moszkvában — mint nekünk táviratozzák — egy gyanús férfi be akart jutni a politikai rendőrség főnökéhez. Megmotozásakor töltött revolvert találtak nála, és erre letartóztatták. Még a nevét sem akarja megmondani.

— A magyar kapuczinusok megrendszabályozása. Megemlékeztünk róla, hogy a Vatikán elhatározta a magyar kapuczinusok megrendszabályozását, illetőleg a régi, szigorú obszervanciára való visszaszorítását, amint az a spanyol, olasz és tiroli rend provinciákban mind e mai napig érvényben van. Amint megírtuk, ez az elhatározás a magyar kapuczinusok körében nagy rezszust keltett, aminek egyik látható jele, hogy a pozsonyi rendház főnöke, a magyar kapuczinusok — tudományra és lelki kiválóságra nézve — egyik legkiválóbb tagja: *páter Pintér Rafael a rendből való elbocsátását kérte és már meg is kapta.* A színnyagyar — tatali származású — pap, mint az osztrák-magyar rendprovincia definitóriumának tagja, elsősorban értesült arról a római elhatározásról, amely szerint a magyar kapuczinusokat a régi obszervanciára akarják szorítani. A régi obszervancia megköveteli, hogy a rendtag kemény prieszen aludjék, tar fején vékony hajkoszorút viseljen, kalap nélkül, szandálban járjon stb. — továbbá, hogy teljesen kikapcsolja magát a társadalmi életbe beállítja. Páter Pintér Rafael tehát elbocsátását kérte a rendből és meg is kapta. Hogy minő indokolás alapján kapta meg dimisszióját, azt pozsonyi paptársai előtt a következőleg indokolta:

— Végtelenül fáj lelkemnek, hogy el kell hagynom a rendet, amelyen teljes lélekkel csüngök, de viszont be kell vallanom, nektek, rendtársaimnak, hogy most férfikorom delelőjén nem kezdek új életmódot. Mikor én a rendbe beléptem, azzal az elhatározással, hogy a regulák szerint hűségesen fogok élni, csupán azokra a regulákra gondolhatam, amelynek érvényesülését magam előtt láttam. Nem lehet tehát tölem elvárni olyasminek a megtartását, amire nézve fogadalmat nem tettem. Vértő szívvel hagyom el a rendet, amelynek kötelességében teljes odaadással töltöttem el ifjúságomat és férfikorom javarészt és a legszebb emlékek fognak füzni kedves testvéreimhez és anyámhoz, a renchez...

Páter Pintér Rafael megczófolja azokat a szélhorgó híreket, mintha ő aposztatálni akarna.

— Ezt a föltevést igazán nem érdemeltem meg! A rendtől megkaptam elbocsátásomat, természetesen a Szentéke bejegyzésével. Vaszary Koles hercegprímás ő Eminenciájára pedig fölvettem az esztergomi főegyházmegyébe.

A magyar kapuczinusok sok tagja követi páter Pintér példáját, csak hogy a legtöbb egyházmegyében némi nehézségbe fog ütközni a szerzetesek átvétele.

— Házasság. Gergely Giza, a jeles operett-szükrette, aki a vidéki városokban sok szép sikert aratott, *Gergely István* újságíró nővére, felesége lett *Jankó János* mezőberényi szállodatulajdonosnak.

— Janek Köttingbrunnban. A szabadlábba helyezték *Janek Géza* felutazik *Köttingbrunnba* és részt fog venni a versenyeken. Keze már csaknem teljesen meggyógyult és holnap már ismét nyeregbe száll. Az alagi szerencsétlenség dolgában folytatott rendőri vizsgálat igen sok mentő körülményt hozott fel Janek mellett. Így többek között megállapították, hogy a lovak ugrottak az autó elé.

— A sümegi bazaltbánya veszedelme. A sümegi bazaltbánya tegnap éjjel ismeretlen okból kigyulladt és teljesen leégett. A kár, amelyről a malaegerszégi alispán táviratilag értesítette a belügyminisztériumot, több mint százezer korona. *Parlas* főszolgabíró a helyszínére utazott a menési munkálatok vezetésére. Több száz munkás kegyér nélkül maradt. Újabb távirat szerint a tűz a köztisztító-épületben támadt. A bánya részvénytársaság tulajdona, az Epstein és Stein-cég bérlé.

— A bácskai eset. Zombori tudósítás alapján jelentették, hogy *Karácsony Olga* öngyilkos kísérletet követett el. Balogh Ernő volt országgyűlési képviselő táviratilag közli, hogy az öngyilkosságról szóló hír valótlan és minden alapot nélkülöz.

— Egy lelkész öngyilkossága. Kinos szenzációja van a sátoraljaújhegyi Erzsébet-kórháznak. *Kálmán Béla* nyilvővi református lelkész ideg-bajának gyógyítása végett kereste fel a kórházat s ma ott egy örízetlen pillanatban törülközőjével felakasztotta magát. Mire észrevették, meghalt.

— A kolera pusztítása. Pétervárról jelentik nekünk: Az egyes kormányzóságokból rémes jelentések érkeznek a *kolera rohamos terjedéséről*. Rostokban a Don mellett júniusban 2425 koleraeset fordult elő és 750 ember meghalt. A veronesi kormányzóságban 241 ember betegedett meg kolerában, 101 meghalt. A jekaterinoszlavi kormányzóság területén minden bányá meg van fertőzve. 591 koleraeset közül 52 halállal végződött. Sok bányában be kellett szüntetni az üzemet, mert a munkások nem mernek a bányatelepre járni. Cohersonban eddig 642 koleraeset fordult elő 265 halálos kimenetellel. Kievből 123 koleraeset fordult elő 40 halálal. Krimben a bolgár kolónia területén 50 koleraeset fordult elő 22 halálal. Astrachánban pedig 11 nap alatt 15 ember betegedett meg kolerában és 10 pusztult el.

— Pusztító villámcsapások és zivatarok. Keskeményen az éjjel nagy zivatar volt, a villám több helyen lesújtott és a Máriavárosban két házat felgyújtott. — Nagy zivatar dühöngött Mátészalka és környékén is. A villám felgyújtotta Szabó József gazda istállóját és két lovat agyonisújtott. — Pécs vidékén, Szentpéterfa községben több helyütt lecsapott a villám. A villámcsapások halálra szülték egy asszonyt a leányával és súlyosan összeégették *Horváth Mihály* német, *Horváth Antal* német, *Horváth Sándor* német és *Horváth Linát*. — Szekszárdon és a környéken tegnap este hatalmas jégeső volt. A jégeső különösen a szőlőkben okozott nagy károkat. — A máv. igazgatóságától vett értesülés szerint a Szatmár-Németi-Kossuthkert-Bikszád-vonalon Avasfelsőfalu és Bikszád állomások között felhőszakadás által okozott pályarongálás miatt az összes forgalom előreláthatólag három napig szünetel. A személyszállító vonatok Szatmár-Németi Kossuthkert-től csak Avasfelsőfalu állomásig, illetve vissza csak Avasfelsőfalu állomástól közlekednek. — Temesvárt és a környéken ma hajnalban óriási zivatar pusztított nagy jégesővel. Félóra hosszáig galambtojás-nagyságu jégek estek; a jégeső Gyírok, Ság és Parac közég határaitban igen nagy pusztítást okozott és a kukoricát majdnem teljesen tönkretette. — Bonnból jelentik, hogy Gebhardsheimban tegnap a villám egy épülfőlfelben lévő házba csapott. Nyolcz munkás eszméletlenül terült el az állványokon. Két ember meghalt, a többi megbénuult.

Kisenevben a tegnapi esőzések következtében a víztömegek elöntötték a várost. Az alacsonyabban fekvő városrészekben a lakosság az ablakon át menekült. Az elöntött részek központja a pályaudvar. A közúti vasut forgalma szünetel, több ház összeomlott.

— Amikor az udvarhölgyek sztrájkolnak. Alfonso spanyol király meglepő állásfoglalásának a pápával szemben, érdekes oka van. A királyné tudvalevően Battenberg hercegnő és az angol udvarhoz tartozik. A királyné anyja többször tartózkodott a madridi udvarban nagy protestáns, angol kísérettel, amelynek sorában egy anglikán lelkész is volt. E protestánsok jelenléte a madridi udvarban és a magas társaságban túrelmes áramlatot hozott, mert addig Spanyolországban a protestánsok etreneknek számítottak, irtóztak tőlük és lenézték őket. A király fel fogása is egészen megváltozott és Canalejanak, meg a liberalizmusnak megkönnyítette a munkáját. A király házassága óta huszonöt protestáns kápolnát építettek és nyolczvan protestáns iskola alakult Spanyolországban. A királyné anyja azt követelte, hogy az udvarnál protestáns kápolnát rendezzenek be, hogy látogatásakor legyen hol imádkoznia. A király hajlandó is lett volna a kápolnát felépíttetni, de váratlan dolog megakadályozta. A királyné udvarhölgyei, kik a legvakbuzgóbb spanyol arisztokráciához tartoznak, kijelentették, hogy rögtön és valamennyien elhagyják az udvart, ha a madridi palotában protestáns kápolna épül. Az udvarhölgyek e fenyegető sztrájkja, a nagy világbotrány, a mi a nyomán kerekedett volna, megakadályozta a kápolna épülését.

— Üzenet a másvilágról. A napokban egy csónakázó társaság egy vízben uszó üveget fogott ki Újpestnél a Dunából. Az üvegben egy „Szent Margitszigeti üditővíz” reklámcedula volt, melynek hátlapjára e sorok voltak ezerúval írva: „Fekete Mihálynak hívnak, ha akarják a hullámot, a Lánchídnál lettem öngyilkos.” A rendőrség megindította a nyomozást.

— Angol vasutasok sztrájkja. A francia és amerikai vasutasok sztrájkmozgalmaival többör megemlékeztünk; de Angliában már ki is tört a vasutasok sztrájkja. Londonból jelentik, hogy Észak-Angliában sztrájk miatt megszünt a vasúti forgalom. A sztrájk egészen váratlanul tört ki és még a vasutasokat is meglepte. A gatesheadi teherpályaudvarban a hajómunkások egyszerre megszüntették a munkát és a következő napon Gatesheadban, Newcastleben és Tyneben is a vasúti alkalmazottak csatlakoztak hozzájuk. Este már nyolczezeren voltak a sztrájkolók. Attól félnek, hogy számuk harminczere fog felszaporodni. A társaság minden lehetőséget elkövet, hogy legalább York és Berwick között fentartsa a forgalmat, hogy így a skótszági vasúti hálózattal való összeköttetés meglegyen. Newcastleben már az első sztrájknapot nagyon megéreztek és különösen a szénüzlet nagy kárt szenvedett. — Newcastleon Tyneből táviratozzák: Az Északkeleti vasúttársaság alkalmazottainak sztrájkja mind nagyobb méreteket ölt. Előreláthatólag 25—30.000 alkalmazott fog a sztrájkban részt venni. A nagy sztrájk azért tört ki, mert egy váltóórta igaztalanul áthelyeztek. Egyébként csak alkalom kellett, mert a vasutasok között az elégedetlenség már régen igen nagy. — Londonból jelentik nekünk: Általános lett a munkabeszüntetés Montrealban a vasutaknál. Tizenegyezer munkás közül a vasúttársaságok négyezer munkást kizártak, a többiek sztrájkolnak. — Buffalóból jelentik: A Grand Trunk vasut munkásainak sztrájkja következtében a Wabash vasutak munkásai is sztrájkolnak, minek következtében a forgalmat itt is részben be kellett szüntetni.

— A váltóhamisító földbírtokos sorsa. Megírtuk, hogy a múlt hónap első napjaiban nagy felzúdulást keltett Aradon Kövér Antal volt földbírtokos letartóztatása, mert Kövér Antal Arad egyik legrégebbi előkelő családjából származik. A vád az volt ellene, hogy az Első magyar általános biztosító társaságnál elfoglalt állásából kifolyólag keze közé került pénzeket elikkasztotta s hogy ezeket pótolhassa, összesen mintegy harminczezer korona értékű váltókat hamisított testvére és Cabdebó Géza nyugalmazott ezredes nevére. A szerencsétlen sorsra jutott ember kihallgatása alkalmával bevallotta bűnét, de amikor a részletek felől kérdőzködtek tőle, mindenre csak az volt a válasza:

— Nem emlékszem, nem emlékszem... A királyi ügyészség és a vizsgálóbíró elrendelték Kövér fogvatartását. Időközben Kövér Antal védője, dr. Krenner Zoltán ügyvéd beadványt intézett a vizsgálóbíróhoz s Kövér Antal elmebeli állapotának megvizsgálását kérte. Dr. Krenner Zoltán ugyanis bizonyítékokat szolgáltatott arra nézve, hogy Kövér abban az időben, amikor a büncselekményeket elkövette, öntudatlan állapotban volt a szesz mértéktelen élvezete következtében. A védő beadványában tanukat nevezett meg, akik igazolni tudták, hogy Kövér Antal hónapokig nem volt józan állapotban. A vizsgálóbíró ezek alapján elrendelte Kövér Antal elmebeli állapotának megvizsgálását. A törvényszéki orvosok vizsgálata hekegig tartott s az orvosok a napokban terjesztették be megfigyeléseik alapján együttes véleményüket, hogy Kövér Antal a kérdéses időben, a büncselekmények elkövetésekor tényleg öntudatlan állapotban volt. Ennek az orvosi véleménynek alapján ma délben szabadlábba helyezték Kövér Antalt s az ellene folyt eljárást megszüntették, minthogy az ügyészség nem vállalta a vád képviseletét. Erről most értesítik az érdekelt bankokat, s felszólítják őket, hogy hajlandók-e átvenni a vád képviseletét. Hogy a bankok átveszik-e a vád képviseletét s folytatják-e az eljárást Kövér ellen, most még nem lehet megállapítani, de nem valószínű, mert sokkal több lenne a bankoknak a költségek, mint amennyi az egész káruk s amellet ezek meg sem térülének, mert Kövér teljesen vagyontalan. Így valószínű, hogy Kövér Antal ellen a bünvádi eljárás teljesen megszűnik. Kövér Antalt a családja valamelyik szanatóriumban fogja elhelyezni.

— Öt kis koporsó. A Szvetenay-utczában levő bonctani intézetben ma reggel felvitték *Molnár József* postaszolga öt meggyilkolt gyermekét a bonczólterembe és lefektették őket nagyság szerint. Azután felbonczolták az öt megszádbalt hullát. *Ajlay Károly* és *Minnich Károly* egyetemi tanárok és *Cyulay Béla* tanárségöd végezték a bonczolást. Reggel nyolcz órától déli féltilzenkettőig tartott ez a szomorú aktus, s mire elkészültek, mind az öt hullát elvitték a bonctani intézet hullaházába. Holnap délután három óráig marad ott az öt Molnár-gyerek, akkor eltemetik őket.

— **A borzalmak világából.** Irkutskból jelentik: Gregor szibériai helységben meghalt egy földbirtokos, aki évek óta lakott ugyanazon házban és halála után elrejtett zugokban emberi testrészeket találtak. A vizsgálat kiderítette, hogy a földbirtokos évek hosszú során át menedéket adott szökevény száműzötteknek, jól tartotta őket eleséggel és pálinkával, amelybe álomport kevert s aztán a szerencsétleneket meggyilkolta és kirabolta. Az is be van bizonyítva, hogy a holttestek húsrészeiből konzerveket készített, amelyekkel a később érkező menekülteket megvendégelte. A pinczébe több hordóban emberi csontokat találtak. Még nem lehet tudni, hogy hány áldozatát gyilkolta meg, de a sok csontból ítélve igen nagy a száma a láb alól eltett és kirabolt számkivetetteknek.

— **Örült esendőr és a bibornok.** Rómában egy karabinier ugyancsak nagy riadalmat okozott a Szent Péterről elnevezett bazilikában, ahol tegnap éppen *Rampolla* biboros, a bazilika érseke pontifikálta a misét. A karabinier, aki hirtelen megörült, fegyveresen odaállt a biboros elé, azt mondta neki, hogy őt az isten küldi és kényszeríteni akarta az érseket, hogy ezt hirdesse ki az oltár mellől. Az ábróftát szerencsére leszerelték, mielőtt még a biborosban kárt tehetett volna.

— **Palotai koronák.** Amióta az újpesti hatóságok főfőszékét megszabadították a pénzhamisítótól, azok a környéken verték fel tanyájukat. A rendőrség már régen tudja, hogy a közelben valahol nagyban gyártják a hamis egykoronásokat. Hiába volt minden nyomozás, nem tudták kézrekeríteni őket, míg most a következő névtelen levelet kapta a rákospalotai esendőség:

Menjenek a Zápolya-utca 35. szám alá Fehérkéhez, ott van a gyár, délután ott dolgoznak mind.

A névtelen levél utmutatása nyomán a csendőség tegnap meglepte az egész társaságot műhelyestől, gépeztől, hamispénzestől. Négy asszonyt és egy férfit fogtak el a detektívek, egy család tagjai valamennyien: névszerint *Fehér Mihályné Grejczovszky* Piroška tizenhatéves, kazánkovács felesége, *Grejczovszky* Illésné, született Rajkó Ilona, harminczhároméves napszamos asszonyt, *Inceffy* Dénesné, született Fehér Mária harminczhároméves napszamosasszonyt, *Hammer* Ferenczné, született Kiss Teréz huszonkilencéves napszamosnőt és *Grejczovszky* Illés ötvenéves napszamosát. A rendőrségen bevallották, hogy főként egykoronásokat gyártottak s ezeket az asszonyok a közeli falvakban, vásárok alkalmával hozták forgalomba. Mind az ötöt letartóztatták.

— **Hangverseny és bál Leányfalun.** A leányfalusi „Tennis Club” az idei mulatsága sorozatát tegnap vezette be egy igen jól sikerült estélyvel, melyet nagy művészi színvonalon álló hangverseny tett valóban élvezetessé. A hangverseny első száma Papp Miklós fiatal zongoraművész játéka volt, ki játékaival nagy tetszést aratott. Utána Rózsa S. Lajos a m. kir. Opera tagja Wagner, Bizet és Leoncavallo különböző operáiból énekelt egyes áriákat, melyeket zúgó taps követett. Majd Aich Piroška Noseda dalait adta elő, nagy hatást keltve, ezt Flittner Rózi, a Zenekadémia tehetséges növendékének éneke követte, kinek művészi előadását zafos tapsviharral honorálták. Ezután *Fejérváry* Sándor Sivánka Gyuri zenekísérete mellett gyönyörűen ezavolta el Szabolcskának „A Grand Café”-ban ez. költeményét, míg végül *Rózsahegyi* Kálmán, a Nemzeti Színház tagja ugyanezen zenekar kísérete mellett magyar népdalokat énekelt, óriási tetszés mellett. A hangverseny rendezéséért Noseda Károly, a magy. kir. Opera karigazgatóját illetve az elismerés, aki a zongorakíséretet is ellátta.

A hangversenyt reggelig tartó táncz követte, melyen a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: *Alszeghy* Kálmánné, *Baecker* Gyuláné, *Berkes* Antalné, *Fejérváry* Frigyesné, *Flittner* Frigyesné, *Gyula* Fodoni Dánielné, dr. *Hankovszky* Zoltánné, dr. *Kun* Béláné, *Korponay* Jánosné, *Köhler* Ferencné, *Keményffy* Jenőné, *Lászlóné*, *Lenkei* Hedda, dr. *Massány* Ernőné, *Markos* Mihályné, *Niszeda* Károlyné, *Orezy* Gyuláné, *Paris* Vilmosné, *Rózsa* Lajosné, *Rózsahegyi* Kálmánné, dr. *Siklóssy* Gyuláné, *Schaeffner* Károlyné, dr. *Szászy* Béláné, *Török* Elza, özv. *Vágó* Bertalanné, *Varjassy* Dezsőné, *Wallenfeld* Jánosné.

Leányok: *Aich* Piroška, *Rózsi* és *Pésze*, *Alszeghy* Muezi és *Olga*, *Baecker* Mariska és *Dodó*, *Bodor* Dusi, *Flittner* Rózi és *Irus*, *Köhler* Irus, *Kun* Anny, *Lányi* Gizzi, *Novák* Erzi, *Paris* Muezi, *Vámosy* Baby, *Wallenfeld* Tera és *Lenke*.

— **Ismét a gyorsforraló.** Mettler Mária tizenhat éves napszamosleány, Határ-utca 15. szám alatti lakásán a gyorsforralón vacsorát főzött. A gyorsforraló feldúlt. Mettler Mária ruhája tüzet fogott és a leány életveszélyes égési sebeket szenvedett. A mentők a Margit kórházba vitték.

— **Nagy tűz Bécsben.** Bécsben a Müller-féle butorgyárban a Margarethen-negyedben ma délután tűz támadt, amely a pinczehelyiségből kiindulva, lángba borította a gépházat és az egész telepet elpusztulással fenyegette. A nagyszámban kivonult tűzoltóságnak két óras nehéz munka után sikerült a tüzet lokalizálni. A kárt 200,00 koronára becsülik. Sok tűzoltó megsebesült, számosan gázmérgezés miatt. Egy esővezető tűzoltó állapota aggasztó.

— **Londoni véres titkok.** Megirtuk, hogy az angol hatóságok lázasan nyomoznak dr. Crippert amerikai orvos után. Az izgalmas, véres szenzáció ügyében még mindig teljes a bizonytalanság. A vizsgálat sok nem éppen jelentéktelen mellékkörülményt állapított meg, de a titokzatos gyilkosság motívumait illetőleg homályban kénytelen botorkálni. Majdnem minden momentumot a rejtelmesség palástja fed. Kuszálja ezt a szövevényességet az a tény is, hogy dr. Crippert pinczéjében két női holttestre akadtak. Londonnak északi részén, a munkásnegyedhez nem messze levő, a lejtős Hill-drop Crescenten van a bűntény színhelye. A harminczkilenczes számú ház a dr. Crippert háza. Nem valami izléses, sablonos építmény. Sok ilyent lehet látni London külvárosában. Itt lakott éveken át dr. Crippert és az igazi londoni citymannek módjára reggelenkint bement a földalatti vasuton new-oxfordstreeti gyógyintézetébe, ahol mint szemorvos praktizált. A hirdetései kuruzslásra vallottak. Van is már rá bizonyíték, hogy érintkezett több amerikai kuruzslóval. Dr. Crippert ötvenéves emberke, akinek arcát első látásra sem lehet elfeledni. A szigorú okuláré mögött szürke szürke szempár csillog, a hosszú, sűrű bajusza sajátságos ellentét a csaknem egészen kopasz fej. Két év előtt vette feleségül Cora miszt, aki Belle Elmore néven varieté-esíllag volt. A gyorsirónő Le Neve Eitel, másként Neave egy londoni kézműves csinos arczu leánya. Az asszony eltűnése óta Crippert házában élt és oly elegánsan járt, akár egy lady. A londoni rendőrség még mindig azt hiszi, hogy Crippert a leánnyal Londonban bujkált, de azért már mindenív eljuttatta a körözölevelet ellenük. Az állítólagos orvos alkalmasint leborotváltatta a bajuszát, sima koponyáját vendéghajjal takarta el és így menekült férfiruhába öltöztetett gépirónőjével, aki minden valószínűség szerint már a felesége. Ez a szenzáció az ő sajátosn világvárosi förtelmével olyan nagyarányu, hogy szinte elnyelt a közönség figyelmé elől több más eléggé jelentékeny eseményt. A mult hét Angolországban a gyilkosságok hete volt. Mivel az angol újságok oszupán a Crippert-bűnügynek szenteltek bőséges tudósításokat, hozzánk nem hatolt el a híre a következő hasonlóan rejtélyes eseményeknek: Clifton Gardenben agyonlőve találtak Anderson színészt, akit színpadi néven Atherstonnak hívtak. A fiatal színész egy házban lakott Earl Erzsébet színésznővel. Megöletésekor is ott volt látogatásban ennél a barátnőjénél. A gyilkos elmenekült. Titokzatosá teszi a gyilkosságot az, hogy kevéssel előtte látták felmenni a lépcsőn az áldozat atyját, aki levetette a cipőjét és papucsba bujtatta a lábát. Bizonyára apa és fia féltékenységi drámájáról van itt szó, amelynek egy pisztolylövés vetett véget. — Cromerben egy előkelő szállóban gyilkosság és öngyilkosság játszódott le. Nuna gazdag vállalkozó felesége megölte az urát, aztán maga ellen fordította a revolvert. Ez is féltékenységi dráma lehetett. — New-Castleban Eastbury pinczér súlyosan megsebesítette az atyját és átmetszette hároméves mostohatestvérének a nyakát. A tizenkilencéves gyilkos, hír szerint, összeveszett az apjával, mert az másodsor is megnősült. — Lancaster közelében holtan találtak rá a fiatal Salisbury Richardra. Mellette eszméletlenül hevert egy asszony, aki, amikor magához tért, azt mondotta, hogy a fiatal ember mérget adott be neki és meg akarta őt fojtani, aztán öngyilkossá lett. — Sloughban bezott koponyával, megkötözve akadtak rá egy boltban a tulajdonos özvegyasszonyra, az üzletből nem raboltak el semmit. — Galgatában a csatorna mellett megmérgezve hevert a Bainbridge házaspár. A férfi már halott volt, az asszony haldokolt.

Párisból jelentik nekünk: Vasárnap egy fűrdőhelyen *Toulouse* mellett egy férfi keltett gyanút, aki nagyon hasonlított a Londonból megszökött dr. Crippert amerikai orvoshoz. Mire a csendőséget értesítették és két esendőr a gyanus idegen lakására ment, már üresen találta szállását. A nyomok a spanyol határra vezetnek.

— **Híres énekesnő halála.** Ugale Delphina, az egykor ünnepezt énekesnő, 81 éves korában Párisban meghalt. Az Opera Comiquenak volt körülrajongott primadonnája, aztán igazgatója lett a Bouffes Parisiennes-színháznak. Mint énekesnő is ragyevő volt. Az ő iskolájából került ki Marie Sasse énekesnő.

— **A temesvári földrengés.** Temesváron és környékén — mint már jelentettük — tegnap délután meglehetősen erős földrengést észleltek, mely azonban szerencsére semmiféle kárt nem okozott. Háromnegyedtízor nyugatról kelet felé irányban három lökés következett egymásután, melyek közül a középső volt a legerősebb. Az ingások körülbelül másfél másodpercig tartottak, tompa dübörgés mellett. A falon függő tárgyak és lámpák ingása határozottan jelezte a rengés irányát. Az első pillanatban senkisé tudta, mi történt, mikor azonban a második erősebb lökés kétségtelenné tette a földrengést, sokan a szabadba menekültek házaikból. A temesvári meteorológiai megfigyelőállomás a következőket jelenti a földrengésről: „A helybeli szeizmológikus műszerek délelőtt 9 óra 10 perczkor lokális jellegű földrengést jeleztek. A delejtü lengései 25—30 milliméter közt mozogtak”. A földrengést a Temesvártól északi irányban fekvő Szakálházán, sőt valószínűleg más közeli községekben is észlelték, de erről még közelebbi jelentések nem érkeztek.

— **Primás-avatás.** A városligeti Gerbeaud-pavillonban tegnap délután primás-avatás volt. Egy fehér ruhás, nyolcz esztendő fucska vezette Radics Béla híres bandáját, kezében kis hegedű, háta mögött pedig széken ülve, szeretetteljesen agógó arccal a drukkoló, büszke apa. A fucska egy kezdődő primáskariér, most még Radics Jancsi, a Lónyai-utcai elemi iskola második osztályu növendéke, a drukkoló és büszke apa pedig a kaszinó-bálok híres czigánya: Radics Béla. A fucska kezében nagyszerűen áll a vonó, egész sereg magyar notát játszott s a produkció végzetével Gerbeaud kertjében szokatlan zaj, taps honorálta a kis Radics játékát. A banda mosolyogva gratulált az apának, aki boldogan nézte jövődö bálók, uri mulatságok leandó primását.

— **Harcziás görög rezervisták.** Az egyik athéni kaszárnyában mintegy száz rezervista lázongásban tört ki és követelte, hogy vagy szabadságlják őket vagy vigyék a háborúba. Tüntetőket nagynehezen sikerült lecsillapítani.

— **Tiznapos többlet.** A katona, meg a rab, a két fogoly szokta számíthatni, mennyi „kis rap” van még hátra. Így számolta Szaliszno József is a gyűjtőfogházban, de sehogyse akart stimmelni a számítás. Vagy ő számított tíz nappal kevesebbet, vagy tíz nappal többet sóztak rája a Maglódi-uti fogházban, ahol fura állapotok lehetnek. Ma kérdült, hogy az egyhavi fogházra elítelt fiatalokur bűnöst éppen tíz nappal későbbben eresztették ki, mint amennyi időre el volt ítélve. Szaliszno Józsefet június 7-én tartóztatták le apró bűn miatt. Már másnap kiszállították a gyűjtőfogházba s 10-ikén *Schirilla* büntető járásbíró meg is tartotta ügyében a főtárgyalást. Szalisznot a bíró lopás vétségéért egyhavi fogházra ítélte el, amelyből az elszünetelt vizsgálati fogságból három napot számított be neki. E szerint a fogolynak július 7-ikén kellett volna kiszabadulnia. Szaliszno hiába könyörgött, sirt és átkozódott, nemcsak hogy nem eresztették el, de fegyelmi büntetéssel is megfenyegették. Végre tíz nap után — azaz július 17-én — a gyűjtőfogház igazgatósága betelefonált az ügyészségre s megkérdezte: mit csináljanak a fogolylyal? Itt utána néztek a dolognak s utasították a gyűjtőfogház igazgatóját, hogy *azonnal ereszze el a foglyot*, mert a fogolynak igaza van.

Szóval a fogoly tíz nappal tovább ült, mit kellett volna. Szaliszno most ügyvédhez fordult s az ártatlanul elszünetelt fogsága fejében kárterítést követel. Az ügyészségen is megindították az ügyben a vizsgálatot s annyit máris kiderült, hogy a mulasztás a gyűjtőfogházat terheli. Az az értesítőjegyzék ugyanis, amelyen ki volt tüntetve Szaliszno szabadulási napja, a gyűjtőfogház írófájában elkallódott. Ahelyett, hogy ezt pótlólag beszerezték volna, elmulasztották bevezetni a foglyot — a július 10-én szabadulók névjegyzékébe s így esett meg azután a botrányos tévedés. Hogy kit terhel ezért a felelősség, az majd akkor derül ki, ha a vizsgálat befejeződik.

— **Gyilkos fellahok.** Haifai jelentések szerint az ottani német kolónia egyik tagját Hreh faluban a fellahok agyonlőtték. A konstantinápolyi nagykövetség ez ügyben már megkapta az utasításokat.

— **Eltűnés vagy öngyilkosság.** Weisz Miksa, budapesti szül., 28 éves, izr. vallásu, nős. Egy évvel ezelőtt Budapestről eltávozott és azóta eltűnt. Állítólag Bécsben telepedett meg, az ottani szobasszonya azt írja, hogy valószínűleg öngyilkos lett, mert a ruháját a Duna parton találták meg. Személyleírása: termete alacsony, sovány, arca hosszúsas, barna, haja fekete, homloka magas, szemekék, bajusza fekete, álla kerek, közepén gödör. *Változó ruhában jár.* (?)

— **Krimicsau a gyapotgyárakban.** Brünnből jelentik: A gyapotgyárosok egyesülete hivatalos kommunikéban kijelentik, hogy a tisztítómunkások sztrájkja következtében hét vállalat üzeme megakadt. A szolidáris 43 gyár ennélfogva kénytelen szombaton, e hó 23-án az összes munkásokat kizárni. Ha addig a hét vállalat tisztítómunkásai nem állanak munkába, szombaton 12.000 munkás lesz kizárva.

— **Gyermek-házastársak válópöre.** Adis-Ababából érkezett az az érdekes hír, hogy Lidi Jeasszu, a tizenöt éves abessziniai trónörökös válik nejétől, aki most töltötte be nyolczadik évét. A trónörökösnek Romana Work, unokája egy nógusnak és már hazatért szüleihez.

— **Nagy bányász-sztrájk.** Londonból jelentik nekünk: New-Castleben a szüdbányatelepeken a sztrájk annyira elharapózott, hogy ma már közel 30.000 bányász állott sztrájkban.

— **Olcsóbb lesz a kenyér.** A pékek boszuságára ugyan, de olcsóbb lesz a hatósági kenyér. A kenyérgyár vezetősége elhatározta, hogy a jövő héten két fillérrel lesz állítja a kenyér árát. Fehér kenyeret 30, félbarnát 26, barnát 22 fillérért ehetik a pesti ember. Csak a jövő hetet várják, amikor a malmok újból megállapítják a lisztárakat. Akkor a közéletmezői bizottság kimondja az árleszállítást.

— **Tolvajlások és betörések.** A rákosszentmihályi csendőrség jelentése szerint Csoba Sándor, ottani lakos kárára betörés útján elloptak ékszert és háztárgyakat. *Ferenccsi* János ottani lakos lakását is feltörték s onnan forgópisztolyt, 24 drb töltényt, cipőt, csizmát, tolvánkoszt, kabátot, ágytakarót, asztalkendőt, vánkos- és dunyhahuzatot, ágylepedőt, egy lókefét és 3 korona készpénzt, összesen 120 korona értékben elloptak. — A nagyvárad rendőrség távirata szerint *Berger* Sámuel ottani lakos, szeszgyáros lakásából betörés útján elloptak 105 korona értékű ékszert. — A wieni rendőrség megkeresése szerint *Alois Ritter* von *Hennig* szenátusi elnök lakásából betörés útján elloptak 200 korona értékű ékszert. — A lugosi rendőrség távirati megkeresése szerint *Szőcsenancy* Demeter ottani lakos lakásából álkules által elloptak 327 kor. értékű holmit. — *Varga és Friedmann* vasnagykereskedő-cég Erzsébetkörút 12. sz. a. levő üzlethelyiségéből álkules segítségével elloptak 80 korona ára ruhaneműt. — *Sándor* Antal postafőtiszt, X. kerület, Belezna-ut 8. sz. alatt lévő lakásából bemászás útján elloptak: egy drb kőzi tássát 30 korona pttal, 1 drb fekete bőr pénztárczát 22 korona tartalommal, 2 drb. duplafedelű férfi aranyórát (300 kor.), 2 drb férfi arany óraláncot (200 kor.), egy fekete férfi öltönyt (80 kor.), 4 drb fehér mellényt (40 kor.), egy drb csikos nadrágot (20 kor.), egy drb fekete selyem díszmellényt szürke virágokkal (20 kor.), 14 drb férfi inget (30 kor.), egy 21,48,372 sz. és 50 kor. betétről szóló postatakarékpénztári betét könyvecskét és végül 4 dr. zálogjegyet. — Özv. *Pful* Istváné szül. *Német* Anna és *Erlin* Mária III. Laktanya-utca 5. fsz. 12. sz. lakásáról bemászás útján elloptak 105 korona értékben ruhákat.

— **Ismeretlen férfiholttestek.** E hó 12-én délután egy óraker Csepel község mellett egy 30—35 évesnek látszó, feloszlásnak indult ismeretlen férfi holttestet fogtak ki a Dunából. A hulla ruházata: fekete szalon kabát, fekete nadrág, fehér esikosz ing gallérral, fekete cipő gummi sarokkal. Ugyanevak Csepel község határában egy 35—40 év körüli, munkás kinézésű, ismeretlen férfi holttestet fogtak ki. A hulla leírása: haja barna, arca kerek, szemei barnák, orra rövid, szája nagy, fogai épek, bajusza barna őszes, a mellkas közepén galambtojásnyi zsirdaganat van. Ruházata: fehér rongyos ing, fehér vászon gatyá, kék cheviot szövötü rongyos nadrág, fekete ócska czugos cipő, mely közepén fűzős.

— **Életuntak.** Arany József kőművesegéd a Városmajor 8. számú házban lévő lakásán három golyót repített a fejébe, egyet a mellébe. A mentők súlyos sérülésével az irgalmasok kórházába vitték. — *Franz* Aladár tizenkilenc éves bankhivatalnok ma este félkilenc óraker a Dorottya-u. 6. számú ház negyedik emelet 50. ajtószámú lakásán halántékon lötte magát. A mentők életveszélyes sebével a Rókus-kórházba vitték.

— **Magyar tolvajné idegenben.** Majczán Helén szakácsnő világot ment látni. Szülőföldjéről Szombathelyről Münchenbe került, ahol szolgálatba állott. Rövid idő után gazdájától 6000 márka értékű ékszereket, karkötőket, broschokat, nyakláncokat, mellűket lopott és azután megszökött. Az ékszerek aranyból való s különböző kövekkel voltak kirakva. Majczán Helén közepes természetű, fekete, elválasztott hajú, arca gömolyű, sápadt, fülei előlők. A rendőrség nyomozza a 34 éves szakácsnőt, mert valószínű, hogy büne elkövetése után hazajött Magyarországra.

— **Öngyilkos állomásfőnök.** Megírtuk, hogy Nagy Zoltán tápiógyörgyei állomásfőnök agyonlőtte magát. A szomorú véget ért állomásfőnök iróasztalában megtalálták az utolsó levelét.

— **Rovancsolások — mondja a levél — hiányt fognak találni a pénztárban.** Ezt a hiányt fedezni a birtokom s jövedelme, privátadósságaimat pedig életbiztosítási kötvényem. Fizessetek ki mindent! Maradjon meg a becsületem!

Az aradi üzletvezetőség kiküldöttei megtartották a rovancsolást s vizsgálatot indítottak. Még nem fejeződött be a vizsgálat, de annyi már bizonyos, hogy 12.000—15.000 korona hiány van a pénztárban. Nagy Zoltán állomásfőnök igen jó modoru ember volt. Jászberény határában hatvan holdas birtokot bérelt s nagy tejjgazdaságot rendezett be. Igen pontos hivatalnok, derék ember és jó családapa volt. Pár évvel ezelőtt azonban *börzsespekulációkba* kezdett, egyideig szerencsével játszott, de legutóbb nagy veszteségei voltak. Ez kergette öngyilkosságba.

— **Sztrájk a rendőrség útján.** A Budapesti Sütéménykihordók Köre ma este a „Zala”-kavéházban levő körhelyiségében rendkívüli közgyűlést tartott. A főkapitány 1910. márczius havában megengedte a sütéménykihordók körének, hogy tagjai védelmére (amennyiben a sütőipar-terület 180 esetben jogtalanul kísértette be a kihordókat), személyazonosságuk kimutatására fényképes igazolványt adhassanak ki. A sütőipar-terület kérelmére a belügyminiszter ezt a rendelkezést megváltoztatta anélkül, hogy a legkisebb visszaélés történt volna és úgy intézkedett, hogy ezeket az igazolványokat a sütőipar-terület állítsa ki. A viharos lefolyású közgyűlésen *Gilék* Ignác ismertette a helyzetet. Visszatekintve az elmúlt évekre, behoznyítja, hogy a sütőipar-terület abban az időben, amikor az igazolványok kötelezők voltak, azokkal visszaélt akként, hogy az új szabályrendeletben már az igazolványokat kifejezetten eltörölték s így azok nem szükségesek. Fejtette, hogy a sütőipar-terület ezzel nem céloz mást, mint hogy a sütéménykihordókat magukhoz kösse és a nagyközönséget kizsárolja. Behoznyítja, hogy e legutóbbi kizárás, valamint az eddigi kötött kartelek a sütéménykihordók ellenállásán törött meg és így a budapesti fogyasztókörzés eminek érdeke, hogy a sütéménykihordók zavartalanul izlésék foglalkozásukat. Indítványozza, hogy azok a sütéménykihordók, akik ezeket az igazolványokat már kiváltották, a szövetség vezetőségénél visszaküldés végett depozálják, továbbá július 31-étől Budapest 400 kihordója reggel és délután sütéménykészletnél a *legkisebbi órseménél behúzás végett jelentkezik* mindaddig, míg a belügyminiszter, illetve a főkapitány ezen rendelkezést vissza nem vonja. Az indítványt nagy lelkesedéssel fogadták el.

— **Borzalmas lelet az uborkástregben.** Aradon ma délelőtt a Marosból egy ugorkásüveget fogtak ki, melyben egy csecsemő holtteste volt. A csendőrség nyomozza a gyilkost.

— **A megtévelyodott fiu rémtette.** Megrázó tragédia történt tegnapelőtt Nagyszébenben a Római császár-szállóban. *Jancza* petrozsényi főszolgabíró 18 éves idegbeteg fiával ideérkezett és a szállóban szállt meg. Idejövételüknek az volt a czélja, hogy beteg fiát az itteni orvosokkal megvizsgáltsa. Eked idején *Jancza* főszolgabíró a szálló ebédőljében ült; megebedelvé, felment a szobájába, ahol közben a beteg fiu pihent. Amikor az apa belépett a szobába, fia nekirehant és fojtogatni kezdte. Az apának csak nagy nehezen sikerült elfejteni az ifju fojtogató kezét és csillapítani igekezett dihböngő fiát, ez azonban hirtelen az ablakhoz rohant és a második emeleten levő szoba ablakán ki akart ugrani. Atyja utána rohant és lábainál megkapta fiát, közben segítségért kiáltott. A segítség kőst, creje lassan-lassan elfogyott és végül eleresztette fia lábait, mire az lezuhant és a járdán agyonzuzta magát. A katasztrófa által sujtott atya iránt általános a részvét.

— **Halálos villamosösszeütközés.** Ma délután hat óraker az Uránia Színház előtt a 940. számú közúti villamos kocsi, amelyet *Katona* András vezetett, összeütközött a Royal-gőzmosoda egyik kocsijával, amely *Kincses* András kocsis hajtott. Az összeütközés következtében *Kincses* András leesott a bakról s a villamos kerekei alá került, amely fejét teljesen összeroncolta. A színhelyre kivonultak a mentők, de dolguk már nem akadt, csak a halált konstatálták. A szemtanuk állítása szerint az összeütközés oka az volt, hogy a lovak gyepőlőszára elszakadt s a kocsis nem tudta a villamost kikerülni. A rendőrség ebben az ügyben megindította a vizsgálatot.

— **Véres családi dráma a tanyán.** Bihar megyében a margittai járás Lökke községében véres szerelmi tragédia játszódott le. *Varga* János jómódu gazda néhány év előtt házasodott. Feltűnő szép fiatal felesége kikapós lírben állott a faluban s emiatt örökös nyugtalanságban élt az egyébként józan életű munkásgazda. Az utóbbi időben annyira rossz hirbe került az asszony, hogy most már minden módon bizonyoságot akart szerezni felesége hűtlenségéről. Hétfőn reggel azt mondta az asszonynak, hogy elmegy Margittára és csak két nap mulva jön haza. Az asszony örült, tapsolt örömben s a szerelmes ember most már bizonyos volt, hogy tetten éri az asszonyt. Éjjel haza lopózkodott. Otthon a házánál azonban nem talált senkit. Az asszony egy leánygyermel kiszökött a tanyára. *Varga* János ezt is megtudta a szomszédoktól és kirohant egy töltött fegyverrel a tanyára. A tanyai házban csak az asszonyt találta. Az asszony nem akarta kinyitni az urának az ajtót.

— **Nyisd ki bestia, mert betöröm!** — üvöltött az ember s a következő pillanatban be is törté az ajtót.

A megrémült asszony egy ingben a falu felé akart menekülni. *Varga* János kapta a fegyverét és egy lövéssel leterítette a menekülő asszonyt s aztán még kétszer rásütötte a fegyverét. Mikor látta, hogy az asszony meghalt, a saját szájába lött s ő is nyomban meghalt. A szerelmi tragédia két áldozatát reggel ott találták meg nagy vértócsában a tanyaház előtt.

— **Nyomaveszett házaspár.** Szerdőcz Mihály, gradéki (Galicia) 49 éves nős, szerelő és neje, api 34 év körüli vasalónő, IV. Hájó-utca 16. I. em. 14. sz. alatti albérleti lakásukról eltávoztak és azóta nyomuk veszett. *Szerdőcz* Mihály termete magas, sovány, arca hosszasa barna, haja őszes, homloka magas, bajusza őszes, rövid őszes szakát viselt. Ruházata: sötét-szürke sacco öltöny, fehér szalmakalap. *Szerdőcz* Mihályné, termete magas, sovány, arca hosszasa barna, haja barna, homloka magas. Ruházata: sötét alj és blouse, hajadon fűvel járt. A rendőrség nyomozza a véglegesen eltűnt párt.

— **A szökés párosan.** Munk József foglalkozás nélküli fényképészegéd beleszeretett *Konopasz* Irma, *Konopasz* Lajos vendéglős 19 éves szép leányába és megszökött. A rendőrség keresi a szökevény párt. *Konopasz* Irma szüleinek VI. Sziv-utca 52. szám alatti lakásáról távozott a 20 éves Munk József társaságában és azóta mindketten eltűntek. A leány személyleírása: termete alacsony, karcu, arca kerek, barna, haja barna, szemei feketék. Ruházata: kék-fehér esikosz pongyola, nagy fekete szalmakalap, piros virágokkal, kék porköpeny.

— **A mérges gomba áldozatai.** Az Egerrel szomszédos *Boáony* községben tegnap *Fejes* Pál gazda családjával kirántott gombát evett ebédre. A gombák mérgesek voltak és estefelé irtózatoss kinok között halt meg *Fejes*, s a felesége, legénytestvére és tizennyolcz éves huga.

— **Munkások balesete.** A Tölggyfa-utca 8. sz. ház építkezésénél ma délelőtt 11 óraker a második emeleti állvány tulterhelés következtében leszakadt és három munkás, névszerint: *Turóczi* Antal 18 éves, *Molnár* Sándor 41 éves és *Szabó* Péter 16 éves napzamos leest. Az előbbi kettő könnyen, az utóbbi súlyosan sérült meg. — Az Amerikai-ut 21. szám alatti új építkezésnél *Vesek* Károly 31 éves mázolósegéd leest egy állványról és súlyos sérüléseket szenvedett. A Bethesda-kórházba vitték. — A Bécsi-ut 166. szám alatti téglagyárnál *Kapeller* Ferenc 42 éves kocsis lovai megbokrosodtak és a kocsit elragadták. *Kapeller* leest és súlyosan megsérült. A Margit-kórházban ápolják. — A Kaszab és Breuer-féle csavargyárban a *Bencez*-utczában, *Scheffer* Izidor 17 éves lakatossegéd jobbkezt elkapta egy gép. *Scheffer* esonttörést szenvedett. — Ugyanílyen baleset érte *Soltész* János kovácssegédet, a Váci-ut 95. szám alatti Magyar Aezélgárban.

— **Eltűntek.** Mészáros Anna, szedresi 15 éves eseléd gazdájától (Telepi-utca 24. földsz. 9. sz.) *Kulicska* Arthur, budapesti, 26 éves, nőtlen, állatkötő, VIII. Baross-utca 32. sz. — *Kassjár* Mihály, selmeczányai, 67 éves, nőtlen, magánzó, VI. ker. Csángó-utca 10. sz. I. em. 34. sz. — *Szabó* Antal, mezőturi, 36 éves, elváltan élő közúti villamos kocsivezető, X., Előd-utca 8437. sz. — *Plenert* Jakab, billédi, 22 éves kereskedősegéd, V., Báthory-utca 6. — *Malik* Zsigmond szentesi, 37 éves, nős, X., Ihász-utca 19. — *Hronnyák* Györgyné szül. *Hlavács* Zsuzsanna, bábaszéki 60 éves napzamosnő. Ujpestről. — *Klecska* József, stratovi 46 éves, nős, kertész, Gyömrői-u. levő téglagyárból. *Pfeiffer* Jolán, budapesti, 17 éves, szüleitől Kispestről. *Duszil* Károly, budapesti, 13 éves, esztergályos tanoncz, szüleitől VI., Váci-ut 177. sz. — *Adler* (Sándor) Tivadar, mohácsi, 17 éves, mészárossegéd a Közvágóútról.

— **Félfőrási sztrájk.** Temesvárt a Pannónia gőzmalomban tegnap félóra hosszáig szünetelt az üzem. A munkások 50 százalékos túlórai béremelését követelték, amit az igazgatóság nem akart megadni, miért a munkát abbahagyták, miután azonban az igazgatóság egy félóra múlva a követelést teljesítette, a munkát ismét felvették és az üzem most zavartalanul folyik.

— **Halálozás.** Özv. Lendvay Lajosné, szül. Egy Izabella életének 48-ik évében hosszas szenvedés után Győrött elhunyt.

x **Izgalmas jelenetek.** A Beketow-cirkusz jelenlegi műsora az idegekre hat. Az orosz-lászlóidő *Bartzen* Jack mutatványa alatt a közönség ki nem jön az izgalomból, különösen, mikor a tüneményesen szép X. Kiszasszony teszi a haláltáncot a fenevadak között a kretrezen. A mutatvány annyira izgalmas és veszélyes, hogy csaknem minden előadásán jelen vannak a hatóság emberei, hogy a kretreze megbízhatóságát a mutatvány előtt ellenőrizzék. *Bartzen* azonban feltétlenül ura az állatának, amelyek minden mozdulatát lesik. Izgalmas a hat Adas erőmutatványa, 2 férfi és 4 szép leány bűmulatos erőgyakorlata, a mutatvány befejezésül, a két férfi, a magasban lógva, foguk között egy kerékpárpályát tartanak, amelyen a nők örült iramban kerékpároznak. Izgalmas a toronykötelművészek a Niagara Brothers mutatványa, a szédítő magasságban kitesített drótsodronyon. Az izgalmat eltüntetni, elfelejteti Prince Charles, a csodamajom, aki állandó vonzóereje marad a Beketow cirkuszhoz, melynek a jelenlegihez még sohasem volt hasonló műsora. És ez a műsor teljes egészében, a csodamajommal és az orosz-lászlókkal, látható a csütörtök délutáni, félhelyű előadásban is.

x **Járványok bekövetkezténél** első sorban a fődolog, hogy a veszélytől megóvjuk magunkat, az abszolút tiszta ivóvizet, tehát igen ajánlatos a Mattoni-féle Giesshübler savanyúvíz, mely tífus és más ily járványos betegségeknek, mint prophylaktikus szer kiválóan bevádít, és az orvosok részéről igen nagy előnyben részesül, mivel az tiszta gránitvizből ered, ezáltal bacillusoktól teljesen mentes.

x **Henry-Cirkusz.** A Rudolf-téren, ahol Henry magyar cirkuszának sátorábrát e hónap 23-án kezdődő előadások számára fölláttatják, ma készítik el a nagy istállókat. Az első látható jele lesz annak a romantikus vándoréletnek, amelynek rövid néhány hétig tanulni leszünk. A szombati megnyitót díszelőadás jegyeinek árusítását már a mai napon megkezdik a következő helyeken: Sopronyi J. és Dezső dohányáruda Rákóczi-ut 1. (Nemzeti Színház épületében) Telefon 52-72. Harmonia r. t. zenemű és zongora-kereskedés, Váci-utca 20. Telefon 98-46. Cirkusz pénztár.

x **Ha őszül a haja,** használja a Stella-vizet. Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógytárban, Budapest, V., Szabadság-tér.

x **Szép a bajusz Hajdusági pedrövel.**

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronahereczgete 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **„Bostrány“** — Budán. Henry Bataille „Bostrány“ című négyfelvonásos színműve került ma este bemutatásra a Budai Színház színpadán igen jó előadásban. A nagyhatású színmű, mely a főváros közönségét már a téli szezon alatt meghódította, a kitűnő szereposztás s a szereplők kifogástalan összjátéka folytán méltán érdemelte ki a mai meleg érdeklődést. *Charlotte* szerepében *Andor Mária* fejtette ki drámai erőitől duzzadó művészetét, míg *Ferrioul* szerepében *Szeghő Andre* aratott jól megérdemelt sikert. Az előadás sikeréhez mindenben hozzájárultak *Bánházy Terka*, *Fekete Mihály* és *Lajthay Károly*, a győri színház tagja.

(*) **„Beatrice nővér.“** Tavaly télen színre került Brüsszelben Maeterlinck legújabb drámája, a „Beatrice nővér“. Már az első előadások után tiltakozott a költő, mert a darabot a határozottan előírt színpadi zene nélkül adták. A párisi vigopera karmestere, Albert Wolff most zenét írt a drámához és a télen „Beatrice nővér“-t ezzel a zenével kísérettel fogják játszani Párisban.

(*) **Városligeti Színház.** „A postásfiú és a luga“ bohózatának első előadása a Városligeti Színházban pénteken, e hó 22-én lesz. A rendkívül mulatságos bohózat, melyet annak idején a Magyar Színházban nagy sikerrel sokáig adtak, a főszerepekben Kornay Bertával, Ferenczy Károlylyal, a Vigszínház kitűnő tagjával kerül színre.

(*) **Az Uránia mozgófénykép-felvételei** Fiumében. A haditengerészet nyári hajórajáról, amely huszonhárom különböző hadihajóból állott, az Uránia-színház megbízásából De Sgardelli Caesar főhadnagy „A haditengerészet“ című darabjához nagy sikerrel négyszázötven méter hosszú felvételeket eszközölt. A révkapitányság erre a célra a szerző rendelkezésére boesította „Vontató“ nevű hajóját, amely a gyakorlatot pánccélosokat néha husz méter távolságra közelítette meg s így siker-

rült egy oly felvétel, amely a mozgófénykép-ipar terén valósággal szenzációt fog kelteni. Az őszszel bemutatandó darabnak előreláthatólag nagy vonzóereje lesz.

(*) **A Nemzeti Szalon jövő évi programja.** A Nemzeti Szalon művészeti egyesület igazgatósága rendkívül gazdag és változatos programot állított össze a jövő 1910/11. művészeti esztendőre. A kiállítások sorozatát a fővárosban, az Erzsébet-téri palotában egyik legjelesebb rajzoló, figuralista és tájképfestőművészeinknek, *Glatz Oszkár*nak a gyűjteményes kiállításával nyitja meg szeptember havában. Az őszi kiállítás október havában nyílik meg s azon kivétel nélkül valamennyi művész résztvesz. Az őszi kiállítástól teljesen függetlenül és egészen új anyaggal külön téli tárlatot is rendez a Szalon november és december havában, amelyek keretében közvetlenül a karácsonyi ünnepek előtt kisebb művészi alkotásokból nagy karácsonyi vásárt csinál. A téli és tavaszi tárlat között több csoportkiállítás lesz.

FŐVÁROS.

A taxaméter ellenségei.

— Hat hónapi próbaidőt kérnek. —

Budapest, július 20.

A bérkocsitulajdonosok sehogyan sem tudnak belenyugodni abba, hogy megváltozzék az eddigi rendszer, mely annyi kellemetlenséget okozott a közönségnek. Évek óta forszírozóik, hogy a taxaméter végre véget vessen az igazán lehetetlen állapotoknak, de a bérkocsitulajdonosok mindig találtak okot, főleg pedig összekötést, hogy a sürgős újítást megakadályozzák. A főváros nemrég kimondta — sok-sok évi tervezés után — a taxaméter kötelező behozatalát. Ez természetesen éppenséggel nem nyerte meg a bérkocsitulajdonosok tetszését. A határozatot azonban már visszacsinálni nem lehet. Halogatni azonban, hogy gyakorlatilag életbe lépjen, azt lehet. Most egyelőre azon a czímen, hogy ki kell próbálni a gépezetet, hat hónapi halasztást kérnek és egészen bizonyos, hogy ezek után nem egy czímet fognak találni, hogy ennek az égetően sürgős intézménynek életbelépését megakadályozzák.

Ebben az ügyben a *Budapesti Bérkocsi Ipartársulat* küldöttsége ma délután dr. *Reichfeld Izor* vezetésével gróf *Khuen-Héderváry Károly* miniszterelnöknek járt.

Márkus József orsz. képviselő mutatta be a küldöttséget a miniszterelnöknek, akinek *Pataky László*, az ipartestület elnöke, adta elő kívánságait. A főváros törvényhatósága ugyanis a taxaméter kötelező behozatalát mondotta ki, ezzel szemben pedig a Bérkocsi Ipartestület — óvatossági szempontból — egy hat hónapi próbaidő behozatalát kéri. Ez idő alatt ugyanis egy kiküldendő vegyes bizottság alapos megfigyelés tárgyává teheti az új intézményt. A külföldön sem mondják ki sehol egyszerre a taxaméter kötelező behozatalát, nálunk pedig annál inkább van szükség az óvatosságra, mert utaink nincsenek mindenütt aszfaltozva, a hepe-hupásan kövezett út pedig tönkre teszi a taxamétert, amely így inkább árt, mint használ. De szükség van a próbaidőre azért is, mert a gyárosok öt-hat évi bérletrendszer alapján kívánják csak szolgáltatni a készüléket és ha a város jóhiszemű eljárása nem vezet megfelelő eredményre, ki fizeti az évi 80 forint bért? Ha a próba után — ugymond — egy olyan rendszerhez jutunk, amely mind a két feltételt kielégíti, a legnagyobb örömmel üdvözljük azt. De kérjük Nagyméltóságodat, hogy a törvényhatóság határozatát addig ne hagyja jóvá, amíg a hat hónapi próbaidő le nem tel. Beszéde végén átgyújtotta a miniszterelnöknek az Ipartestület emlékiratba foglalt kívánságait.

Gróf *Khuen-Héderváry Károly* miniszterelnök a következőképen válaszolt:

— A magam részéről megfontolás tárgyává fogom tenni kívánságait, mert egy ilyen átalakulásnál, mint aminő tervbe van véve a taxaméter-rendszerre való áttérésnél, mindenesetre az óvatosság is helyen van. Szükséges, hogy ez az átalakulás lehetőleg az érdekeltek sérelme nélkül menjen végbe. Ezért magam is úgy gondolom, hogy módot kell keresni az átmenetnek oly módon való megalapozására, hogy egyrészt a testület tagjain sérelem ne essék, másrészt pedig a közönség érdeke is igazságos kielégítést nyerjen. Nem ismerem még a törvényhatóság álláspontját, de a magam részé-

ről kívánatosnak tartanám, hogy a kellő óvatossággal legyen ez az újítás életbe léptetve, illetve — amint szónokuk is mondta — hogy próbaidőhöz legyen köve annak végleges elfogadása. Én mindenesetre jóakarattal fogom kezelni ezt az ügyet és csak komoly megfontolás után fogok intézkedni, mert kívánom, hogy ezt az új intézményt ne ellenszenvvel, hanem rokonszenvvel fogadják úgy azok, akik eddig folytatták ezt az üzletet, valamint a közönség is, amely a maga érdekében kívánja a mai rendszer megváltoztatását. Teljes megnyugvást adok az uraknak abban a tekintetben, hogy ezt a kérdést csakis komoly megfontolás után fogom elintézni.

A miniszterelnök válaszáat a küldöttség teljesíttél fogadta.

Lehet tehát, hogy a taxaméterből, legalább egyelőre, megint csak nem lesz semmi. Lehet azonban, hogy a belügyminiszter és vele a főváros vezetősége is végre előtérbe helyezi a közönség jogos kívánságait és belátja, hogy ez a „próbaidő“ kérelem nem több üres kifogásnál. A taxamétert az egész világon kipróbálták, mindenütt bevált, mért kell akkor Budapesten külön kipróbálni? Ha csak azért nem, hogy végre valahára itt be ne válljon. Ismerjük már ezeket az „óvatossági szempontokat“. Ebből a szempontból, ha úgy akarják, még az is kiszülhet, hogy a budapesti klíma zavarólag hat a taxaméter megbízható működésére. Budapesten minden lehetséges. Budapest a lehetetlen lehetőségek városa.

(*) **A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara újjáalakítása.** A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara újjáalakítására kiküldött bizottság ma délután dr. *Déri Ferencz* tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelynek előadója *Csupor József* dr. tanácsjegyző volt. A bizottság tudomásul vette a kereskedelmi miniszternek a választási ügyében hozott döntését és megbizta az elnököt, hogy a tagokat, minthogy a nyári szünet folytán sokan távol vannak a fővárostól, alkalmas időben gyűlést hívja össze.

(*) **Kaszárnyák kibővítése.** A főváros tanácsa nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet a X. kerületi *Ferencz József* lovassági kaszárnyában létesítendő pótló és istállóépülethez szükséges földkőműves és elhelyező munkák és szállítások, továbbá a X. kerületi *Andrássy-kaszárnya* I. és II. számú legénységi épületeinek padlásterében létesítendő alosztályi raktárak építéséhez szükséges ácsmunkák végrehajtásának vállalatbaadására. Az ajánlatok mindkét munkálatra nézve augusztus 8-ig adandók be a tanács katonai és illetékesi igazosztályában (Középponti városháza, Károly-körút szárnypépület, I. em. 14.)

(*) **A gázgyár rakodópartja.** A központi gázgyár építésének végrehajtó-bizottsága dr. *Buzáth János* tanácsjegyző elnöklésével ülést tartott, amelyen a gázgyár előtt elhúzódó rakodópart építésére vonatkozó terveket tárgyalták. A terveket *Zsák Hugó* miniszteri tanácsos készítette, ugyancsak ő látja majd el a partvédelmi művek építésének műszaki vezetését. A bizottság a bemutatott tervekhez hozzájárult ugyan, de megállapította, hogy az a két millió koronával előirányzott építkezés nem záróan azt a célt szolgálja, hogy a gyártelepet az árvíz ellen megvédje és hogy ott a ki- és berakodást lehessen végezni, hanem egyúttal olyan partszabályozó munkát is foglal magában, amelynek végrehajtása a törvény értelmében az állam földadta lenne. A bizottság mégis az egész építkezés végrehajtását javasolja, de a tanácsnak azt az előterjesztést teszi, hogy a szabályozásra eső rész költségének megtérítését a kormánytól követelje. A munkálato vállalatba adása iránt sürgősen fognak intézkedni, úgy hogy a partvédelmi művek építése még szeptemberben megkezdődik. Így a jövő évben kezdődő gázgyári építkezés az árvíz ellen már meg lesz védve. Az egész partépítés két évig fog tartani.

Előkelő hölgyek

amerikai porcellán poudert

használnak.

Az eredeti doboz letéjen a Yes szövegre áll

SPORT.

Kottingbrunni versenyek.

— Harmadik nap. —

Egymást követik Kottingbrunban a sporttekinetben első helyen álló napok s ha a második napon egy minden tekintetben sikerült napról adhattunk számot, még fokozottabb mérvben állíthatjuk ezt a holnapi harmadik napról, végig nézve a programon, amelynek keretében dülőre kerülő futamok mindegyike igen érdekes eseményt helyez kilátásba nagy nevezéseivel. A nap főszáma a két-éveseké, mert számukra van fentartva a 10,000 koronával dotált *Kétévesek nagy handicapja*. Még tizenhét köteleztette van az 1000 méteres konkurrencziának s ebből az indulás pillanatában igen kevés fog kiválni s így egyikének a legizgalmasabb finishnek leszünk szemtanúi, különösen ha a teljes mérvben sikerült súlyelosztást is tekintetbe vesszük. A top weight-ot *Fury* kapta 60 kilóval, de azt hisszük, hogy a Gomba-kancza csak mint súlytartó szerepel s istállója inkább *Freudé*-be helyezi bizalmát, mely 46 és fél kilóval elég olcsón szabadult a handicapper kezei alól. Az eddigi fermák szerint nem is minden alap nélküli ezer reménykedés, habár biztos verselynek nem mondható a Llubar-kancza számára a verseny, mert nagyon sok veszélyes ellenfele lesz a versenyben, mint *Beggar*, *Sever*, *Lekvár*, *Quartus*, melyek mindegyike eddigi teljesítményeiket itélve, kissé enyhébb bírálatban részesült. A mi véleményünk szerint a fent említett társaságból *Lekvár*-t illeti meg leginkább a győzelmű babér, de igen jól tartania magát, ha akár *Beggar*-t, akár *Sever*-t meg akarja előzni. A meglepetés lovának *Jehudá*-t tartjuk.

A másik érdekesebb száma a napnak a *Triesting-díj*, melynek ugyan csak 5000 korona a díjazása, de talán nagyobb izgalom előzi meg mint a nap főszámát, mert jónévi társaság részvételére számíthatunk 1400 méterén. Amint halljuk, az idén még nem látott *Icy Wind* is itt fog debutálni s mult évi formái alapján sokan abban a reményben vannak, hogy próbálkozásait siker fogja koronázni, de mi úgy vélekedünk, hogy a *Laveno*-még még messze van mult évi legjobb képességéhez s így igen kétesnek tartjuk, hogy a kitűnő formában levő *Cornette*-tel szemben esélye legyen. Azonkívül *Taranto* legutóbbi futásából is azt a következtetést kell levonnunk, hogy jelenleg formája magaslatán van, szintugy mondhatjuk ezt *Bougre*-ről, *Whisky*-ről. A felsoroltakon kívül azonban legtöbb bizalmunk van *Vansittart*-ban s ha a *Gaga*-még legutóbb kénytelen is volt meghajolni *Cornette* előtt, azóta — mint jó helyről értesülünk — lényeges javuláson ment keresztül s így legvalószínűbbnek tartjuk győzelmét.

Említésre méltó esemény lesz még a *Kaiserbrunn akadályverseny* is. A handicap-jellegű steepler-konkurrenczia 3200 méterén ugyan nagy mézőnyre nem számíthatunk, de ami indul benne, a sikerült handicappelés folytán izgalmas küzdelmet helyez kilátásba. Az első chance *Anecdote*-é, míg legveszélyesebb ellenfele *Galette* lehet. Kis súlyát esetleg érvényre juttathatja *Caecilius*.

Jelöltjeink:

- I. Ammergau—Jungfer—Avisio
- II. Panna—Casserole
- III. Lekvár—Beggar—Sever
- IV. Lanzendorf—Cap Horn—Polyma
- V. Vansittart—Taranto—Whisky
- VI. Anecdote—Galette—Caecilius
- VII. Piroška—Rabagas—Doper.

() **Tátralomniczi versenyek.** Végre elérkezünk utolsó (ezt hisszük egészen utolsó) napjához a semmi érdeklődést felkelteni nem tudó tátrai meetingnek. A harmadik nap talán valamivel számbavehetőbb lesz, mint az elmúlt napok, mert ekkorra tartogatta az Urlovasok Szövetsége a meeting attrakcióját: az 5000 koronával dotált *Hölgyek díj*-t, mely konkurrenczia hajdan igen nagy vonzerővel bírt s nem egyszer később igen jó teljesítményeket felmutató telivér nyerte meg. Idén azonban már csak a rendes alagi lovak veszik fel a harezot s bármelyikük legyen is győztes, nem érdemli meg a díjat. Valószínű indulók: Riczni (Keresztes), Toujours le méme v., Vengeance (Baich), Tocsanyi Móni (Krause), Rebus (Pálffy).

Pius (Zangen), Suffragette (Folis), Alighanem (Nelmans), Minka (Sibrik), Raseur (Kiss). Azt hisszük, hogy Pius zsákmánya lesz a díj, legveszélyesebb ellenfelét pedig *Raseur*-ben látjuk. *Alighanem* szintén beleszóllhat a finishbe.

Jelöltjeink:

- I. Ladoga—Hptm. v. Köpenick—Himpellér
- II. Pius—Raseur—Alighanem
- III. Geist-ist.—Beauty Spot
- IV. Perfay—Amor
- V. Jupiter—Alighanem—Dash

() **A magdeburgi uszók Budapestén.** Ritka érdeklődéssel várja sportközönségünk a M. T. K. szombat-vasárnapos uszóversenyét, amelyen a német uszók színe-java fog starthoz állani. — Ritter a német staféta egyik tagja és a legkiválóbb német sprinterük egyike. Halmayval fogja összemérni erejét az 50 és 100 m-es főversenyben. Ritter Opitznál most határozottan jobb és így igen erős küzdelemre van kilátás. A hátonuszásban dr. Stühmer szereplésére vagyunk kíváncsiak, mert ő Fahrt-Wendelin leverőjét könnyen győzte le a gradói versenyen. Ugyancsak ő Toldyn is revancheot akar venni a 300 m-es melluszásban. Itt lesz a németek legjobb oldaluszója Wohlfield, aki szintén tagja volt a német stafétának és ebben az uszási nemben már több mint egy éve veretlen. A műugrásban Kurt Behrens fogja ismét győnyörködtetni a nézőket bámulatosan precíz ugrásaival. A staféták mindegyikében indulni fognak a németek. A 440 yardos bajnokságban Las Torres és Zachár idei első találkozása szintén elsőrangú sporteseménynek ígérkezik. A melluszásban Toldy rekord-javítása igen valószínű. A rendező egyesületnek máris szép tiszteletdíjak állanak rendelkezésére, úgy, hogy a díjazást illetőleg sem lesz panaszuk uszóinknak. A versenyszámok úgy vannak elosztva, hogy egy szombat, mint vasárnapra igen érdekes számok jutnak.

KASZNÁR NÁNDOR

a Magyar Világ kávéház volt tulajdonosa még tavaly
Ésösbön átvett

Grand Hotel National-t
Wien, II., Taborstrasse 18.

teljesen átépítette, megnagyobbította és mintaszerűen azonban berendezte, 800 szoba, lift, villanyvilágítás, központi fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű tükörszekrény, zene- és olvasótér, kitűnő magyar konyha, étterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. é. közönség rendelkezésére. Telefon, interurban, villanyos összeköttetés és összes pályavárakozók.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bírói kinevezések.** A király Zabay Ferencz lugosi törvényszéki albirót a lugosi ügyészséghez alügyészség, Magyar Lajos szolnoki törvényszéki jegyzőt a czeplédi járásbírószághoz, dr. Zsembery Tivadar lugosi törvényszéki jegyzőt a lugosi törvényszékhez albirókká kinevezte, továbbá megengedte Frits Lajos nagyhalmágyi járásbírónak az aradi járásbírószághoz és dr. Szöllösy Jenő aradi járásbírónak törvényszéki bírói minőségben az aradi törvényszékhez saját kérelmükre leendő áthelyezését.

§ **Ügyvédjelöltek mezejalma.** Az Ügyvédjelöltek Országos Egyesülete a napokban választmányi ülést tartott annak megbeszélésére, hogy az igazságügyi kormány részéről hozott utatott igazságügyi reformtervezetnek az ügyvédjelölteket érintő részével szemben miként foglaljon állást. A választmány egyhanguan megbizta az elnökséget, egy a reformot behatóan tárgyaló emlékirat elkészítésével. Tekintettel továbbá a fővárosi kartársak között az utolsó napokban megnyilvánult nagy érdeklődésre és a vidéki kartársak sürgető megkezdésére felmerült indítvány, hogy a legrövidebb időn belül nagygyűlést hívandó össze s ennek az emlékirat-tervezet bemutatandó. Az ezzel szemben megnyilatkozott indokolt aggályok ellenére a választmány ezen utóbbi indítványt is elfogadta és elhatározta, hogy a legrövidebb időn belül összehívja a nagygyűlést, amelyen a vidéki kartársakat is szívesen látja. A nagygyűlés helyét és idejét a vezetőség a legközelebbi napokban közölte.

§ **Új igazságügyi törvényjavaslat.** Az igazságügyminiszter egyes igazságügyi szervezetek és eljárás szabályok módosításáról törvényjavaslatot dolgoztatott ki és a javaslatot leküldte a budapesti ügyvédi kamarához, hogy esetleges észrevételeit szeptember 30-ig juttassa hozzá s amennyiben a tervezetre vonatkozólag módosító vagy kiegészítő kívánásai volna, javaslatát is lehetőleg megcsövegezett alakban közölje vele. A kamara, hogy észrevételeit minél szélesebb alapon fektethesse, felhívja összes tagjait, hogy a törvényjavaslatra vonatkozó észrevételeiket szeptember hó 1-ig adják

át a kamara titkárának. Az előadói tervezet az érdeklődő kamarai tagoknak a kamara irodájában rendelkezésre áll.

§ **A gépirónó drámája.** A mult év november havában Iványi (Kohn) Margit gépirónó revolverlövésével súlyosan megsebesítette Vermes Dezső bankhivatalnokot. A leány másfél évvel ezelőtt ismerkedett meg a fiatalemberrel, akinek néhány napra rá kedvese lett. Egy esztendeig miszen zavarta boldogságukat. Vermes azután jegyet váltott egy gazdag zongoragyáros leányával. Ettől a percztől fogva került a leányt és kétezer korona végkielégítéssel kinalta meg arra az esetre, ha nem hárít akadályt jövendő boldogsága elé. Iványi Margit azonban megüzente a fiatalembernek, hogy csak az élete árán válthatja meg magát karjai közül. Aztán revolvert vásárolt, úgy leste rá a jegyese háza előtt. Vermes Dezső sejtette, hogy a leány rosszat forral s amikor kijött a kapun, kocsiba ült vele, hogy hazakísérje Röck Szilárd-utcai lakására. Bucsuzáskor a leány hirtelen elővette a revolverét és rálőtt Vermesre, akinek a golyó a gyomrát furta át. A fiatalember hosszú ideig nyomta a beteggyárat, amíg felépült. A budapesti esküdtbiróság előtt a leány azzal védekezett, hogy a revolvert öngyilkossági szándékból vásárolta. Elmondotta, hogy Vermes czinikus válasza annyira felingerelték, hogy nem tudta mit tesz. Az esküdttek bünsőnek mondták ki Iványi Margitot az erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetetének kísérletében és e marasztaló verdik alapján a bíróság a vádlottat egy évi börtönrre ítélte, amelyből négy hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttek vett. Az ítélet ellen a vádlott és védője semmiségi panaszt jelentettek be, a melyet ma délelőtt tárgyal a kir. Kuria szüneti tanácsa Tarnay János bíró előadásában. A Kuria dr. Baumgarten Izidor koronagyász-helyettes felzólalása után a benyújtott semmiségi panaszokat elutasította s így hozzájárult az esküdtbiróság ítéletéhez.

§ **Simkóné protekciója.** Simkó József olt képviselőnek felsége, állott ma a büntető járásbíró-ság előtt hatóság előtti rágalmazással vádoltan. Simkó József felesége néhány évvel ezelőtt ugyanis arra vállalkozott, hogy Klein H. Gyula szatcsanak trafikengedélyt szerez. Az engedély kijárásáért Simkóné egy nagyobb összeget kötött magának ki és erre 300 korona előleget is vett fel. Klein H. Gyula pedig bizva Simkónéban, ezerkoronás helyiséget bérelt a József-körúton. A trafikengedély azonban sokáig késett. Klein unszólására Simkóné végül egy Nagy Dezső orsz. képviselőnek címzett nyitott levelet adott át neki s abban kérte Nagy képviselőt, hogy Klein H. Gyulának, aki a józsefvárosi választásnál nagy érdemeket szerzett, járja ki a trafikengedélyt. Miután a várvavárt engedély még mindíg nem érkezett meg, Klein H. Gyula egy napilapban közzétette Simkónénak levelét és nyilvánosságra hozta a volt képviselő feleségének ténykedését. Simkóné levélitok megsértése miatt pört indított Klein ellen, de a bíróság felmentette a vádlottat, mert a levél nyilvánosságra hozásával Simkónéra semmiféle kár nem háramlott.

Ennek a régóta húzódo porösködésnek ma volt az utolsó felvonása Baumann járásbíró előtt Klein H. Gyula ugyanis hatóság előtti rágalmazásért indított pört Simkó Józsefnek ellen és a bíróság a lefolytatott tárgyalás után a képviselő feleségét 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ **Csalás egy milliómos nevében.** Furfangos csalást kísérelt meg Beslin Emil szabadkai pénzügynök a mult év folyamán. Szabadkán dr. Ispravnicek Szevér ügyvéd nevében a postán fiókot bérelt és *Dungyversky* Bogdán ismert milliómos nevében tartott magának lakást. Ily előkészületek után Beslin levelet írt Budapestre az Általános Pénzügyi Válatnak, kérve, hogy neki — *Dungyversky* Bogdánnak — szerezzenek betétlázas mellett 210,000 koronás kölcsönt. A kedvező válasza Beslin Budapestre jött és *Dungyversky* néven szobát bérelt a Royal-szállóban. A vállalat távollevő igazgatója, Weisz Vilmos helyett *Popper* Ignáczsal tárgyalta, akitől azt kérte, hogy mellőzzék a becslési eljárást. *Ispravnicek* ügyvéd név alatt pedig már előzőleg megszerezte az óbecsei járásbírószágtól a szükséges telekkönyvi kivonatokat és a bíróságtól a pénzügyi vállalat rendben találván az iratokat, megígérte a kölcsön megszerzését. Néhány nap múlva a vállalat igazgatója levelet kapott az ál-*Dungyversky*-tól, amelyben értesítette, hogy a felajánlott kölcsönre már nem reflektál. Ugyanakkor azonban dr. Mandics Ede ügyvédhez fordult, aki előtt magát ugyancsak *Dungyversky* néven mutatta be és vele egy 130,000 koronás kölcsön felvétele iránt tárgyalta. A kölcsön felvételéhez szükséges iratoknak közjegyző előtt való kiállításához azonosági tanuként Weisz Vilmos igazgatót és helyettesét, *Popper* Ignáczot kérte fel. Ezeknek megígérte, hogy bár a kölcsönt Mandics útján veszi fel, de azért nekik a részükre járó províziót meg fogja fizetni. *Cottely* közjegyző előtt kiállították a kötelezvényt és a bekebelezési engedelmet, aminek folytán a kölcsön felvétele perfektté vált. Közben

A részvényserfőzde 600 koronás részvényeit tegnap 6300 koronán jegyezték. Az elsőbbségi kölcsön felvétele ezt az árfolyamot előreláthatólag erősen le fogja szorítani. És ez érthető is. A Részvényserfőzde, amely 1908-ban p.l. 33 1/2 százalékos osztalékot fizetett, köztudomás szerint a legvagyonosabb társaságok egyike. Látható és burkolt tartalékaiból könnyű szerrel kiszoríthatná a szükséges két milliót. Éppen ezért találgatják most erősen, hogy mi lehet az adósságesinálás oka?

Pénzügyi tisztviselők fainak ösztöndíja. A Magyarországi Pénzügyi Szövetség két, egyenként 600 koronás ösztöndíjat tűz ki pénzügyi tisztviselők fiai számára, kik a középiskola negyedik osztályát jeles eredménnyel elvégezve, tanulmányaikat a kereskedelmi akadémián kívánják folytatni. A pályázati kérvények szeptember 1-éig nyújthatók be a szövetség elnökének, Mándy Lajos ny. min. tanácsosnak címére. A szövetség a nyár folyamán a közgazdasági ismeretek terjesztésére vándortanfolyamokat rendez, melyek sorában első a miskolci lesz, e hó 1-én; a második a marosvásárhelyi, augusztus 7. és 14-ike közt fog megtartani. A vándortanfolyamon, mely iránt általános nagy érdeklődés mutatkozik, ismert szakelődők tartanak előadásokat aktuális közgazdasági kérdésekről.

A tokaj-hegyaljai szőlősgazdák felségélyezése. A Tokaj-Hegyalja vidékén jégverés által sujtott szőlősgazdák felségélyezésére Sorényi Béla földművelésügyi miniszter *hatszáz ezer korona államsegélyt engedélyezett*, melyet Zemplén vármegye alispáni hivatalának már legközelebb ik fog utalni azzal, hogy a földművelésügyi minisztérium ottani szakközlegeinek bevonásával a károsultak között felosza.

A tőzsdereform. A „N. Fr. Pr.” ma a magyar tőzsdereformról ír. Szerinte a jelenlegi magyar kormány a tőzsdereform tárgyában már részletes előmunkálatokat talált, amelyeket még a Wekerle-kormány végzett. A Wekerle-kormány javaslatait azonban, úgy látszik, nem szándékozik a kormány egyszerűen átvenni. Bizonyos továbbá az is, hogy a reform nem fogja osztrák mintára egyszerűen a határidőzlet tilalmát tartalmazni. A reform valószínűleg nem lesz más, mint a határidőzlet reformja és az egész tőzsdéi jogok tulajdonképpen újra való kodifikálása. A tőzsdére való bebocsátást megnehezítik, ezenfelül pedig a határidőzlet szókások jelentékeny változást fognak szenvedni. *Ki fogják mondani azt a tilalmat, hogy a határidőnek nem szabad hat hónapon túl terjedni.* Ennek következtében április előtt októberi búzát sem jegyezni, sem ebben üzletet kötni nem lehet. *Jelentékeny korlátozást fog továbbá szenvedni a tőzsdébiróság hatásköre,* hasonlóan úgy, amint Ausztriában történt. Ezzel szintén meg fogják nehezíteni a határidőzletben való részvételt a tőzsdétől idegen elemek számára. Ezenfelül pedig a losszulejárati üzletet korlátozásával egyáltalán meg akarják nehezíteni a spekulációt. Ez az utóbbi rendszabály egyszerűen számolni fog az osztrák molnároknak a panaszával, amelyet a losszulejárati listvétel szerződéses dolgában folyton hangoztatnak. Nagyban és egészen tehát a határidőzletet nem fogják eltüntetni, de korlátozni fogják és a tőzsdéi autonómiáját és a tőzsdéi igazságszolgáltatást korlátozzák. Kérdés azonban, teszi hozzá a bécsi lap, hogy ezt a reformot az osztrák agráriusok a kiegyezés értelmében valóban fogják-e találni.

Félhivatalosan jelentik: Egy bécsi lap ma azt írja, hogy a magyar kereskedelmi minisztériumban a tőzsdereform dolgában az előző kormány operatívának felretételével új tőzsdereformtervezetet dolgoztak ki s az illető lap már részleteket is közöl ebből az új tervezetből. Miat illetékes helyről közlik, a tőzsdereform kérdése a kereskedelmi minisztériumban még tanulmány tárgya sem volt, annál kevésbé felel meg tehát a valóságnak, hogy a reform ügyében tervezet készült volna.

Husügyi értekeztet. A román kereskedelmi szerződésben terbe vett husbehozatali kontingens kicsiny és Románia állattenyésztésének elmaradottsága folytán ez idő szerint ki sem használható. A szerb kereskedelmi szerződésben az élő állat behozatali koncedálmi szintén nem akarják, a husbehozatali kontingenst pedig, amely az előző, ideiglenes szerződés idején is csak kis mértékben volt kihasználható, még leszállítani szándékoznak, sőt így is 10-12 beviteli hely között osztják meg. A balkáni husbehozatal révén tehát a kínálat alig, vagy csak jelentéktelen mértékben növekszik, elvagy a budapesti marhapiac állatárai a növekedés pusztítása folytán megfogyatkozott állapotba jutották miatt már most is 15 százalékkal drágábbak, mint az előző évben ilyenkor. A jó takar-

mánytermés következtében és az export méreteinek fentartása mellett pedig a kínálat növekedésére számítani nem lehet. Ennél fogva ebből az élő szarvasmarha árak további emelkedése fog következni. A budapesti husiparosok köre erre való tekintettel elhatározta, hogy a helyzet megvilágítására az értekeztetésre megállapítására és a szükséges további teendők megbeszélésére e hónap 25-én, este fél kilencz órakor helyiségében (Andrássy-ut 64. sz.) értekeztetést tart

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket közli: Fuchs Lipót kereskedő özég, Kassa; — Németh Lőrinszén, kereskedő, Zalaszentgrót; — Molnár Károly kereskedő, Kiszombor; — Pötsch Kálmán, kereskedő, Turócszentmárton; — Berger Antal, kereskedő, Nagyatád.

A zágrábi érsekség birtokai. A Magyar Tudósító értesítése szerint a zágrábi érsekség és káptalan temesmegyei birtokait, melyek mintegy 10.000 katasztrális holdat tesznek ki, a kincstárnak megvételre ajánlották fel. A földművelésügyi miniszter a Biléd és Módos határában levő birtokokat szakértők által megvizsgáltatta és megfontolás tárgyává teszi még, hogy a felajánlott birtokokat parcellázás céljaira a kincstár részére megvegye.

Kedvezményes vasuti tarifa peronospóra eleni védekező szerek szállítására. Az országoszerződés uralkodó peronospóra járványra való tekintettel a magyar királyi földművelésügyi miniszter közbenjárására a magyar királyi kereskedelemügyi miniszter, méltányolva a peronospóra elleni védekezés céljaira szolgáló szereknek az előrehaladott időben mennél gyorsabb szállításához fűződő közgazdasági érdekeket, kivételesen és visszavonásig, de legkésőbb a jövő hó végéig megengedte, hogy a magyar királyi államvasutak, a pécs-barcsi vasut, valamint ama helyiérdekű vasutak vonalain, melyeknek díjszabási rendelkezési joga a magyar királyi államvasutaknak át van engedve, a részgázkeverék-küldeményekre és a rézkénporra is, melyek kizárólag a peronospóra vitiola (penészgomba) pusztítására szolgálnak, gyorsárúként való szállítás és tetszészerinti mennyiségben való feladás esetén is a II. osztály díjtételei alkalmazásának, még pedig ama kikötések mellett, melyek a XXII. kivételes díjszabás szerint a teherárúként szállítandó ily küldeményekre nézve megállapítottak. Azonkívül a kereskedelemügyi miniszter a többi, önálló igazgatással bíró közforgalmu hazai vasut igazgatóságának figyelmét is felhívta arra, hogy a szóban forgó védekező szer gyorsárúként való szállítása elő akadályokat ne gördítsenek s általánosságban a peronospóra ellen való védekezésre szolgáló szerek gyors és folytatlagos szállítására a legnagyobb gondot fordítsák. A vasuti kezelés szempontjából kívánatos, hogy a feladók a vasuti díjszabásban elfogadott „rézgázkeverék” elnevezést használják.

Csődök. A budapesti kereskedelmi és iparkamara közlése szerint csőd nyitattak: *Galatson Adolf* Zissu kémiai- és rövidárkereskedő ellen; felszámolás július 5/18., és *Spira Anton* búraru özég ellen felszámolás júli. 2/15. A Hamburgban és Kairóban előfordított csődök jegyzéke a kamara irodájában megtekinthető.

Kamarai ösztöndíjak a budapesti kereskedelmi akadémiánál. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara pályázatot hirdet a budapesti Kereskedelmi Akadémiánál betöltendő teljes és féltandjmentességi ösztöndíjakra. Az ösztöndíjak valamelyikért pályázhatnak a kamara kerületében (Budapest székesfőváros, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye, Kelekkomát t. h. j. t. város, Fejérmegye és Szekesfehervár sz. kir. város) illetőségű bíró tanulóik, akik egyébként a kamara által előírt feltételeknek megfelelnek. A kérvények f. évi augusztus hó 25-éig a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara irodájánál (V., Szemere-utca 6.) benyújthatók.

Nyilnter.

Er rovattban közléstokért nem vállal felelősséget a szerkantsőség.

ALAPITTATOTT 1842. ALAPITTATOTT 1842.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító társaság.

Tisztan a kölcsönösség elvén alapszik. Részenyvesztés nincsenek. Elfogad biztosításokat az ember életére különböző módokat szerint. Legliberálisabb feltételek.

Öszvayon: 1908. december 31. ————— 2.792.948.021.40 Fres.
 Díjbevétel 1908. december 31. ————— 309.971.775.70 Fres.
 A biztosítottak között 1909-ben felosz- —————
 társra kerülő nyeremények ————— 67.472.905.70 Fres.

Vozérköpviselőség Magyarország és a kelet részére:
Budapest, VI., Andrássy-ut 20. szám.

TŐZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, július 20.

A készáruipiaczon igen csendes volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok igen tartózkodók voltak és csakis olyan tételek iránt érdeklődtek, amelyek már itt vannak Budapesten, míg ellenben később szállítandó árut; sőt még olyat sem akartak vásárolni, amelyek mátt utban vannak Budapest felé. Ezért aztán korlátozott maradt a forgalom, amelynek a folyamán mindössze mintegy 14.000 p buza kelt el változatlan tegnapi árákon. A legdrágább eladási ár 10.90 korona volt 81 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 9.85 korona 78.5 kilós pestvidéki búzáért. Ezenb gabonaneműek közül a rozs 10 fillérrel olcsóbb, a többi forgalom nélkül változatlan. Elkelt: 1100 q uj rozs 6.90—7.00 koronás árákon és 100 q zab 7.62 1/2 koronás árákon. A határidőpiaczon a mai üzlet, annak dacára, hogy a tengerentúli tőzsdékről jó 2 centtel alacsonyabb jegyzések érkeztek, mégis csendesen és a tegnapi zárlatnál csak csökkenéssel alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. Közvetlen a megnyitás után igen jó vételkedv mutatkozott, mire meglehetősen emelkedtek az árfolyamok, később azonban megcsappant a kereslet, mire aztán egy kis visszafejlődés állt be. A forgalom egy cseppet sem volt élénk, az árfolyamok szűk keretben ingadoztak. Az októberi buza 3 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 9.43 koronán indult, 9.50-ig emelkedett, aztán 9.37-ig gyöngült és zárlatkor 9.39 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza hét fillérrel, az áprilisi buza öt fillérrel, az októberi rozs négy fillérrel, az augusztusi tengeri tizenkét fillérrel, az uttengeri hét fillérrel esőhkönt.

A készáruipiaczon elkelt:

Ó-buza. Tiszavidéki: 100 q 80 k 21.40 K, 100 q 77 k 20.50 K felső, 100 q 77 k 20.50 K felső. Bácsági: 970 q 75 k 21.20 K.

Uj-buza. Tiszavidéki: 100 q 81 k 21.80 K, 300 q 81 k 21.20 K, jul. érk. 300 q 80 k 21.20 K, jul. érk. 100 q 80 q 21.10 K jul. érk., 500 q 80 k 21.15 K jul. érk., 200 q 80 k 21.60 K, 200 q 80 k 20.90 K jul. -rk., 100 q 80.5 k 21.40 K, 100 q 80.5 k 21.40 K, 100 q 78 k 21.40 K, 200 q 77.5 k 21.40 K, 100 q 79.5 k 29.— K felső, sárgajuliusi érk., 400 q 79 k 20.40 felső, jul. érk. 400 q 79 k 21.40 K, 600 q 79 k 21.80 K, 500 q 79 k 21.20 K jul. érk., 300 q 79 k 21.— K, 900 q 79 k 20.35 K felső, jul. érk., 500 q 78.5 k 21.50 K, 100 q 78 k 21.— K, jpl. érk. 100 q 78 k 21.40 K, 1000 q 78 k 21.—, jul. érk. 100 q 78 k 21.40 K, 1000 q 78 k 20.90 K, 150 q 78 k 21.80 K, 150 q 78 k 20.— K sárga, jul. érk., 200 q 77.5 k 21.30 K, 100 q 77.5 k 21.30 K.

Pestvidéki: 300 q 80 k 20.60 K jul. érk., 100 q 79.5 k 21.50 K jul. érk., 200 q 78.5 k 20.30 K, jul. érk., 200 q 78.6 k 20.80, K 700 q 78.5 k 79.70 K jul. érk., 300 q 78.5 k 20.20 K jul. érk., 300 q 78.5 k 20.25 K, 500 q 78 k 21.50 K, 100 q 78 k 20.80 K, 200 q 78 k 20.— K jul. érk., 300 p 77.5 k 20.40 K jul. érk. 300 q 77.5 k 20.40 K jul. érk., 300 q 76.5 k 20.50 K jul. érk.

Bácskai: 500 q 77 k 20.— K sárga, 500 q 77 k 20.— K jul. érk., 100 q 77 k 20.60 K 100 q 76.6 k 20.60 K.

Fejérmegyei: 600 q 79 k 20.50 K jul. érk. 400 q 79 k 20.50 K jul. érk.

Rozs: 300 q 13.95 K kpf par. 100 q 13.95 K kp. p., 500 q 13.80 K kp. p., 100 q 14.— K kp. p., 100 q 13.80 K kp. p.

Zab: 100 q 15.15 K kpf.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a követző volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	21.30—21.60
"	76	20.70—20.70	80	21.60—21.70
"	77	20.80—21.10	81	—
"	78	21.10—21.40	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	21.——21.30
"	76	20.20—20.60	80	20.80—21.40
"	77	20.60—20.90	81	—
"	78	20.90—21.20	82	—
Pestvidéki	75	—	79	21.20—21.40
"	76	20.30—20.70	80	21.30—21.50
"	77	20.70—20.90	81	—
"	78	20.90—21.10	82	—

KÜLÖNFÉLÉK.

Hegedűszó.

Fiu, ríkáss meg; huzz egy bánatos dalt!
Ne így! ... szivtrepezstón hegedülj!
Nincs hát hurodban, nincs megrikatóbb hang?
Azt akarod: tikkadtan fuldokoljak?
Megfojt a bu, ha könnybe nem vegyül!

Majd elmegyek egy közeli erdőbe,
Kikeresem a leghatalmasabb fát,
Amelyre hirt a hold sugári fonnak;
Egy szomorú fűt tépek ki vonónak,
S rágyujtok egy kesergő dalra aztán.

Sütét felhők fent, sirjakok most vélen
S te égi mennydörgés, kísérd dalom!
Holló, te károgj, vadgalamb, te bugassa
Hogy dalba öntsem feneketlen bumát,
Megenyhül attól tikkadt bánatom.

Simon Viktor.

(Hogyan tehetjük magunkat kedvelté embertársaink előtt? A „Frankfurter Zeitung“ egyik munkatársa vidám tanácsokkal látja el olvasóit a nyári utazási időnyre. Ilyeneket tanácsol: Ha a pályaudvari pénztárnál jegyet váltasz, ne sietted a dolgot. A mögötted jövő jegyváltó utasok szempontjából ugyanis föltöbb praktikusnak bizonyult, hogy ha a pénztárossal utazásodra vonatkozólag hosszabb beszélgetésbe ereszkedsz. Igen üdvös dolog az is, ha a káulauzban megmutattatod magadnak a legrövidebb utvonalat és esetleg jegyzetet is készíthetsz azokról az állomásokról, ahol át kell szállnod. A vonatra szállva természetesen egy sarokülést foglalsz le magadnak, mert így minden állomáson nagy robajjal leengedheted az ablakokat, majd ismét felhuzhatod, mihelyest a vonat megindul. Az ilyen periodikusan megismétlődő zaj tapasztalat szerint rendkívül jó hatással van különösen ideges emberekre. Az utazás megkezdése után az utasok, akik kedvelté akarják magukat tenni utitársaik előtt, elővezik a magukkal hozott uzsonnát és elfogyasztják. Menél intenzívebb szagu sajtókból áll ez az uzsonna, annál jobb. Az uzsonna elköltése után a föltlegességé váló papírost gombócczá gyűrve dobd ki az utasok feje föltt az átellenes ablakon. Kívánatos lesz ekkor az is, hogy késsel és ollóval megtisz-

títsd körmeidet a ráragadt ételmaradékoktól. Miután így már megszerezted valamennyi utitársad rokonszenvét, a veled szemközt ülő urral, aki épp egy érdekes olvasmányba van elmerülve, beszélgetést kezdhetsz az időjárásról. Az ur bizonyára udvarias ember és érdekes fejtegetéseid nagy figyelemmel fogja hallgatni és ezzel eléred, hogy könyvét félreteszi és az olvasást későbbre halasztja. A kiszállásnál botodat vagy ernyődet vízszintes helyzetben dugd a hónod alá és csak azután nyulj többi csomagod után. Egy-két utast így föltétlenül arczbavágsz az ernyőddel. A szállodákban való tartózkodásra külön szabályok vannak előírva, amelyek nagyjában ismeretesek lesznél. Különösen figyelemre méltók azonban a következők: Miután szobádat lefoglaltad, lehetőleg úgy intézd a dolgodat, hogy jó későn érj haza. Így a szobajátók elé állított cipők számából könnyen megtudhatod, hányan tértek már nyugalomra. Nem szükséges, hogy erre való tekintettel halkabban lépj. Sőt. Minél zajosabban mégy végig a folyosón, annál többen fognak föltéredni álmukból. Azonban jobban jársz, ha magaddal hozod a házi szolgát, hogy megmutassa neked a szobádat. A hosszú folyosón elég hangosan és világosan megmondhatod a szolgának, hogy reggel öt óraker keltsen. Igen jó, ha erről valamennyi szállodai vendég szerez tudomást, mert ezzel garanciát nyernék afelől, hogy az ő éjjeli nyugalomuk sem tart tovább reggeli öt óránál. Igen modern gondolkozásra fog vallani az is, ha cipődet nem nesz nélkül állítod az ajtó elé, hanem nagy zajjal odadobod és utána minél nagyobb robajjal az ajtót is becsapod. Magában a szobában saját magad szórakoztatására félórraig füttyölhetsz vagy énekelhetsz. Ha az itt vázolt szabályokat követed, más alkalmakra vonatkozólag nem lesz szükséged újabb utmutatásokra. Hiszen az elv mindenütt ugyanaz. Mindenesetre mindenki meg fog kedvelni, mindenki veled fog legszívesebben érintkezni és te mindig a legkellemesebb benyomásokkal fogsz hazatérni utazásidról.

(Érdekes adatok az indiánusokról.) Az amerikai népszámlálási hivatal a legnagyobb gondossággal megtette már az előkészületeket arra, hogy népszámlálás útján hiteles képet nyujthasson az indián törzsek jelenlegi számarányáról. A rézbőrűek száma különben napról-napra fogy, úgy hogy azt hiszik, hogy ez lesz az utolsó indián népszámlálás. Ami a népszámlálást illeti, ez nem csupán azt czélozza, hogy az indiánok számáról adjon majd felvilágosítást, hanem első sorban az, hogy az egyes törzsek belső viszonyaira és az indiánok

családi életére nézve szolgáljon adatokkal és felvilágosítással. Legelső sorban arra fektetik a főszűlyt, hogy megállapítsák, hogy hány vegyes házasságot kötöttek az indiánok a legutóbbi időben, hány ember él közöttük, aki ilyen vegyes házasságból született, azonfölül azt, hogy a többnejűség milyen mértékben van elterjedve közöttük és hogy hány olyan indián van, aki iskolába járt. A legérdekesebbek mégis azok az adatok lesznék, a melyekből ki fog tűnni, hogy hány indián család van olyan, amelyik még mindig nomád életet él és hogy hánynak van állandó lakása.

(Egy fejedelem életéből.) János György porosz herceg, ki 1571—1598-ig uralkodott, ötven éves korában vette nőül harmadik feleségét, az akkor csak tizenégy éves Erzsébet anhalti hercegnőt. Ettől tizenhétgyermek született s három nejétől összesen harmincz gyermeke. Ugyanez a herceg szenvedelmes vász volt. Egy-egy vadászünnepe, melyet fölméltóságú vendégei számára rendezett, a mi fogalmaink szerint vagyont emészített el, amennyiben a dus prédáju vadászat befejezése után hetekig tartó dárídókat csapott a nagyszámu vendégsereg tiszteletére. Egyszer Henrik Gyula braunschweigi herceg lakodalmára a leszingi vadaskertből négyszáz élő szarvast vitt nászajándékkul, nem is említve a különböző fajú szárnyasmadarak ezreit. Fácázant, az akkor még ritka madarat, százhuszt küldött. Mily sok volt még itt a vad, mutatja, hogy 1573-ban a rendkívüli hideg tél miatt a leszingi erdőben mintegy háromezer szarvas pusztult el.

(Nappfény és mesterséges világítás.) Kérdés, vajjon „a nap- és a mesterséges fény együtt való hatása“ árt-e a szemnek? Az ember szemének megvan az a tehetsége, hogy bizonyos fokig adaptálódik a világításhoz vagy magyarán: meg tudja szokni a fényt. Ha például napsütötte helyről homályos szobába megyünk, eleinte semmit se látunk, míg néhány perc múlva akár olvashatunk is. Ha gyakran és ismételten változik így a megvilágítás, könnyen elfárad a szemünk, sőt, ha a fényellentét igen nagy, igen kellemetlen megkápázás érheti a szemünket. Fölsőleges fárasztása a szemünknek, ha olyankor gyujtunk lámpát, amikor még nem elég sötét az alkonyat, mert szemünknek hol az éblak világossága, hol a lámpa fénye szerint kell alkalmazkodnia, pedig sem az egyik, sem a másik fény nem elégséges a finomabb látáshoz. Sokkal jobban adaptálódik a szemünk a lámpa világáshoz, ha más világítás nem zavarja.

LIRA HERCEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

Mintha kígyó csipte volna meg egy ugrott fel Miva. A varázs megtört; az elkábitott galamb kicsuszott a hálóból.

— Hagyjon engem békén, — kiáltott fel, még mielőtt tudatára ébredt volna a nagy veszélynek, melyben lebegett. — Oh, mily rossz voltam, hogy ide jöttem. Ön, ön az, akinek annak idején megtiltották, hogy valaha viszontlásson, hogy velem valaha beszéljen, ön az, aki nekem a játékokat ajándékozta s azt hitte, hogy ezért joga van engem ugy esokolni, mint valami ledér parasztleányt. Hogyan is álmódhattam volna én ezt? Hagyjon engem békében! Egyszer vétkeztem elene, soha, de soha többé nem akarok engedetlen lenni! — Gyerekes szavai panaszosan hangzottak a termen végig. Ott állott a terem közepén haragos, a szégyentől lángvörös arczczal és kegyelemért könyörgő szemekkel.

Az ifju Fausztnak szavai által tudatára ébredt tévedésének; a hiúság fátyola és a mámorító gyönyör utáni vágy eltűntek.

— Oh, vezessen engem vissza, — fordult Coriolis felé. — Ön ezt megígérte nekem, s én félek itt.

Coriolis ránézett és nevetett.

A hideg, bős, gunyos nevetés a gyermek büszkeségét lángra lobbantotta.

— Oh, — kiáltott fel a kicsike, halálos aggodalmában oly hangon, mely a férfiak mindegyikét megindította, — most látom, mily igazza volt, midőn önt rossznak nevezte. Persze, most nevet, hogy rá tudott csábitani, hogy engedetlen legyek vele szemben. Oh, mily dőre voltam, hogy önre hallgattam.

Nem akarom öt szomorítani, szépen és nemesen akarok vele szemben viselkedni, hogy megörvendeztessem.

Szava zokogásba fult. Ideáljának illetően való szétrombolása nagyon fájdalmasan érintette.

Tisztelője mosolygott.

— Miért okozod öt, Miva? Azért, amiért téged elhozott nekem? — Lehajolt hozzá, hogy a lányt karjaiba zárja.

Ekkor az ajtó felpattant, a függönyt pedig, mint egy letépett ágat, egy erős kéz a terem közepére dobtá.

Az öröm kitörésével rohant Miva megmentőjének karjai közé.

— Miért van szükségük az embernek ördögről álmódni, mikor a világon van az aszszony! — dörögte Tricotrin. A jelenlévő férfiakat halálfélelem szállotta meg, mint hajdan azon könnyelmű patricius ifjakat, mikor egy Neronak szenvedélyteljes dühkitörése érte őket.

— Saját gyengeségüknek oltalma alatt vétkeznek ezen alacsonyrendű teremtmények, erőtlenségük megölnek testet és lelket anélkül, hogy félnének a boszútól. Ha most két kezemmel torkon ragadnálak és megfojtanálak, nem követnék el nagyobb bünt, mint mikor egy patkányt megölök. És mégsem szabad, hogy bántsalak, mivel nő vagy.

A jelenlévők visszahúzódtak s Coriolis egyedül maradt.

A férfiak szórakoztak Coriolisszal, de érette kiállani egyik sem akart.

A gyönyörben sok társa volt, a szükségben mindig egyedül maradt. Mint egy örvöngő tépte le Tricotrin Miva vállairól a drágaköveket, csipkét és virágokat s mindezeket összetépvé a kerítőnő lába elé dobtá.

XIX.

Midőn Miva magához tért, összerázkódott, amint a hideg őszi szél átjárta tagjait

s a csillagtalan, szomorú égbolt rámeredt. Ott feküdt egy fa alatt a fűvön, míg mellette a sötétben egy férfi és egy ló alakja világoltak ki.

Tricotrin még erősebben szenvedett, mint a lányka.

Még elég jókor érkezett meg, hogy Mivát megmentse; mégis úgy tűnt föl neki, mintha számára már halott lenne és most kihült temét látná maga előtt feküdni. Haragja teljesen a kerítőnő ellen fordult. Az a tudat, hogy Mivát az első kéz, mely aranyat tudott mutatni, ő töle el tudta csábitani, s a lány meg meggondolatlanul követte azt, iszonyu csapás volt reá.

Ugyanezen módon rabolták el töle is Mivát, mint attól a szegény matróztól a feleségét és úgy is érezte magát, mint az, majdnem örvöngött annak tudatában, hogy az a lány, aki a hála minden nemével, mintegy hozzá volt lánczolva, elhagyta és elárulta.

Miva hirtelen felkelt és néma könyörgéssel emelte fel hozzá szeméit.

Borzongva fordult el töle. Miva nem tudta, hogy mit tett, tévedését belátta ugyan, de nem annak következményét, nem is sejtette, hogy Tricotrinra nézve örökre elveszett.

A szeretet, melyet még kényszerűségből meg kellett tartania, terhesebb volt, mint a legnagyobb gyűlölet.

— Csend — szólott szeliden, mikor Miva beszélni akart. — Nem vagy olyan állapotban, hogy sokat beszélj, de nincs is rá szükség, mindent tudok.

Egy virágkocsi, mely Párisba ment, felvette őket. Az ut egy végnélküli mártírútnak tűnt fel. Letörve és szegyenkezve tért vissza első önkényes kirándulásáról.

— Hát sohasem fogok megváltozni, — kérdezte önmagától keserűen.

Tricotrin esendesen ment a kocsi mellett, lovát kantárszáron vezetve az lépést tartott vele.

Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Csütörtök, 1910. július 21-én.

Fővárosi Városligeti Színház

Mulató Budapest.

Étrányos énekes bohózat 3 felvonásban, 5 képből. Irták: Freund és Mannstädt. Fordította: K. F. Adalozta: Feld Mátyas.

Kezdeté 1/8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ. (BUDAI SZINKOR)

A madarász.

Operette 3 felvonásban. Irták: West és Held. Zenéjét szerzelte: Zeller Károly. Fordították: Fay J. Béla és Reiner F.

Kezdeté 1/8 órakor.

Circus Henry cirkusza
A Rudolf-tér, Margithid, pesti hídnél
Europa legelőkelőbb cirkusza
DISZPREMIERE Szombaton, július 23-án
Budapesten még nem látott világvárosi műsorral. Kezdeté este 8 órakor.

JARDIN DE PARIS

VII., Erzsébet királyné-ut 1.

Telefon 167-25. Kezdeté 9 órakor.

Ma és a következő napokon teljesen új műsor.

Lucy König Richard Godai

Németh Juliska

Sajó Géza Jules Boesnach

12 órakor

Tabarin Bal Mabilie-ban

La Hiawatha boszorkánytánc és még 25 brillians attrakció.

Előrendő kivitel! Szolid árak!
Washington „amerikai”
iroda, új szoba és könyvtárberendezések, angol bútorok részletfizetésre is.
Arjegyzék és költségvetések ingyen!
Magyarországi főeljárás Amerikai Irodaberendezési Vállalat
Nagy és Vértés Budapest, Arany János-utca 29. Bálvány-u. sarok.

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20.

Minden villanyvilágításra berendezett lakásban és helyiségben tartható

Házi mozgófénykép előadás

Egy előadás díja R 50 A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

Telefon 64-20.

CIRKUSZ BEKETOW

Városliget. Telefon 107-46.

Ma csütörtökön, 1910. július hó 21-én, délután 4 órakor keltünk családi és gyermek-előadás egyenlő főhelyzetekkel. Este 8 órakor nagy előadás. Mindkét előadásban Jack Bartzenl idomított oroszlan-csoportjával. Még csak egy néhány napig Prince Charles és az egész nagy júliusi műsor.

GIZELLA-TELEP FÜRDŐ
KLIMATIKUS GYÓGYHELY VIZGYÓGYINTÉZET (PEST M.)
Posta: VISEGRÁD.
Vízgyógykezelés. Szénsavas, villanyos, forróvíz, mór-, sós-, fenyő- és napfürdők.
VILLANYOZÁS, MASSAGE, NIZLALÓ- ÉS SOVÁNYÍTÓ-KURÁK.
Rozsok tevé. Ózondás levegő. Kúthód elátás. Mérsékelt árak.
KIVÁNTATRA PROSPEKTUS-FÜRDŐÉNY: április 15-től szeptember 30-ig.

Hubert Tezgő
HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

Kiváltunk
ZÁLOGBAN
levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Országos papiros-, papir-, konfekciós-, író-, tanszer- és iskolaszerkiállítás.

Modern irodaberendezések. — Reklám. Nyitva a városligeti iparcarnokban szeptember 15-ig reggel 9-től este 7-ig. Belépődíj 60 fill., vásár- és ünnepnap 40 fillér.

MARGIT GYÓGYFORRÁS (Beregmegeye)
a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatása még akkor is a vérzések esete forog fenn
Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás közeliségénél Munkácson.

Heti műsor:

1910. július hó		Fővárosi Városligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház
22	Péntek	A postásfiú és huga	Erdészleány
23	Szombat	A postásfiú és huga	Bohémélet
24	Szárnap	Mulató Budapest	A vígczek
		A postásfiú és huga	A kis boszorkány

5000 drb Flanell takaró!
135/190 cm. nagyságban Jaquart Flanell takaró 1 frt 90 kr.-ért kapható
Szőnyeg-udvar
Budapest, Király-utca 32. (az udvarban)
Alapítástól 1895.

Tokaji Bortermelői Társasága r.-t.

TOKAJ.
Telefonszám: Tokaj 5. Telefonszám: Tokaj 5.
A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felséges
tokaji szamorodni és aszu-boroknak.
Próbarendelésre alkalmas csoportok:
1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu — K 11.50
Ladában:
20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor — K 33.—
12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor — K 37.20
20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor — K 47.50
Hordóban:
60 liter 1908. évi tokaji aszali bor — 54.— korona.
60 „ 1907. „ „ pecsenye bor — 60.— korona.
60 „ 1904. „ „ szamorodni bor — 61.— korona.
60 „ 1901. „ „ szamorodni bor — 126.— korona.
A csomagolását, hordóit és ládáit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásra barmintre küldünk minden gondolat. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.
Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

Irodákban! Üzletekben! Hivatalokban!
ma már mindenütt szembe tűnik az
ISOLA
mivel a beleöntött hidegvíz, limonádé ásványvíz, kávé stb. stb. 3-4 napig is jéghideg marad. — Azt pedig mindenki tudja, hogy meleg, fülledt helyiségben mit ér egy pohárka üdítő.
1/2 literes palackok 7 K-tól.
Kapható a legtöbb helyeken.
Főelárusítók
PLÖKL és HAAS
sportháza
13. Andrassy-ut 13.
Vidéken elsőrangú cégeknek.
FIGYELMEZTETÉS.
Amely darabon nem ez a szó van bele domborítva „Isola” ezt utasítsuk vissza és határozottan Isolat-kívánjunk

Hajfestő-fésű.

egyszerű fésülés által fest és vagy vörös haját valódi szőkésre barnára vagy fekete, el Teljesen ártalmatlan! Évekig használt ható! — Ezek használatban Egy darab ára 6 korona.
SCHÜLLER, Wien, III/E Krieglbergasse 6. Számó elismeré: és köszönőlevél.

Vadászfegyverek Pisztolyok

! kényelmes havi lefizetésre !

Kivánatra kimerítő fegyverárjegyzék ingyen.

Aufrecht és Goldschmied utóda

Elek és Társa R.-T.

Budapest, IV., Károly-körút 10. szám.

Flóbertek

Látcsövek

Magyar királyi államvasutak, Budapest—jobbparti üzletvezetőség.

25389. I—910.

Pályázati hirdetmény.

(Pályafentartási fák szállítása iránt.)

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége a vonalai részére 1911. esetleg 1912 és 1913. évben szükséges pályafentartási fák szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A jövő 1911. évben körülbelül az alább felsorolt kemény espuhatákra lesz szükség, mely mennyiségéről azonban 10 százalékkal több, vagy kevesebb is rendelhető meg. A végleges megrendelés alkalmával a fák pontos mennyisége és méreteinek feltüntetése mellett a szállítási évet megelőző december hó elején fog szállítással közölni.

Szállítandó leend 1911. évre megközelítőleg:

I. Keményfák.

Tölgyfa deszka pályafentartási célokra	5171 köbméter
Faragott tölgyfa bezárolag 4 méter hosszúig	214.408 "
Ugyanaz 4 m.-től bezárolag 7 m. hosszúig	158.408 "
Kerítési suritési lécz, keményfából	1900 darab
Metszett keményfa lécz tölgyfából	2400 méter
Keményfa kerítési oszlop tölgyfából	2118 darab
Tölgyfa pálló pályafentartási célokra	128.289 köbméter
Kerítési rud, keményfából	3080 méter
Kemény szálfa tölgyfából, pályafentartási célokra	2390 köbméter

II. Puhafák.

Jegenyefenyődeszka pályafentartási célokra	198.434 köbméter
Lucfenyő deszka	59.834 köbméter
Metszett jegenyefenyőfa	340.287 köbméter
Kerítési suritési lécz puhafából	29250 darab
Metszett puhafalécz jegenyefenyőfából	38935 méter
Ugyanaz lucfenyőfából	590 méter
Érdi fenyőfa pálló pályafentartási célra	3.500 köbméter
Jegenye fenyőfa pálló	296.181 "
Lucfenyő pálló	8.650 "
Vörösfenyő pálló	0.946 "
Kerítési rud puhafából	16625 méter
Puhafa rud	4639 köbméter
Puha szálfa jegenyefenyőből pályafentartási célokra	29012 "
Puha szálfa deszka pályafentartási célokra	1500 darab
Pedő zsinóly közönséges 47 cm. hosszú	66000 "

Ezen anyagok a budapest-jobbparti üzletvezetőség alá tartozó Budapest-Józsefváros máv. tulajdon állomásra teljesen bérmentesen szállítja ajánlandók.

A megrendelt fák légszáraz állapotban ugyanazon év április végéig szállítandók be.

A pályázati feltételek értelmében kiállítandó kötelező ajánlatok ívenként 1 kor. magyar okmánybélyeggel ellátva folyó évi augusztus hó 24-én déli 12 óráig üzletvezetőségünk általános I. osztályának (VIII., Kerepesti-ut 3. sz. I. em. 31.) adandók át, bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban ugyanott, a gyűjtőpénztárnál folyó évi augusztus hó 28-án déli 12 óráig teendő le.

A részletes pályázati feltételek, nemkülönben a megközelítőleg szükséges mennyiségéről szerkesztett mérőjegyzékek és ajánlati űrlap valamennyi üzletvezetőségünk megtekinthető. Üzletvezetésünk általános osztályánál pedig azok díjmentesen megszereshetők.

Az ajánlati felhívástól eltérő, valamint a bánatpénz nélkül, később vagy táviratilag tett, nemkülönben a pályázati feltételek nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1910. július hóban.

A magyar királyi államvasutak Budapest-jobbparti üzletvezetősége.

Szenzaciós ujdonság! Stubnyai Fenyő Sósorszesz!

Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hülséből eredő összes bántalmaknál, úgymint: reuma, csusz, köszvény, fogfájás, fejfájás stb. kitűnő hatása. Hatás és jóságban fölülmúlja az összes eddigi sósorszesz-készítményeket. — Kérje mindentűt a Stubnyai Fenyő Sósorszeszt. — Hat üveg rendelés-nél portómentesen szétküldés a készítőnél!

DETRICH ENDRE gyógyszerész, Stubnyafürdő. Kis üveg ára 40 filler, nagy üveg 1 korona.

Biztos siker! NŐK FIGYELMEBE! Biztos siker! Artalmatlan! Artalmatlan!
Antiseptikus és hygienikus „Juno-óvszer” megakadályozza a bő gyermekáldást. Számos orvos által ajánlva. Használati utasítás mellékelve. Ára 3 korona. Postai megrendelések titoktartás mellett eszközöltetnek. Kapható az egyedüli készítőnél, **BRAUN ERNŐ** „Szent Háromság” gyógyszerárában **Temesvár, Józsefváros 7.**

Azonnal jogos tulajdona a zongora

vagy pianó, ha Reményi Mihály legújabb rendszerű húrososztályából veszi azt meg. — Nem hérti a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszer. Ugyanazon árák, mintha készpénzzel venne. **Érték 10 trt** havi részletfizetés mellett a legjobb zongorát vagy pianót részletes árjegyzék és prospektus díjtalanul küldeték Budapestre, VI. ker. Király-utca 58. Nemcsak Budapesten, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem létezett alkalom, ily könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. — Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által. 29072

Szerencsés az a beteg,

aki a kínált és hirdetett százele szer közül ki tudja választani azt az egyetlen, a mely a gyógyulás útjára vezet. A mi intézetünk azon fáradozik, hogy ezt a gyógymódot mindenkivel megismertesse. Egy szép kis könyvecsékben összefoglaltuk azokat az észleléseket, melyeket hosszú éveken át sok ezer beteg tapasztaltunk, s melyeket száz és száz elismerő levél fényesen igazol, ékes szavakkal a hála hangján dicsőítve a galván villamosságát, mely visszaadta az egészségét a betegek ezreinek, a kik általános ideggyengeség, rheumatikus bántalmak, álmatlanság buskomorság, neuralgiák, emésztési zavarok, mindentélel gyengeségi állapotok, verszegénység vagy különféle női bajok tüneteitől gyötörtettek azelőtt. — Kérje ezt a könyvet és mi szívesen elküldjük Önnek

ingyen és bérmentve minden kötelezettség nélkül.

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő Intézet Budapest, IV., Semmelweis-utca 4., félélem. 10/E

Rendelő órák: hétköznapokon 10—12 óráig és 3—6 óráig. vasár- és ünnepnapokon 11—1 óráig.

Szelvény egy ingyen könyvre.

910. VII/21.

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. félélem. 10/E. Kérem részemre díjtalanul, portómentesen és zárt borítékban elküldeni a „Modern Villamos Gyógymódról” szóló művet.

Név _____
Cím _____

Nők részére külön női könyv.

VÉTKEZIK

önmaga ellen minden nemű betegségben vagy nemű gyengeségben szenvedő, ha nem olvassa el Dr. GARAI hírneves szakorvos

Hasznos tanácsadó minden férfi és női nemű betegségben

ozimú számos ábrával ellátott könyvet, mely az összes férfi és női nemű betegségek leírását, okait és gyógyítását tárgyalja népszerű előadásban. A könyv ára 2 korona, mely összeg 10 filleres levélbélyegekből is beküldhető. Zárt borítékban bérmentve küldi a szerző:

Dr. GARAI, Budapest, Andrassy-ut 24.

Rendel. hangszervi, bőr és nemű betegségek delélot 10-től délután 4-ig és este 7—8-ig.

FOGAK 3 koronától szájpadiás nélkül, gyökérel-távolítás fölösleges, aranykoronák és tartós fogtömések, foghuzások őrzéstelenítés sel. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítetnek. Régi hasznavehetetlen fog-sert hasznavehetővé alakítók. " " "

Dr. Hegedüs Jakab fogorvos. Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44. Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalomkölkül kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

UJ IDŐK

Az összes fürdők és nyaralóhelyek olvasótermében, szalonjában megtalálják **Herczeg Ferencz** hetilapját az **Uj Idők**-et. A nyári szezonban is bő gazdag, előkelő tartalommal keresi fel állandó közönségét, a magyar uri társadalmat. A szerkesztő **Herczeg Ferencz** mellett a magyar írók színe-java ír ide regényt, novellát, cikket, verset, tanulmányokat. Az **Uj Idők** előfizetési ára negyedévenként 4 korona. Az új negyed július 1-én kezdődik. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

Meghívó.

A Dévaványai Önszegélyző Egylet mint Szövetkezet

XII. évi rendes közgyűlése

folyó évi augusztus hó 7-én d. e. 10 órakor a Dévaványai Takarékpénztár Részvénytársaság pénztárhelyiségében fog megtartatni, melyre a t. c. szövetkezeti tagok tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazoló bizottság választása az alapszabályok 31. §-a értelmében.
 2. Az igazgatóság jelentése és a megvizsgált zárszámadás beterjesztése.
 3. A felügyelő-bizottság jelentése és véleményezése a nyeremény felosztása és az igazgatóság felmentvénye tárgyában.
- Dévaványa, 1910. július hó 18-án.

Szentgyörgyi Gerő m. k. elnök.

Irodalmi nevezetesség!!!

FOGAZZARO ANTONIO világhírű regénye:

KIS EMBEREK RÉGI VILÁGA.

Két kötet. Olaszból fordította: **BEZERÉDJ ISTVÁN.** Két kötet.

A legnagyobb óasz regényírók egyikének nagyszabású munkája; az olaszoknak az osztrákok elleni, Lombardia felszabadítására törekvő küzdelmei adják háttérét, cselekvénye pedig egy fiatal házaspár viszontagságokkal és belső válságokkal teljes élettörténete, mely végül teljes harmóniára jut; körülöttük egész serege rajzik a pompában rajzolt, jellemző és eleven alakoknak. Ára a két kötetnek 6 korona.

Ugyanott jelent meg: **FOGAZZARO ANTONIO-tól**

A SZENT.

Regény. Fordította **VETÉSI JÓZSEF.** Regény. Ára füzve 2 korona.

Kapható: **Lampel R. könyvkereskedése** (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál

Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Hirdetés.

A budafoki m. kir. pinczemeszteri tanfolyam pinczéjében folyó év augusztus hó 25-én d. e. 10 órakor tartandó

borárverésen

eladatik a vinczellériskolák szőlőiben és az állami szőlőtelepeken termelt borok egy része. A venni szándékozók az elárverezendő borokat

folyó év augusztus 19-én és 23-án

valamint az árverés napján megizlelhetik.

Az árverezendő borok jegyzékét az érdeklődők levelezőlapon között kívánságára a pinczemeszteri tanfolyam igazgatósága megküldi. Budafok, 1910. évi július hó.

A m. kir. pinczemeszteri tanfolyam igazgatósága.

Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900. KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Dilatálékus szor lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

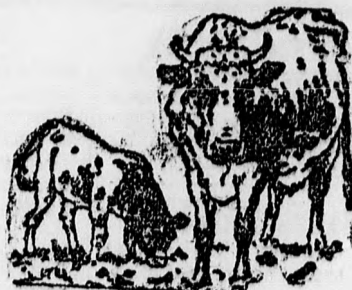
50 év óta használatos a legtöbb istállóban étvágytalanság és rossz emésztés esetében, tehéneknél a tej javítására és a tej gyarapítására.

Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor valódi csak ezen védjeggyel.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Buda-pest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrásy-ut 28. szám.

Koporsó asztalosok

részére mindennemű koporsók díszítése, összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Éavatályár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Helical Premier és The Champion

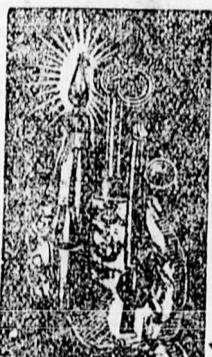

A kerékpárvilágot már 55 év óta uráló eredeti angol kerékpárokat dupla harang-csapágygyal és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jóállással, minden árfelelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron navi 12 és 15 kor-nás részlete adjuk és

kerékpár-alkatrészeket az egész világon létező összes kerékpárhoz, külföldi és belföldi gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és eszéket óriási forgalmunk következtében mélyen leszállított nagybani eredeti gyári áron szállítunk vidékre is bérhova.

LÁNG JAKAB és FIA kerékpár és alkatrész nagykereskedők Budapest, VIII., József-körút 41. szám. Flókiüzletek: Eröss-tér 4., és Budán II., Margit-körút 6. szám. Díszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Sürgöny Bécsből!

A mi „Caesar“ zsebelli gyújtó-szerszámunk bevezetése alkalmából elhatároztuk, hogy minden más reklám mellőzésével 10.000 darabot ezen páratlan gyújtókészülékű forgalomba hozunk azokat a következő leszállított áron kaphaták: 1 drb 2 kor., 6 drb 8 kor., 12 drb 14 kor. utánvétel. Ezen reklámkészlet elfogyásával az árak ismét a névükre emelkednek. „Caesar“ a világ legjobb zsebelli gyújtókészüléke. Egy nyomásra azonnal tony es tűz támad. Soha csorban nem hagy! Nem villamos telep. Hírcserélhető tűzkő s ezért évekig eltart!

Czím: Oest-Üng. Union Unternehmung für pat. Erfindungen Wien, V. Wiedener Hauptstrasse 104.

Kétoldalas nyitott Jaquard-szőnyeg 300/200 cm. nagyságban elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. árban kapható. Szőnyeg-udvar Budapest, Király-utca 32. (az udvarban) Alapítványt 1895.

Telkek a Hírvösvölgyben

Fizessék területen. Közközlak a telepen, villamos végállomás közelében előnyös fizetési feltételek mellett, olcsó áron kaphatók. Felvilágosítás nyerhető a Balázs-féle vendéglőben, a villamos végállomáson. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától feljebb — Sienkint a Szilágyi telepen 5 éves lefizetésre. Vonatközelkedés közvágányról. Felvilágosítás nyerhető a Szilágyi telepi vendéglőnél. — Bővebb felvilágosítással a Budapest III-ik kerületi takarékpénztár Lajos-u. 183. szolgál.

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GÖZHAJÓZÁSI R.-T. Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba. A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés. Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárót Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castelnuovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra. Fiume-Venencia: hetenként hat gyorshajó összeköttetés. Fiume-Ancora: hetenként három gyorshajó oda és vissza. Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásra és onnan közlekednek, ugyancsak Velenicében és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé. A gőzökön modern kényelmű, hátfűtéssel, kávézó étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve. Bővebb felvilágosítást nyújt a Közponi Menetjegyi-iroda, Budapest, (V. Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodái.

Korszakalkotó találmány!!

Sérvben

szenvedők különös figyelmet felhívom cs. és kir. szab. pneumatikus pelottával ellátott sérvkötőimre. Ezek az egyedüli kötések, melyek teljesen fájdalom nélkül viselhetők, mert a pneumatikus pelotta a legerősebb rugó nyomással is erőteljesen tes i és a legrégibb és a legnagyobb sérvet is fáj. dalmatlanul és teljes bizalommal visszatartja. Ezernyi elismerőlevél a legelőkelőbb orvosoktól és tanároktól. Képes árjegyzékét ingy. és bérment. küldi. KELETI J. os. és kir. szab. sérvkötők gyára Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. Alapítva 1878. Telefon 13-70.

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL, DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN

BUDAPEST, III. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEORENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 PÁJZSAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

SZÜLŐK!

LEÁNYGYERMEKÜK KESERVE.

sen panaszkodnak, hogy a kézimunkatanárnő által előírt himzések beszerzése

GONDOT OKOZ.

Forduljanak teljes bizalommal hozzánk és megelégedésükrl előre is biztosítjuk,

HUNGARIA kézimunka-ipar

VADAS és WILLHEIM VII., Akácza-utca 59. sz.

Király-utca mellett. Telefon 102-46. Női kézimunka-gyárának kicsinybeni eladása, eredeti gyári áron. — Kézimunka-szövetek és fonalak gyári raktára. — Előnyömd és rajzműterem. — Legnagyobb szakmabeli üzlet. — Képviseletek a bel- és külföld nagyobb városaiiban. — Intezetek és iparisoklak szállítója.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI

KÖNYVTÁR

A természettudományi ismeretek megszerzése elsőrangú életszükséglete a művelt nadyközségnek.

most megjelent kötetei:

I-II. kötet. CH. DARWIN: Az ember származása.

Az emberről való komoly tudásunk ezzel a könyvvel kezdődik. Fordították dr. Entz G., dr. Fülöp Zs., dr. Madzsar J.

III. kötet. WILHELM BÖLSCHÉ: A bacillustól a majomemberig.

Bölsché ebben a könyvében a bacillusok, a világ vége, a marslakók, óskorok rég letűnt állatai, a majomember stb. ról egyformán érdekesen, mélyen és szépen ír. Fordította dr. Pogány József.

Egy kötet ára: füzve.. K 7.50 * kötve.. K 10.—

! Részletfizetésre is megrendelhető!

Kiadja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám. Kapható minden könyvkereskedésben.

E hirdetési rovatban minden szö... egyszerű beiktatása közönséges... betűkből 4 fillérral, kompakt... betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szö... egyszerű beiktatása közönséges... betűkből 4 fillérral, kompakt... betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Balvány-utca 6-C.

Benes Károlyné VI. kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő elsőrangú angol és francia női divattermével kapcsolatos szabászat- és varrodatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. u. 2-6-ig eszközölhetők.

Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság közli, hogy budapesti főügynökségnél raktárszolgák vétetnek fel havi bérrel. Jelentkezni lehet reggel 7 óratól esti 6 óráig V. ker., Ferenc József-ter 1. sz. alatt.

Kézimunka himzésekhöz, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyséket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-u. 46. szám.

Szép családház, télen-nyáron lakható, közel a villamoshoz, Buda legjobb részén, eladó. A ház áll: 2 nagy 4 szobás lakásból és 1 egyszobás lakásból, mellékhelyiségekkel. Teleknyagság 437 négyzetöl. Megtehető: L. Mártonhegyi-ut 39.

Almánák mázsáját 16 koronától 32 kor-ig, körtönök 24-36. Szilvának 14-20, zöldringlónak 16-20. Paradicsomnak 20-30. Fejeskáposztának százát 16-24, savanyítani ugorának 1.10-1.60, zöldpaprikának 1.10-2.60 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Ananász kajszi-barackot, ősi duránczai barackot különleges remek válogatott példányokat postakosárként 4.50 koronáért, szegfűkörtét, almát, szilvát 2.80, zöld ringlót 2.20, teljes kukoricát, paradicsomot, káposztát, tölthető paprikát, vajbabet savanyításra ugorkát 1.80 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

1910 november 1-ére I. ker. Átlós-ut 6/a sz. alatt épülő előkelő berendezésű házban nagy sarok helyiség kávéház céljaira bérbe adatik. Ugyanott üzlethelyiség is kiadó! Házépítő és Telepítő Bank Részvénytársaság Budapest, VIII., József-körút 26. em. 9. 29197

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirást magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre, beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrássy-ut 12. és Révay-utca 6. szám. 28644

Hurutos bántalmak hatásos és kellemes gyógyszere a Réthy-féle czukorka, melyet petetefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszertárban kapható.

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellek képes nagy árjegyséket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv.-társ. Nagymező-utca E. 46.

Légszesz és villamos csillárok legelőnyösebben szereshetők be Kufosár Sándor bronzár- és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Gödöllön Öreghegy alján egy kis ház jó kuttal, elsőrendű szőlő és gyümölcsösökkel, 1100 négyszögöles, villamos mentén fekvő telek, mely augusztus havában már a forgalomnak átlesz adva, minden elfogadható áron eladó. Bővebbet Nagymező-utca 21 ház mesternél.

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor-tól feljebb; fűthető kádak 20 kor-tól feljebb. Elváltatok mindenféle kúszóvízvezeték és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron. LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselányi-u. 51/E. Telefon 113-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Duránczai ősi barackok, remek, érett, csemegézőni való 4 k.; ananász-barackok, lekvárnak vagy befőzésre 3.50; zöld ringlő 2.50; rétes alma, császárkörte, nagy szilva 3 kor., zöld kukoricza, tölthető paprika, paradicsom 2.50, savanyító ugorka száza 1.60; fejes káposzta, vajbabet stb. fűzelék 2 kor. postakosárként. Sperlinger Soma, Csongrád. 5948

Zálogcédulákat veszek. Bizálogosított brillánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Saját gyártmányú fűthető fürdőkádak körmelegítő kályhakkal hullám-ülő-fotel és gyermek-kádak, valamint az e szakmába vágó higiénikus cikkek, jég-szekrények, szőlő és moderna kivitelben, nagy választékban jutányos áron. WOLLNER M. H. Bpest, V., Arany János-utca 22a. (Balvány-u. sarok) Telefon 36-63. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Óreg hamis fogakat, zálogcédulákat ékszerokról és ingóságokról, tört aranyat, régiségeket, bu-tort és mindenféle tárgya-kat vesz Wyschogrod Ja-kab, Nagyfuvaros-utca 7., I. em. 11. Levelezőlapra jövek. 5920

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknél és kato-natiszteknek előjegyzés-sel és előjegyzés nélkül. Felzálogcédulát 60 évre. Váltakölcönt kereskedők, iparosok és magántisztvi-selőknél gyorsan és elő-nyösen folyósított. Rigóc és Hartmann bank-iroda, Bózsá-utca 29. sz. Telefon 94-66. 29100

ÜGYNÖKÖK Minden szakmabeli egyé-nek tetemes keresetre tehetnek szert törvénye-sen engedélyezett sorsje-gyek eladásával. A legma-gasabb jutalékkal, később esetleg fix általányt íze-tünk. Ajánlatok: Értékpapírbank, Rotter, Budapest, V., Honvéd-utca 4.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brillánsokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmen-tesen kiváltok és tel-jes értékét kifizetem. Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27553

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 télemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagóni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljes berendezett mintaszobák, kaloti szö-nyegek, csillárok. Telefon 82-13. 28589

Soványosság! Az egyedüli eredmén-ytől kísért háziaszer a dr. William Hertley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyer-nek. - Hülygek remek kóbit. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót-állást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorboj-ásoknak nélkülözhet-elen tápszer. Kiltüntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden orszá-gból. Dobozonként 1 fnt 10 kr. Használati uta-sítással. Főraktár: Ba-lázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/1. Telefon 156-88.

30 koronaert készünek saját műhelyemben mér-ték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy fejköztök finom szövetek-ből, László Sándor főruházómester Budapest, Erzsébet-körút I. sz., I. em. Vidékre postáziminták bér-mentve, helyben szabásminták kívá-natra házhoz küldöm. 28592

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra megha-tározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítá-sal jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beér-kezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levél-bélyeg ellenében Frau A. Kaupa, Berlin S. W. 247. Lindenstrasse 51. 28694

Nagy, kir. szabadalm./jégszekrények (nagy jégmegtakarítás) minden nagyságban. Fürdőkádak szabadalmazott fű-téssel kaphatók. WIESEL ADOLF NÁL Váci-körút 47/a. (Podmaniczky-utca sarok.) Telefon 91-20.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró is-kola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi aka-démia tanárok által okta-tott szaktanárgyak. Az Or-szágos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékozta-tót küld a Gabelsberger szak-iskola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! - Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégek től s más hirdetésünkkel utánzó újabb tanfolyamok-tól független. Telefon 64-69 Beiratások egész napon át.

HATÁROZATOK GYŰJTEMÉNYE. Összeállította GOTTLÁGOST kir. curiai tanácselnök. XIV. kötet (1908, 1909) 2328-2932. sz. határozatok. Tartalmazza az 1908 július 3-tól 1909 június 28-ig terjedő időtartamon át hozott határozatok gyűjteményét. Ára vászonkötésben 9 K. Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT. Kapható: LAMPEL R. könyv-kereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21. valamint minden könyv-kereskedésben.

BUTOR készpénzt vagy rész-letre minden kamat nélkül legolcsóbban. - Óriási választék politu-ros butorokban Nagy Imrenél Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárt Szeress-utca I. Kis képes modern, tel-jesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér. Szent László Intézet Budapest, 39. Veres Pálné-u. 27.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80. Alapított 1896-ban.

Világhírű kecskeméti fajgyümölcs-kivitel 5 kilós postakosár-al utánvétellel, szép nagy-szemű spanyolmeggy cse-megézőni vagy befőzésre 1-rendű 4 kor., II-rendű 3-50, III-rendű 3 koronáért szállítja Molnár Gyula ter-melő Kecskemét X. 159. szám. 5938

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egy-letek, társulatok részére képes nagy árjegyséket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. E. 46.

BUTOR részletfizetésre vagy meghatározott időre, szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. - Felvilágos-tással szolgál LISZT ISTVÁN BUDAPEST, most Kristóf-ter 8., I. em. (Váci-utca mellett) butor-raktárban. Telefon 171-38. Több mint 500 koppel ellátott árjegyzőkönyv-könyvek 60 fill. ellen franko elküldjük.

Jogászoknak nélkülözhetetlen. A magyar kir. Curia Felülvizsgálati Tanácsa által a sommás eljárásról szóló törvény (1893; XVIII. t.-c.) alapján hozott

HATÁROZATOK GYŰJTEMÉNYE. Összeállította GOTTLÁGOST kir. curiai tanácselnök. XIV. kötet (1908, 1909) 2328-2932. sz. határozatok. Tartalmazza az 1908 július 3-tól 1909 június 28-ig terjedő időtartamon át hozott határozatok gyűjteményét. Ára vászonkötésben 9 K. Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT. Kapható: LAMPEL R. könyv-kereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21. valamint minden könyv-kereskedésben.

BUTOR készpénzt vagy rész-letre minden kamat nélkül legolcsóbban. - Óriási választék politu-ros butorokban Nagy Imrenél Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárt Szeress-utca I. Kis képes modern, tel-jesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

Zálogcédulát, Brillánsot, gyöngyöt, ék-szeri, aranyt, ezüstöt és egyéb ingóságokat veszünk. Aki Wien porcellán, régi bronz, osontárgyakat, szobrokat és olajfestményeket vesz-k Kertész ékszerész és régi-segkereskedő Király-u. 85. - Telefon 95-48. - Meghívásra jövek.

CSIZ-FÜRDŐ, A kontinens legerősebb jed-brom gyógyfürdője, nagy radionotivittással. Meglőp gyógyerőmennyek a mirigyek megbetegedéseit, vérhájt és mindazon alkali betegségei-nél, hol a jó mint specificum jó alkalmazásba. Ivo, fürdő, izzasztó hidegvizkúrák, szen-savas fürdők. Megnyitás május 1-én. Kényelmes elsőrendű bér-bázak, szanatórium, gyógyszer-tár, zongora, lawn-tennisz, tom-bolák, kirándulások. Vasutáló-más, posta távvida helyben. Hivatalos orvos Kallós Jenő dr. Államhivatalnok, katonatisz-tek előntője, a Magyar Ké-vezményben részesült. Prospektussal szolgál a fürdőüzem-gátóság. Csiz gyógyvíz otthoni használatra kitűnően bevált, megrendelhető a fürdő-üzemgátóságnál és Eöskény L. főlelarsónál Budapeston.

Szabók részére mindennemű zsinór, gom-b és szabó-kellék képes nagy árjegyséket kívánatra in-gyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv.-társ. Nagymező-utca 46.

Automatikus tömegfogó, patkányok részére 4 K. egere-knek 2 K. 40 fill. egy ójfel 40 egere fog feljegyelet nélkül, idő-fáras nem befolyásolja, magától, működik "Eclipse" sváb fogók ezer és ezer sváb és ruszil fog-ható egy ójfel drája 2 K. 40 fill. Mindenhol a legjobb eredmény. Széküldés utánvét mellett. J. SCHÜLLER, Wien, III/E. Krieglbergasse 6. Számú elismerő- és köszönt-levél.

„Hungária“ beszélő-gépek kizárólag eredeti első-rangú gyártmány, rész-letfizetésre is olcsó-kaphatók.

Deményi és Társa Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen Árjegyzéket

VALÓBAN FRANCIA GUMMIES HALHÁLYAGOK tucja 1.75 2.3 10 Kr. 3 db. legfinomabb mint 1 K. STERYL törvény, védett (a finomabb GUMMI-KÜLLÖNLEGESSEK csak szellemi kapható) NEUMAYER LIPOI BUDAPESTI VÁLTÓKÖNYV-TÁRSASÁG KISKÖNYV-TÁRSASÁG